

април 2013

ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДАТЕЛ 13

Тримесечен аналитичен доклад
За резултатите от гражданското наблюдение на Окръжните съдилища в Стара Загора и Хасково и на Районните съдилища в Димитровград, Кърджали, Свиленград, Стара Загора, Хасково и Чирпан

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Проектът се финансира от Фондация "Америка за България"

Проект
“ПРАВОСЪДИЕ БЛИЗО ДО ХОРАТА : втора фаза”

ТРИМЕСЕЧЕН АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД

**ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ
НА ОКРЪЖНИТЕ СЪДИЛИЩА В СТАРА ЗАГОРА
И ХАСКОВО И НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В
ДИМИТРОВГРАД, КЪРДЖАЛИ, СВИЛЕНГРАД, СТАРА
ЗАГОРА, ХАСКОВО И ЧИРПАН.**

Период на наблюдение: Октомври - Декември 2012 г.

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Проектът се финансира от Фондация “Америка за България”

**април 2013 г.
Град Разград**

НАЦИОНАЛНА НПО МРЕЖА ЗА ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СЪДА

Тримесечен аналитичен доклад за резултатите от гражданското наблюдение на окръжните съдилища в Стара Загора и Хасково и на Районните съдилища в Димитровград, Кърджали, Свиленград, Стара Загора, Хасково и Чирпан.

октомври - декември 2012 г.

Период на наблюдение: октомври - декември 2012 г.

Издава: Център на НПО в Разград (ЦНПО)

7200 Разград, П.К. 237, тел./факс: (084) 66 16 94,

ел. поща: ngo@ngo-rz.org, www.ngo-rz.org

Всички права запазени © 2013, ЦНПО, Разград

ISSN 1314-2348

Авторски колектив: Георги Милков - ръководител на проект; Диляна Георгиева - национален координатор; Елин Харизанов - анализатор; Веселин Тодоров - Димитровград; Камелия Чолакова - Кърджали; Юлия Илева - Свиленград; Милена Илиева - Стара Загора; Галя Георгиева - Хасково; Георги Иванов - Чирпан.

Димитровград: Ангел Иванов - наблюдател; Стефчо Кърчев - наблюдател; Янко Попов - експерт; Недялка Тодорова - експерт.

Кърджали: Тома Ташев - наблюдател; Цветана Петкова - наблюдател; Теодора Белева - Маркова - експерт; Даниела Попова - Тодорова - експерт; Венелина Милушева - експерт

Свиленград: Анелия Дякова - наблюдател; Мария Сталева - наблюдател, Пламен Стефанов - експерт, Гергана Караджонова - експерт.

Стара Загора: Ганчо Илиев - наблюдател; Живко Желев - наблюдател; Деница Манолова - експерт; Маргарита Вълчева - експерт

Хасково: Ангел Ангелов - наблюдател; Златка Григорова, Кристина Йорданова - експерт; Тодор Ташев - експерт.

Чирпан: Марияна Иванова - наблюдател; Донка Жекова - наблюдател; Антоанета Тонева - експерт; Лиляна Атанасова - експерт

Експерти на екипа на проекта: адвокат Надежда Василева, Стела Ковачева

Благодарности:

Благодарим на екипа на фондация „Америка за България“, които подкрепиха идеята за проекта и през цялото време ни насърчаваха.

Благодарим на всички участници в наблюдението, които показаха едновременно гражданска активност и висок професионализъм при събирането на данните и изготвянето на първичните доклади.

Специални благодарности на всички представители на съдебната власт в шестте съдебни района, които ни оказаха пълно съдействие и ни предоставиха ценни съвети за оформяне на нашите изводи и препоръки: Иван Маринов - председател на Районен съд - Димитровград, Валентин Спасов - председател на Районен съд - Кърджали, Христо Георчев - председател на Районен съд - Свиленград, Тоньо Тонев - председател на Окръжен съд - Стара Загора, Росен Чиликов - председател на Районен съд - Стара Загора, Миглена Тянкова - председател на Окръжен съд - Хасково, Мария Ангелова - председател на Районен съд - Хасково, Тихомир Колев - председател на Районен съд - Чирпан.

Ценна помощ ни оказаха съдебните администратори и административните секретари, които предоставиха подходящи условия за организиране на гражданското наблюдение.

Публикацията се издава в рамките на проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза“, осъществяван от Център на НПО в Разград и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда в България. Публикуваните констатации, изводи и препоръки по никакъв начин не ангажират Фондация „Америка за България“.

ТРИМЕСЕЧЕН АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО
НАБЛЮДЕНИЕ НА ОКРЪЖНИТЕ СЪДИЛИЩА В СТАРА ЗАГОРА И ХАСКОВО И НА
РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В ДИМИТРОВГРАД, КЪРДЖАЛИ, СВИЛЕНГРАД, СТАРА
ЗАГОРА, ХАСКОВО И ЧИРПАН

ОКТОМВРИ - ДЕКЕМВРИ 2012 г.

Легенда на съкращенията:

РС	Районен съд
ОС	Окръжен съд
СК	Семеен кодекс
ЗЗДН	Закон за защита от домашното насилие
ЗЗДет	Закон за закрила на детето
УБДХ	Указ за борба с дребното хулиганство
ЗБППМН	Закон за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
КЕПБМ	Кодекс за етично поведение на българските магистрати
ЗПУКИ	Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси
ЗЗЛД	Закон за защита на личните данни
ЗСВ	Закон за съдебната власт
НПК	Наказателно-процесуален кодекс
ЗДТ	Закон за държавните такси
ДСП	Дирекция "Социално подпомагане"
ВСС	Висш съдебен съвет
ВАС	Върховен административен съд
ССБ	Съюз на съдиите в България
НПО	Неправителствена организация

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

С подкрепата на Фондация „Америка за България“

Фондация „Америка за България“ подпомага развитието и растежа на динамичен частен сектор в полза на свободна и демократична България. Основана през 2008 година, Фондацията е наследник на Българо-американския инвестиционен фонд, създаден от Правителството на САЩ чрез Американската агенция за международно развитие. Грантовете, които Фондация „Америка за България“ предоставя, продължават отношенията на доброжелателство и приятелство между народите на САЩ и България.

Съдържание:

I. ПЪРВА ЧАСТ	7
1.1 УВОД	7
1.2 РЕЗЮМЕ НА ТРЕТА ГРУПА	10
1.3 МЕТОДИКА НА ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ.....	16
1.4 СТЕПЕН НА НАПРЕДЪК.....	18
1.5 ОБЩ АНАЛИЗ	29
II. ИЗВОДИ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ	51
РАЙОНЕН СЪД - ДИМИТРОВГРАД	51
РАЙОНЕН СЪД - КЪРДЖАЛИ	60
РАЙОНЕН СЪД - СВИЛЕНГРАД	67
РАЙОНЕН СЪД - СТАРА ЗАГОРА	77
ОКРЪЖЕН СЪД - СТАРА ЗАГОРА.....	83
РАЙОНЕН СЪД - ХАСКОВО.....	86
ОКРЪЖЕН СЪД - ХАСКОВО.....	93
РАЙОНЕН СЪД - ЧИРПАН	103
III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	110
IV. СТАТИСТИКА	112
V. ИНТЕРЕСНИ МАТЕРИАЛИ ПО ТЕМИТЕ.....	122

I. ПЪРВА ЧАСТ

1.1 УВОД

Гражданското наблюдение на трета група съдилища е извършено от местни екипи в шест града в състав от координатор, двама граждански наблюдатели и двама експерти. Екипите са преминали през предварително обучение за провеждане на система от проучване, пряко присъствие и анализиране на дейността на съответния съд по предварително зададени теми и обект на наблюдение. Анализът на наблюденията от местните екипи е осъществен от екип на Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда в рамките на проекта „Правосъдие близо до хората: втора фаза“, финансиран от Фондация „Америка за България“.

Гражданското наблюдение има за цел да установи основните тенденции в прилагането на детското и младежко правосъдие в наблюдаваните шест районни и две окръжни съдилища; каква е степента на отчетност, публичност и прозрачност на съда; практиката на приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ; практиката на разпределението на делата на случаен принцип чрез компютърна програма; публикуването на съдебните актове и дейността на съдебната администрация, в това число и съдебните заседатели.

Наблюдението е фокусирано върху граждански и административно-наказателни производства, водени по Семейния кодекс, Закона за защита от домашно насилие, Закона за закрила на детето, Указът за борба с дребното хулиганство и Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

В процеса на наблюдението, през месеците октомври, ноември и декември 2012 година, доброволци наблюдаваха 170 съдебни дела, като присъстваха на 178 съдебни заседания. Местните координатори проследиха пряко 12 процедури по използването на програмата за случайно разпределение на съдебни дела; изготвен бе анализ на 8 интернет-страници на съдилища; направи се анализ на декларациите по ЗПУКИ на съдиите, работещи в наблюдаваните магистратури и проучване в публичната среда, насочено към поведението на жреците на Темида, в контекста на Кодекса за етично поведение на магистратите; мониторинг претърпя и дейността на съдилищата, свързана с информационната среда в съдебните палати и архитектурните особености на сградите по отношение на тяхната достъпност и функционалност.

Месечните доклади с впечатленията на наблюдателите бяха анализирани и структурирани от местните експерти и координатори. С цел да се унифицират резултатите, получени от теренното проучване, констатациите, изводите и препоръките, събрани и отправени от наблюдателите и координаторите, бяха професионално редактирани. В доклада са намерили място препоръките на наблюдаващия екип, насочени към ръководствата на съдилищата, Висшия съдебен съвет, Министерския съвет, други ангажирани по съответните теми публични институции, неправителствени организации, които работят в подкрепа на съдебната реформа на местно и национално ниво.

Силното обществено внимание към темата за децата и нуждата от сериозна реформа в подходите, свързани с обществената грижа за подрастващите, предполага специално наблюдение на образуването и разглеждането на съдебни производства, в които участват непълнолетни и малолетни лица. Провежданата в момента деинституционализация на 124 социални институции за 4800 деца, налага

специално внимание върху приложението на наблюдаваните закони в съдебните процеси за младежко и детско правосъдие. В рамките на настоящия мониторинг в съдебни заседания бе наблюдавано поведението на всички участници в процеси, свързани с деца и как се гарантират техните права. Следено е, дали съдът осигурява специални условия за работа с непълнолетни и малолетни, има ли подходяща обстановка в съдебните палати, където децата да се чувстват спокойни и защитени. Предмет на проучването бе и дали отделните съдилища оценяват периодично процедурите и условията за работа с подрастващи, съдиите и съдебните служители обучавани ли са за работа с деца. Опитали сме се да проследим има ли практики, съдът да анализира работата си с деца в сътрудничество с институциите, ангажирани с държавната закрила на детето и с граждански организации, работещи по проблема, както и информира ли се обществеността за тези процеси.

Предмет на гражданското наблюдение са етичното поведение и наличие на конфликти на интереси на магистратите. На коментар и обществена оценка са подложени и факти, станали публично известни чрез публикации в медиите, с които екипът смята, че се нарушава Кодексът на етично поведение на магистратите и Закона за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси. Използват се публикации по наблюдаваните теми, които илюстрират процесите, дават други гледни точки или допълват факти. В хода на медийното проучване по тези въпроси се изграждат впечатления, граждански анализи и се предоставя на съда поглед отвън за етиката, морала и действията на работещите съдии.

На проучване бяха подложени и публичността и информираността за дейностите на съответния районен или окръжен съд. Специално внимание е отделено на случайното разпределение на съдебните дела, публикуването на съдебните актове, подбора и дейността на съдебните заседатели, архитектурната среда на съдебните сгради през призмата на достъпността, която тя осигурява за хората със специфични потребности.

Наблюдението се извърши в 23 общини в рамките на съдебните райони на Окръжен съд - Стара Загора и Окръжен съд - Хасково.

№	Съд - град	Територия	Население	Брой общини в съдебния район
1	ОС - Стара Загора	5 151,1 км ²	333 265	5
2	ОС - Хасково	5 543,0 км ²	246 238	9
3	РС - Димитровград	568,0 км ²	53 557	1
4	РС - Кърджали	3 209,0 км ²	152 808	4
5	РС - Свиленград	700,0 км ²	23 004	2
6	РС - Чирпан	522,9 км ²	21 637	2
	ОБЩО:	13 903,1 км ² *	732 311 *	23 *

**Забележка: В съдебен район на Окръжен съд - Стара Загора включва Районен съд - Чирпан; В съдебен район на Окръжен съд - Хасково включва Районен съд - Димитровград и Районен съд - Свиленград; Районен съд - Кърджали е част от съдебен район Кърджали.*

1. Данните за територия са от страниците на съответните общински администрации:

Областна администрация - Стара Загора: <http://www.sz.government.bg/page.php?id=11>;

Областна администрация - Хасково: <http://hs.government.bg/index.php>;

Областна администрация - Кърджали - <http://www.kj.government.bg/>

2. Данните за население са от страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=19>

3. Данните за броя на общини са от страниците в съответните съдилища, броят е за всички съдебни райони:

ОС - Стара Загора - <http://www.osstz.com/>;

ОС - Хасково - [http://okrsud.haskovo.net/?module=main&action=list&prefix=REGION](http://okrsud.haskovo.net/?module=main&action=list&prefix=REGION;);

РС - Димитровград - [http://www.rs-dimitrovgrad.com/?sid=forensic_district](http://www.rs-dimitrovgrad.com/?sid=forensic_district;);

РС - Кърджали - [http://www.regcourt-kj.com/index.php?option=com_weblinks&view=category&id=19%3Aother-resources&Itemid=28](http://www.regcourt-kj.com/index.php?option=com_weblinks&view=category&id=19%3Aother-resources&Itemid=28;);

РС - Свиленград - <http://rs-svilengrad.haskovo.net/raion.html>;

РС - Чирпан - http://www.ch-court.org/ch_area.htm.

4. Общите данни са само на Стара Загора, Хасково и Кърджали, защото в тези три съдебни района се включват останалите съдилища.

1.2 РЕЗЮМЕ НА ТРЕТА ГРУПА

Настоящият доклад съдържа резултатите от гражданското наблюдение върху дейността на две окръжни и шест районни съдилища в Южна България през периода октомври - декември 2012 година. Мониторингът е част от проекта „Правосъдие близо до хората: втора фаза“, осъществен с подкрепата на Фондация „Америка за България“.

Наблюдението включва окръжните съдилища в Стара Загора и Хасково, както и на районните магистратури в градовете Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград и Чирпан. Наблюдението обхваща територия от 13 903 кв. км. с население от 732 000 души в 23 общини, в рамките на съдебните райони на Окръжен съд - Стара Загора, Окръжен съд - Кърджали и Окръжен съд - Хасково.

В процеса на наблюдението, доброволци наблюдаваха общо 170 съдебни дела, проведени в рамките на 178 съдебни заседания. Местните координатори проследиха пряко 12 процедури по използването на програмата за случайно разпределение на съдебни дела; изготвен е анализ на 8 интернет-страници на съдилища; направен е анализ на декларациите по ЗПУКИ на съдиите от наблюдаваните съдилища и проучване в публичната среда, насочено към поведението на жреците на Темида, в контекста на Кодекса за етично поведение на българските магистрати; мониторинг претърпя и дейността на съдилищата, свързана с информационната среда в съдебните палати и архитектурните особености на сградите по отношение на тяхната достъпност и функционалност.

Във формулирането на гражданските оценки участват наблюдатели, експерти и координатори на екипи. Изводите бяха обобщени в аналитичен доклад за напредъка на съда през наблюдавания период. Докладът бе изпратен за коментар на съдиите от наблюдаваните съдебни райони.

Доброволците попълваха изготвени от наши експерти анкетни карти за наблюдение, които са универсализирани за целите на мониторинга. Чрез тях впечатленията на наблюдателите и координаторите от местните екипи постъпваха при нас ясно систематизирани, тематично насочени и концептуално свързани. Емпиричните резултати бяха анализирани от местни консултативни групи, съставени от експерти: юристи, психолози, журналисти, социални работници.

Гражданското наблюдение има за цел да установи основните тенденции в прилагането на детското и младежко правосъдие в наблюдаваните шест районни и две окръжни съдилища; каква е степента на отчетност, публичност и прозрачност на съда; практиката на приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ; практиката на разпределението на делата на случаен принцип чрез компютърна програма; публикуването на съдебните актове и дейността на съдебната администрация, в това число и съдебните заседатели.

Наблюдението в съдебните заседания е фокусирано върху граждански и административно-наказателни производства, водени по Семейния кодекс, Закона за защита от домашно насилие, Закона за закрила на детето, Указът за борба с дребното хулиганство и Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси

В декларациите по ЗПУКИ¹, подадени от съдиите в преобладаващия брой наблюдавани съдилища, са констатирани пропуски, неточности, некоректно попълнени данни. Най-често нарушенията са при обявяването на банковите кредити на магистратите, където липсват имената на банките. При декларирането на свързани лица масово се използва подходът те да се описват с инициали, което всъщност е опит за прикриване на обвързаности. Същият е подходът и когато в графата за свързани лица се изброяват юридическите лица, които биха породили конфликт на интереси при работата на съответния съдия.

Центърът на НПО в Разград и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда считат, че:

1. Следва да се въведе забрана административен ръководител, под каквато и да е форма, да участва в случайно разпределение на дело, по което страна се представлява от негов роднина - адвокат или негов съдружник.
2. Комисията за предотвратяване и установяване конфликт на интереси е констатирала по два случая на **неспазване разпоредбите за отводи в НПК и ГПК** във връзка с участие в делата на роднини на правораздаващия съдия. Подобни порочни практики доказват нуждата от по-строг контрол.
3. Административните ръководители на съдилищата трябва да преминат през обучение, което да им позволи да разясняват и контролират изпълнението на нормите на ЗПУКИ в ръководените от тях съдилища.
4. Специализираната Комисия към ВСС, натоварена да следи за изпълнението на ЗПУКИ сред магистратите, да разглежда приоритетно сигнали от гражданския сектор за нарушения, защото сътрудничеството с неправителствените организации подпомага усилията на съдебната власт за реформи.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати

На коментар и обществена оценка са подложени факти, станали публично известни чрез публикации в медиите, с които екипът смята, че се нарушава Кодексът на етично поведение на магистратите и Закона за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси. Използват се публикации по наблюдаваните теми, които илюстрират процесите, дават други гледни точки или допълват факти. В хода на медийното проучване по тези въпроси се изграждат впечатления, граждански анализи и се предоставя на съда поглед отвън за етиката, морала и действията на съдиите.

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

Гражданското наблюдение смята, че всички съдилища трябва да работят само с един унифициран за цялата страна компютърен продукт за разпределение на съдебни дела. Предложение от този тип е направила и работната група на Консултативния форум на районните съдилища в страната. Според нейния председател съдия Меглена Тянкова, председател на Окръжен съд - Хасково,

¹ При проведен преглед и анализ на декларациите по ЗПУКИ на 6 районни и 2 окръжни съдилища от трета група, намиращи се на интернет-страницата на ВСС.

някои от прилаганите софтуерни продукти създават възможност за манипулиране. Според мнението на колегията продуктът на BCC Law Choice има предимство, а този на Информационно обслужване е най-лесен за манипулиране¹.

В момента съдилищата у нас работят с четири програми за случайно разпределение на делата: 165 съдилища ползват програмата на Висшия съдебен съвет „Law Choice“, под 20 съдилища са с програма ASUD, 2 съдилища ползват програма SAS Court clerk на Информационно обслужване и 7 съдилища ползват ACMS Модул. Във всичките 8 наблюдавани съдилища се използва програмата „Law Choice“ за електронно разпределение на постъпилите съдебни дела при спазване на случаен принцип. Наблюдателите констатираха, че тази програма разпределя на количествен принцип, като отчита само равномерност на броя на разпределените съдебни дела, но не може да отчете правната сложност на казуса. Програмата показва невъзможност за техническо манипулиране. Най-често протоколите се разпечатват в word формат, но всяко действие с компютърната програма се регистрира в архив. В програмата може да се направи справка за разпределените дела, но не и за разглежданите.

Съществува бутон „протокол на word“ в „Law Choice“, който дава възможност за техническа манипулация на протокола за избор на съдия. Наблюдателите не получиха до момента обоснован отговор на въпроса *„Защо съществува бутон Протокол на WORD в електронната програма?“*.

Ако електронната система, независимо от вида на продукта, който използва, позволява манипулиране, ще се окаже, че прилаганият метод на случайния принцип е поставен под въпрос.

Според нас липсва надежден механизъм за наблюдение и контрол на процеса, като се следи електронния архив. Няма централен сървър за архивиране на база-данни от всички органи на съдебната власт, където се извършва случайно разпределение на съдебни дела, писемски и книга.

Гражданските наблюдатели са на мнение, че в програмата Law Choice, която несъмнено е с най-добра оперативност и доказани качества, съществуването на бутон „протокол на word“, дава възможност за техническа манипулация на протокола за избор на съдия.

1. Публикуване на съдебните актове на електронните страници на съдилищата

Публикуваните съдебни актове, проследени от наблюдаващите екипи по време на мониторинга съдържат всички реквизити по закон, но се различават по формат и шрифт. Различен е стандартът на публикуваните съдебни актове, в много от мотивите на някои места са заличени данните за юридическите лица, на други места не са; някъде са упоменати пълните имена на длъжностните лица и адвокатите, на други не. Във всички произволно проучени 40 съдебни актове се използват инициали за имената на съдебния секретар, прокурора, адвокатите и вещите лица. В някои решения дори името на съдията-докладчик е обявено с инициали. В различните сайтове на съдилищата разделите с публикуваните съдебни актове са оформени в различни варианти, което показва, че липсва единна система за публикуването му.

¹ <http://cfr.info/>

Различна е практиката за незабавното публикуване на съдебните актове. В някои съдилища го правят в същия ден след последното съдебно заседание, а други до 2 или 7 дни след това. Много често наблюдатели констатираат, че е тромав и дълъг техническият процес при написването на съдебният акт, въвеждането му в системата, „филтрирането“ на съдържанието съгласно ЗЗЛД и достигането му до отговорния служител, който да го публикува в съответната интернет-страница.

При проучване на практиките по електронния достъп до съдебни актове и дела силен интерес предизвиква у наблюдателите протокол №26 от заседанието на Комисия „Професионална квалификация, информационни информационни технологии и статистика“ при ВСС, проведено на 05.06.2012 г. На него е решено да не се отпуснат средства на съдилищата, които са поискали да внедрят нови разработки на уеб приложения, които да гарантират достъп до информация от съдебните дела по електронен път, при плащане на месечна абонаментна такса от съда или от потребителите. Мотивът за отказа на комисията към ВСС е, че ще се проучи възможността от създаване на унифициран продукт, който да дава достъп до информация от съдебните дела при спазване на законовите изисквания. Близко една година по-късно продължава да няма тематично проучване на ВСС по тази тема.

В. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

Все още е недостатъчно развита връзката на съда с гражданите - няма специално назначени експерти за връзки с обществеността. Контактите с медиите не са регулирани и информацията за дейността на съдилищата е оставена на инициативата на средствата за масова информация. Почти всички наблюдавани съдилища не разполагат със служител за връзки с обществеността. Практиката показва, че често натоварен с тази функция е съдия, който не е обучен за тази роля.

Много от наблюдаваните съдилища не са публикували в интернет-страниците си информация за чл.5 от Закона за държавните такси - разделът с възможностите за освобождаване на гражданите от плащане на държавни такси.

1. Съдържание и форма на интернет страниците на съдилищата

Наблюдението показва, че интернет-страниците на наблюдаваните съдилища съдържат достатъчно количество информация за дейността на съдилищата, структурата и състава на съдебните състави. На тях регулярно се публикуват постановените съдебни актове, има линкове за връзки с други институции. Предоставени са електронни образци на документи, информация за контакти със съдебната администрация. Публикувани са вътрешните правила, по които работят съдилищата, годишните им отчети и др.

Мониторингът установи и пропуски и все още неизползвани възможности, с които сайтовете биха могли да се обогатят, за да са още по полезни за потребителите. Не са създадени условия за онлайн услуги. Сайтовете не разполагат със звукова и чуждо езикова версии, за да улеснят незрящите и чужденците, желаещи да се информират за дейността на съответното съдилище. На пръв поглед електронните сайтове на наблюдаваните съдилища впечатляват с подходящ дизайн, уместно използване на различни графични решения и подходящи, съвместими цветове. При детайлно проучване на съдържанието обаче се вижда, че в голяма част от тях достъпът до информацията е затруднен, защото тя не е ясно

структурирана. Липсват добри търсачки, актуализацията на данните не винаги е навременна. Отрити са празни рубрики, информацията в различните подменюта се дублира.

Г. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

До момента ВСС не е предприел организационни действия за реално стартиране на процеса и в съдилищата, въпреки, че държавата предприе мерки за поетапно въвеждане на картови плащания чрез ПОС терминални устройства във всички бюджетни учреждения, обслужвани по реда на чл.4 от Закона за ограничаване на плащанията в бро. Наблюдението счита, че ВСС проявява необяснима пасивност и бави създаването на единен стандарт, който след съгласуване с банките да позволи в съдебните палати (над 330 органа) в страната да се извършват ПОС транзакции. Заради negliжирането на проблема повечето съдилища в България, като второстепенни разпоредители, не смеят по собствена инициатива да инсталират ПОС устройства и така реално да облекчат гражданите и фирмите, които ползват съдебни услуги. До момента прокуратурата (над 160 единици), военните, апелативните, върховните съдилища не са част от този иновативен процес на технологично улеснение.

Д. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

Много често наблюдателите констатирали липса на информация за състава и дейността на съдебните заседатели в 8-те наблюдавани съдилища. В Интернет-страниците им липсват сведения за тяхната работа, правилници за реда, по който се определя участието им в съдебните процеси. Проучванията показват, че тяхното разпределение става по телефона, като съдебната администрация звъни и „вика“¹ най-често едни и същи лица. Справка показва, че средно едва 30-40% от общия брой заседатели активно участват в съдебните състави, натоварени да разглеждат съдебни дела.

Съществуват и проблеми извън отбелязаните от наблюдателите, които илюстрират острата нужда от промени, които трябва да се предприемат за промяна статута и задълженията на съдебните заседатели, като част от гражданското представителство на обществото в институциите, категорично поискано от българското общество по време на масовите протести, състояли се в началото на 2013 година.

Е. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

Подкрепяме Пътна карта за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето². Тя е изработена съвместно от всички министерства, ангажирани с политики за децата, както и с подкрепата на УНИЦЕФ и на неправителствените организации, които работят в тази област. Пътната карта очертава организационните и законодателните мерки, които трябва да бъдат предприети, за да се извърши реформата. В нея се предлагат следните групи мерки:

¹ Използван е жаргон в смисъл „поканва, призовава“

² http://www.justice.government.bg/Files/%D0%9F%D1%8A%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8%D0%B5_63497316357782960.pdf

- Промяна в правната и регулаторната рамка, основана на възстановителния подход и в съответствие с международните и европейски стандарти, включително и въвеждане на специализация на магистрати в системата на наказателното правосъдие;
- Извършване на административна реформа, която да осигури координирана и едновременна реакция на системите на противодействие на престъпността и на закрилата на детето;
- Развиване на мерки и услуги, насочени към превенция и ранна интервенция и подкрепа;
- Програми за повишаване капацитета на всички ангажирани професионалисти;
- Планът съдържа срокове и предвижда ресурси за изпълнението си; набелязаните в него реформи са част и от Националната програма България 2020.

В Пътната карта за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето е предвидено:

1. Отмяна на Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

2. Приемане на нов специален закон, който да регулира по съвременен начин отношенията в областта на правосъдието за деца, в конфликт със закона и който:

- Отхвърля понятието „противообществена проява“.
- Премахва възможността на деца под 14 години (възрастта за носене на наказателна отговорност) да бъдат налагани наказания, а тези деца, извършили деяния, наказуеми според НК, следва да бъдат „пренасочвани“ към възпитателни, социални и защитни мерки и услуги.
- Премахва възможността т.нар. „статусни нарушения“, извършени от малолетни и/или непълнолетни лица, да са предпоставка за налагане на санкциониращи мерки за въздействие.

Форматът на този закон следва да се обсъди в зависимост от възможността да бъде приет единен Закон за детето, в който материята да бъде интегрирана.

1.3 МЕТОДИКА НА ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

Методиката на Системата за гражданско наблюдение, използвана от екипа, ангажиран с проекта е резултат от сътрудничеството на гражданска коалиция от авторитетни американски организации - „Адвокати от Минесота за човешки права“ и „WATCH“. Българският вариант на гражданското наблюдение е разработен от Институт „Отворено общество“ през 2004г. Методиката е използвана и усъвършенствана в продължение на седем години по предишни проекти на Центъра на НПО в Разград, осъществени в периода 2004-2011 година.

В периода 2007-2010 ние обогатихме инструментариума на наблюдението от 2004-2005 година. Доброволците попълваха изготвени от наши експерти анкетни карти за наблюдение, които бяха универсализирани за целите на мониторинга. Чрез тях впечатленията на наблюдателите за публичния образ на съда постъпваха при нас ясно систематизирани, тематично насочени и концептуално свързани. Емпиричните резултати бяха анализирани от гражданска консултативна група, съставена от експерти юристи, психолози, журналисти, социални работници. Изводите бяха обобщени в тримесечни доклади за напредъка на съда, които периодично представяхме на магистратите от наблюдаваните съдебни райони и на медиите. Организирахме публични форуми за обсъждане с най-широко гражданско участие, в което специално поканихме магистрати, съдебни заседатели, съдебни служители, институции и ключови фигури.

През 2010 - 2011 г. осъществихме първия национален проект за гражданско наблюдение на 20 съдилища в Северна България, което е нов етап в развитие на методиката за мониторинг. Проектът имаше за цел да подобри отчетността, прозрачността и етиката в съдебната система в България чрез механизъм за успешно гражданско наблюдение на съда на национално ниво.

В сегашния проект обект на гражданско наблюдение са: 24 районни и окръжни съдилища в Южна България, разделени в четири групи по шест съдилища (4 районни и 2 окръжни).

I. Група - Окръжен съд - Благоевград (Районен съд - Благоевград), Окръжен съд - Кюстендил (Районен съд - Кюстендил), Районен съд - Перник, Районен съд - Петрич, Районен съд - Разлог, Районен съд - Дупница;

II. Група - Окръжен съд - Пловдив (Районен съд - Пловдив), Окръжен съд - Пазарджик (Районен съд - Пазарджик) Районен съд - Асеновград; Районен съд - Карлово; Районен съд - Пещера, Районен съд - Велинград;

III. Група - Окръжен съд - Стара Загора (Районен съд - Стара Загора), Окръжен съд - Хасково (Районен съд - Хасково), Районен съд - Кърджали, Районен съд - Чирпан; Районен съд - Свиленград, Районен съд - Димитровград;

IV. Група - Окръжен съд - Ямбол (Районен съд - Ямбол), Окръжен съд - Сливен (Районен съд - Сливен), Районен съд - Бургас, Районен съд - Поморие, Районен съд - Несебър, Районен съд - Царево;

Основните теми за наблюдение са:

1. Етично поведение и конфликт на интереси;

- a. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси;
- b. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

2. Разпределение на постъпилите съдебни дела на принципа на случайния подбор чрез електронна програма и публикуване на съдебните актове на електронните страници на съдилищата;

3. Отчетност, публичност и прозрачност

- a. Съдържание на интернет-страници на съдилищата - степен на достъп и визуализация на информация за дейността на съда и съдебните дела;

4. Правосъдие за деца/Младежко и детско правосъдие;

- a. Закон за закрила на детето;
- b. Семейния кодекс;
- c. Закон за защита от домашно насилие;
- d. Указ за борба с дребното хулиганство;
- e. Закон за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Наблюдаваме допълнителни теми, свързани с дейността на съдебната администрация, архитектурната среда на съдебните сгради, достъпност на уязвими граждани до правосъдие, подбор и дейност на съдебните заседатели.

Наблюдението се извърши чрез четири стандартни карти за оценка, съставени за нуждите на проучването и спецификите на съдебните процеси:

- Карта за оценка на етичното поведение и наличие на конфликт на интереси на магистрати;
- Карта за оценка на отчетност, публичност и прозрачност на съда - с фокус връзките с обществеността, интернет-страниците на съда.
- Карта за оценка на прилагане на принципа на случайния подбор на постъпилите съдебни дела в съда;
- Карта за гражданско наблюдение в съда по граждански дела за младежко и детско правосъдие.

Наблюдението спрямо прилагането на ЗЗДет, СК, УБДХ, ЗБППМН се осъществява чрез:

1. Лично и пряко наблюдение от страна на гражданския представител с присъствие в съдебни заседания по граждански дела, подбрани по критерия - „страна или участник в процеса да е малолетно или непълнотелно лице“.
2. Систематизиране на наблюдението чрез попълване на анкетна карта за младежко и детско правосъдие и изготвяне на месечни доклади.
3. Обобщаване и изготвяне на тримесечен аналитичен доклад.
4. Консултиране и увърждаване на тримесечния аналитичен доклад с експерти и представители на наблюдаваните съдилища.

Законът за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси; Кодексът за етичното поведение на българските магистрати; степента на публичност и прозрачност в дейността на съда; разпределението на делата на случаен принцип чрез компютърна програма; системата за публикуване на съдебните актове наблюдаваме чрез смесена методика:

1. Пряко наблюдение на случайното разпределение на постъпилите дела в съответния съд;

2. Наблюдения на екипа в 6 града.

3. Информация от граждани.

4. Анализ на:

- интернет-страниците на съдилищата - с фокус върху достъпността и всеобхватността на информацията, която те съдържат;
- публикуваните декларации на магистратите от съответното съдилище за наличие или липса на частен интерес;
- публикуваните съдебни актове в интернет-страниците на магистратурите;
- медийни публикации, свързани с работата на наблюдаваните съдилища, постъпки и действия на магистратите, работещи в тях, както и такива на съдебните служители.

В рамките на проекта проучихме интернет-страниците на шест районни и две окръжни съдилища. В нашия анализ са представени фактите от този мониторинг, придружени със сравнения. Стремили сме се да изследваме практиките в съдилищата в усилията им да направят дейността на институциите публична и прозрачна, както и да увеличат степента на информираност на гражданите.

1.4 СТЕПЕН НА НАПРЕДЪК

При поставяне на оценките сме се ръководили от нормата, че „Незначителен напредък“ получават съдилища, които според нас имат сериозни проблеми в отчетност, публичност и прозрачност; по отношение етичното поведение на работещите в тях магистрати и воденето на съдебни процеси с участието на непълнолетни и малолетни. „Сериозен напредък“ се поставя за практики, които показват сериозна воля за постигане на дългосрочни резултати. „Изключителен напредък“ е налице, когато съдът въвежда и прилага нови, модерни практики, които са одобрени от Висшия съдебен съвет и Министъра на правосъдието. Във формулирането на гражданските оценки участват наблюдатели, експерти и координатори.

Окръжен съд - Стара Загора

По темата за наблюдение на етичното поведение, конфликт на интереси на магистрати и приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ, е налице **„Съществен напредък“**. Прегледа на публикуваните декларации по ЗПУКИ на съдиите от Окръжния съд в Стара Загора, показва редица пропуски, срещани във всички наблюдавани досега съдилища. Те са свързани с това, че магистратите избягват да посочват кредитните институции, от които са теглили заеми, както и размера на финансирането, декларираните свързани лица са посочени най-често с инициали или съкращения, които не внасят достатъчно яснота за обвързаностите на съдийската колегия.

По темата за наблюдение степента на отчетност, публичност и прозрачност, Окръжният съд в Стара Загора получава оценка **„Сериозен напредък“**. Публикуваните годишни доклади от последните 3 години за дейността на съда, съдържащата се в интернет-страницата на магистратурата информация, дават добра представа за ставащото в храма на Темида. В съдебната палата е създадена възможност гражданите да се информират за разположението на залите с сградата, за размера и вида на таксите, които се плащат. Наблюдението счита, че интернет страницата на съда се нуждае от подобряване на дизайна, а сградата на магистратурата трябва да бъде снабдена с асансьор.

По темата за случайното разпределение на съдебни дела Окръжният съд в Стара Загора получава оценка **„Сериозен напредък“**. Мониторингът установи, че се спазват правилата и принципа на чл. 9 от Закона за съдебната власт. С личното си присъствие наблюдателите видяха, че системата „Law Choice“ се прилага успешно и гарантира равномерната натовареност сред съдиите в магистратурата.

Окръжен съд - Хасково

По темата за наблюдение на етичното поведение, конфликт на интереси на магистрати и приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ Окръжният съд в Хасково получава оценка **„Сериозен напредък“**. Наблюдението не намери публично оповестени сведения за срещи на съдии или прокурори с политици, компрометирани или осъдени лица. Подобни факти липсват в местните печатни и електронни медии. Не са открити и сведения за възможен конфликт на интереси при отделен съдия или прокурор.

Наблюдателите обаче установиха пропуски при попълването на декларациите по ЗПУКИ. Използвани са съкращения, имената на магистратите са отбелязани само с инициали. Информацията за свързани лица е непълна и неточна, защото имената им са изписани със съкращения и инициали. Като причина за това е посочен чл. 17, ал. 2, от Закона за защита на личните данни и инструкцията на ВСС в тази връзка. Обяснението обаче не променя факта, че попълнените по този начин декларации не внасят исканата прозрачност. Огласената информация за банкови заеми на магистратите също е частична, защото в голяма част от документите е посочена единствено банковата институция, а на мястото на размера на заема е оставено празно многоточие. На декларациите е изписано: *„(Редактирана съгласно чл. 17 ал. 2, при спазване на Закона за защита на личните данни, за обявяване в Интернет)“*

Няма съдии и прокурори, които да са действащи членове на общински или районни изборителни комисии. Няма информация, съдебните заседатели към Окръжния съд в Хасково да са действащи общински съветници за текущия мандат 2011-2015г.

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Съществува спорно решение на предишния състав на ВСС, мандат 2007-2012 г., който сам си вмени правомощия и подписа специалния закон, като измисли категорията „чувствителна информация“, и разреши тя да подлежи на редакция. За непредубедения гражданин „редактирана“ означава „скрита, заличена“, а усещането, което остава у хората, е че се бяга от публичност за това, какви заеми са ползвали магистратите и свързаните с тях лица, за да стане ясно кой е източникът на благосъстояние за много представители на съдийската и прокурорска гилдия.

По темата за наблюдение степента на отчетност, публичност и прозрачност Окръжният съд в Хасково получава оценка **„Сериозен напредък“**. Интернет - страницата на Окръжен съд - град Хасково е практична и лесна за използване. Информацията в нея е пълна и ясна, актуализира се ежедневно. Сайтът е сред най-добрите в страната, отличава се с оригинален дизайн, добре структурирано съдържание, достъпен за потребителите интерфейс. Достъпът до регистъра с публикуваните в него съдебни решения е свободен и съдебните актове се намират лесно. В сградата на съда има табла с информация за насрочените дела, както и указателни табели за гражданите. Председателят на съда участва активно в Консултативния форум на съдилищата, който анализира проблемите в съдебната система и лично допринася за подобряване публичния образ на Темида.

По темата за случайното разпределение на съдебните дела, Окръжният съд в Хасково получава оценка **„Сериозен напредък“**. Наблюдателите констатираха спазване правилата за случайното разпределение на делата и успешно справяне с различни хипотези, които биха нарушили равномерното разпределяне на текущите процеси между съдиите. Изключенията от правилото, наложени от различни обстоятелства са ясно описани във Вътрешните правила за случайно разпределение на делата, одобрени със Заповед АД-220/15.06.2012 г. Вътрешните правила са ясни, подробни и описват всички възможни

хипотези и изключения за тяхното тълкуване. Те са достъпни и качени на интернет страницата на съда. Случайният подбор се прилага и при разпределението на съдебните заседатели. Съдът в Хасково се отличава с добри практики, свързани с проучване и анализи на прилагането на случайния принцип при разпределението на делата.

Районен съд - Стара Загора

По темата, свързана с детското правосъдие Районният съд в Стара Загора получава **оценка „Сериозен напредък“**. Магистратите подхождат отговорно към процеси, в които се засягат интересите на деца. Решенията са обосновани, солидно аргументирани. Взети са под внимание докладите на социалните служби. Работи се деликатно, за да се щади психиката на децата. Повечето процеси по този закон с много малки изключения, приключват с едно заседание. Все още повечето съдебни решения изпращат децата без родители в специализирани институции. Има обаче и процеси, които детето разпореждат да бъде настанено в приемно семейство като по този начин успешно насърчават деинституционализацията. Децата се изслушват в съдебните зали, поради липса на т.нар. „синя стая“.

Районен съд - Хасково

По темата за детско правосъдие Районният съд в Хасково получава оценка **„Сериозен напредък“**.

Наблюдаваните по ЗЗДет дела показаха, че за нуждите на всеки процес Дирекция „Социално подпомагане“ изготвя необходимите документи, свързани с разглеждания казус. Прави впечатление, че докладите на отдел „Закрила на детето“ са пълни и обширни. Дават достатъчно подробна и безпристрастна информация за децата и техните семейства, както и за взаимоотношенията между родителите и децата. По време на делата, в които не присъстват социални работници, съдиите разясняват коректно, че законът допуска такова отсъствие, но присъствието е препоръчително, тъй като гарантира защита на държавния интерес за грижа за децата.

В Районния съд в Хасково липсва т.нар. „Синя стая“. При необходимост от изслушване на деца, се организира закрито заседание в съдебна зала, в присъствието на социален работник и в отсъствието на страните по делото, за да се избегне допълнителен стрес за детето и влияние върху него. Впечатлението на наблюдателите е, че интересите на децата са отчетени и спазени. Не са наблюдавани случаи на разгласяване на лични данни. По време на включените в мониторинга дела, деца не са разпитвани като свидетели и по тази причина съдебните заседания протичаха при открити врати.

По наблюдаваните дела по ЗЗДН, с участието на непълнолетни лица, в съдебната зала деца не са изслушвани. Всички дела по ЗЗДН са образувани по молба на пострадалите лица. По нито едно от делата не се установява насилие, насочено директно към децата, но стана ясно, че при всички случаи на агресия, те са били свидетели на случващото се. По всички наблюдавани дела има издадени заповедни за незабавна защита. На едно от делата на първото заседание съдията приканва страните към споразумение и им дава срок от 1 месец до следващото заседание. На второто заседание делото е прекратено по взаимно съгласие, с право да бъде възобновено до 6 месеца. Наложените мерки и приканването на страните към споразумение показват желанието на съда да разреши конфликта възможно най-бързо и безболезнено, като отчита и желанието на пострадалата да възстанови семейното съжителство.

През разглеждания период /01.10.2012 - 31.12.2012г./ са наблюдавани общо 13 дела по Семейния кодекс. Най-често образуваните дела по СК, с участие на малолетни и непълнолетни лица, са за развод по взаимно съгласие и изменение на издръжка. За месец ноември 2012г. в предложения списък с дела от РС - Хасково имаше над 30 дела по чл.49, ал.1. от СК. Делата протичаха по установения ред, без много напрежение между страните преди, по време и след съдебните заседания. Масово страните по делата се бяха споразумели за родителски права и режим на свиждане, който ще е най-добър за децата. Не е имало спорове по отношение на разпределението на грижите за децата и родителските задължения. Само по едно дело по чл. 49, ал.1 беше изслушвано дете, но това стана при закрити врати и в присъствието на социален работник.

За трите месеца няма наблюдавани дела по Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и по Указа за борба с дребното хулиганство с участие на малолетни и непълнолетни.

Районен съд - Димитровград

Наблюдението по темите, свързани с етичното поведение, конфликт на интереси на магистрати и приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ, Районният съд в Димитровград е оценен по скалата със **„Сериозен напредък“**. В проучването показва, че в декларациите по ЗПУКИ на няколко от съдиите не са вписани конкретни размери на дължимите банкови заеми, нито са посочени имената на съответните кредитни институции.

По темата за наблюдение степента на отчетност, публичност и прозрачност съдът показва **„Сериозен напредък“**. Интернет-страницата на магистратурата е добре подредена, с добър дизайн, информацията в нея е лесно откриваема по рубрики. В съдебната сграда на съда в Димитровград има достатъчно информация, за да разберат гражданите какви са съдебните такси, какво е разположението на канцелариите и друга полезна информация. Няма асансьор за преход между етажите в съдебната сграда в Димитровград.

По темата за случайното разпределение на съдебни делата съдът в Димитровград има **„Сериозен напредък“**. Спазват се правилата за случайното разпределение на делата, не са установени сериозни пропуски при използването на софтуерната програма. В продължение на три месеца с лично присъствие наблюдателите са следили как се разпределят съдебните дела чрез компютърна програма „Law Choice“ и е установена добра практика.

По темата за правосъдието за деца е налице **„Сериозен напредък“**. Установена е добра практика, каквато няма при останалите наблюдавани съдилища - при деца над 10-годишна възраст, участници в съдебните процеси, съдът задължително ги изслушва при спазване на правилата в чл. 15, ал. от 1 до 7 от Закона за закрила на детето. Изслушването се извършва в съдебна зала, поради липса на т.нар. „синя стая“.

Районен съд - Свиленград

Наблюдението на етичното поведение, конфликт на интереси на магистрати и приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ в **Районния съд в Свиленград показва „Слаб напредък“ по проблема**. Наблюдателите установиха, че липсва публична информация за състава и дейността на Етичната комисия, която е компетентна да разглежда сигнали срещу съдии. В някои от декларациите по ЗПУКИ на съдиите не са посочени размерите на декларираните банкови кредити, както и имената на съответните банкови институции, отпуснали заеми на магистратите.

По темата за наблюдение степента на отчетност, публичност и прозрачност, през тримесечието екипът от граждански наблюдатели прецени, че в Районния съд

в Свиленград е налице **„Незначителен напредък“**. Съдът има интернет-страница, която се актуализира два пъти в месеца. Достъпът до регистъра с публикуваните съдебни решения е свободен и лесно се намират повечето съдебни актове. Мотивите към съдебните актове се публикуват в задължителния едномесечен срок. Има обща търсачка по критерии, а за решенията по дата и номер. Провежда се жребий за определяне на основни и резервни съдебни заседатели, като се извършва на принципа на случайното разпределение чрез електронна програма и се прави един път в годината. Изготвя се протокол от проведения жребий, но той не отговаря на изискванията, предвидени в правилата за документиране на извършеното. В интернет-страницата на съда и на видими места в съдебната палата има информация за Законът за държавните такси и това, при какви случаи следва освобождаване от държавни такси. В сградата на съда е обявен и графикът със заседанията, има указателни табели. Няма асансьор за преход между етажите в съдебната сграда в Свиленград.

По темата за случайното разпределение на съдебните дела, наблюдателите отчитат **„Слаб напредък“**. По време на наблюдението не бяха открити съществени пропуски, но проверки на Инспектората на ВСС констатираха, че системата за случайно разпределение не се използва коректно в Районен съд - Свиленград.

По темата за правосъдие за деца наблюдателите поставят оценка **„Известен напредък“**. Делата по ЗЗДет се водят еднотипно и заседанията са кратки, законът се прилага без противоречия в практиката, не са нарушавани правата на децата по време на съдебните процеси.

Районен съд - Кърджали

Мониторингът върху спазването на етично поведение, конфликт на интереси на магистрати и приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ показва **„Незначителен напредък“ по темата в Районния съд в Кърджали**. Магистратите от Кърджали следват поведение съгласно Кодекса, в публичното пространство се изказват съмнения за техните постъпки, оценявани през призмата за задължителната за съсловието етика. Липсва обаче информация за дейността на Етичната комисия към съдилището, която е компетентна да разглежда сигнали срещу магистрати. При преглед на декларации по ЗПУКИ са установени пропуски. Не са посочени конкретни размери на дължимите от магистратите кредити.

По темата за наблюдение степента на отчетност, публичност и прозрачност съдът има **„Известен напредък“**. Интернет-страницата на съда е с добра структура, дизайн и информацията в нея е достъпна. Установени са пропуски в информацията за дейността на съдебните заседатели, както и липса на звукова и чуждоезикова версия. В сградата на съда в Кърджали има информация за съдебните такси, за начина на плащането им. Няма асансьор за преход между етажите.

По темата за случайното разпределение на съдебни дела Районният съд в Кърджали има **„Незначителен напредък“**. Случайният принцип при разпределението на съдебните дела се спазва, вътрешните правила за този процес са публично оповестени, води се отчет при всяко разпределение на съдебните процеси между магистратите.

По темата за правосъдие за деца мониторингът отчита **„Сериозен напредък“**. Наблюдаваните съдебни заседания с участието на малолетни и непълнолетни са провеждани много професионално. Съдиите полагат усилия да предразполагат децата при изслушването им, което заради липса на т.нар. „синя стая“, става в съдебната зала.

Районен съд - Чирпан

По темата за наблюдение на етичното поведение, конфликт на интереси на магистрати и приложението на ЗПУКИ и КЕПБМ Районният съд в Чирпан показва **„Сериозен напредък“**. Няма информация в обществените среди, която да внася за съмнения в етичното поведение и конфликти на интереси за съдиите от магистратурата. Декларациите по ЗПУКИ са с коректно подадени данни, но и тук се виждат съкращения на имената, попълването само на инициали, в.т. и за свързани лица.

По темата за наблюдение степента на отчетност, публичност и прозрачност отчитаме **„Сериозен напредък“**. Интернет-страницата на съда съдържа достъпна информация, подредена в лесни за намиране рубрики. Липсват сведения за дейността на съдебните заседатели, както и звукова версия, която да дава информация за незрящи.

По темата за случайното разпределение на съдебни дела отчитаме **„Сериозен напредък“**. Вътрешните правила за случайното разпределение разпределие на делата са публикувани на интернет-страницата на съда. Наблюдателите лично проследиха как се прилага компютърната програма за разпределение на съдебните дела и констатираха спазване на случайния принцип и равномерно разпределение на делата.

По темата за правосъдие за деца е налице **„Сериозен напредък“**. В наблюдаваните от нас съдебни заседания по ЗЗДет, установихме старание от страна на съдиите да предразположат децата, участници в процесите. Те биват разпитвани в съдебната зала, защото в магистратурата няма създадена специална „синя стая“.

№	Критерий	Окръжен съд - Стара Загора	Окръжен съд - Хасково	Районен съд - Стара Загора	Районен съд - Хасково	Районен съд - Димитровград	Районен съд - Свиленград	Районен съд - Кърджали	Районен съд - Чирпан
1	Етично поведение, конфликт на интереси, ЗПУКИ, КЕПБМ	Съществен напредък (4)	Сериозен напредък (5)	НП	НП	Сериозен напредък (5)	Слаб напредък (1)	Незначителен напредък (2)	Сериозен напредък (5)
2	Отчетност, публичност, прозрачност	Сериозен напредък (5)	Сериозен напредък (5)	НП	НП	Сериозен напредък (5)	Незначителен напредък (2)	Известен напредък (3)	Сериозен напредък (5)
3	Случайно разпределение на постъпили дела и публикуване на съдебните актове	Сериозен напредък (5)	Сериозен напредък (5)	НП	НП	Сериозен напредък (5)	Слаб напредък (1)	Незначителен напредък (2)	Сериозен напредък (5)
4	Правосъдие за деца	НП	НП	Сериозен напредък (5)	Сериозен напредък (5)	Сериозен напредък (5)	Известен напредък (3)	Сериозен напредък (5)	Сериозен напредък (5)

1.4 ПРЕПОРЪКИ

Сдружение „Център на НПО в Разград“ и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда напълно подкрепя предложението за прилагане на системни и последователни антикорупционни мерки, включително:

- Завишени гаранции за предотвратяване на конфликт на интереси и непотизъм;
- Развитие на механизмите за гарантиране на публичност и прозрачност на имущественото състояние на магистратите и техните семейства, както и за разкриване на обвързаности;
- Последователни и проактивни проверки за установяване на корупционни фактори при назначения и повишения от органа, отговорен за тези решения, при приложение на стандарта на несъмненост на интегритета, т.е. доказване на безупречен интегритет, а не презюмиране на такъв¹.

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси

- *Магистратите да оповестят публично в декларациите по ЗПУКИ размера на взети заеми и банкови кредити, също и кредиторите (препоръката е отправена от екипите по наблюдение в Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград, Чирпан).*
- *Председателите на съдилищата да въведат практики декларациите по ЗПУКИ на всеки съдия да се публикуват и на интернет-страниците на съда, независимо че са публикувани на страницата на Висш съдебен съвет (препоръката е отправена от екипа по наблюдение в Чирпан).*
- *ВСС изпълнявайки чл. 18, ал. 1* от ЗПУКИ да даде задължителни указания на магистратите да посочват ясно и пълно в декларациите по ЗПУКИ, своите имена, кои са свързаните с тях лица и с каква дейност се занимават. До момента масово имената на съдиите се изписват със съкращения или с инициалите, същият е подходът и при обявяване имената на свързаните лица. Пропуска се да се съобщи каква е дейността им какъв вид обвързаности могат да се породят от това (от екипа по наблюдение в Хасково).*

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати

- *Всички наблюдавани съдилища да оповестят публично чрез интернет-страниците си поименния състав на Етичните си комисии, вътрешните правила за тяхната работа и и дейността им (препоръката е отправена от екипите по наблюдение в Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград, Чирпан)*
- *Етичните комисии към съдилищата да издават годишни отчети за дейността си, които да се публикуват на интернет-страниците на съответните съдилища.*

¹ Обобщена оценка за състоянието на съдебната реформа и необходимите бъдещи стъпки - стр.17

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

- Да се публикуват вътрешните правила за случайно разпределение на постъпилите съдебни дела в интернет страницата на Районния съд в Димитровград.
- Препоръчително е програмният продукт да бъде преработен така, че той автоматично да определя процента на натовареност на съдиите, чрез възможност за отчитане датата на постъпване на съдията, датата на напускането му, периодите на отпуск и други параметри, задавани предварително, с цел ограничаване възможностите за манипулиране на програмата (препоръката е отправена от екипа по наблюдение в Чирпан).
- ВСС, Инспекторатът към ВСС и съдилищата да унифицират и въведат един подобрен програмен продукт за случайно разпределение на съдилищата, който да стане задължителен за всички съдилища и прокуратури в страната.

Коментар на съдия Миглена Тянкова, Председател на Окръжен съд - Хасково: „Изцяло съм ЗА унифициране на програмния продукт за разпределение на делата и това го искаме от 2009 година, както и унифициране на интернет страниците на съдилищата. Засилете препоръките към ВСС по тези въпроси.¹” В. Публикуване на съдебните актове на електронните страници на съдилищата.

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

- Окръжен съд - Стара Загора да публикува съдебните си актове в отделни файлове, а не с информация в самите таблици.
- ВСС, Инспекторатът към ВСС и съдилищата да унифицират и въведат единен стандарт за съдържание и публикуване на съдебните актове в интернет-страниците на съдилищата (препоръката е отправена от екипите по наблюдение в Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград, Чирпан).
- Да се дигитализира процеса с оповестяването на съдебните актове, така че те автоматично да излизат на сайта на съдилищата, веднага след като са написани и оповестени от съдиите (препоръката е отправена от екипа по наблюдение в Чирпан).
- При публикуване на съдебните решения да не се използват инициали за длъжностните лица и институциите, участници в процеса, както и инициали за градовете, цитирани в разглежданите актове (препоръката е отправена от екипа по наблюдение в Чирпан).
- Съдът да публикува съдебния акт в сканиран оригинал в PDF формат, който да може да се ползва/отпечата в електронен формат на файл.
- ВСС, Инспекторатът към ВСС и съдилищата да предприемат мерки за ускоряване и подобряване техническата работа от постановяването до публикуването на съдебния акт.

1 Писмо до Георги Милков, ръководител на проекта, 21.03.2013 г.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата

- В интернет-страницата на Районния съд в Димитровград рубриката „Прессъобщения“ да се използва за информации насочени към медиите и гражданите, а текущите материали от дейността на съда да се обособят в отделни рубрики.
- Съдилищата да снабдят интернет страниците си със звукови и чуждоезикови версии (препоръката е отправена от екипите по наблюдение в Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград, Чирпан).
- Висшият съдебен съвет да подобри системата за връзки с обществеността. Да има щатни служители, отговорни за комуникация на съда с обществото. (препоръката е отправена от екипите по наблюдение в Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград, Чирпан).
- Висшият съдебен съвет да задължи съдилищата да унифицират интернет-страниците си, като за цялата страна те имат сходни съдържателни параметри, според спецификата на съда и прокуратурата (препоръката е отправена от екипите по наблюдение в Стара Загора, Хасково, Димитровград, Кърджали, Свиленград, Чирпан).
- Да се унифицират единни стандарти за изложение, форма, начин на предоставяне на информацията и способности за улеснено търсене за интернет-страницата, които да се въведат във всички съдилища и прокуратури в страната.
- Съдилищата да приемат актуализирани стратегии за работа с медиите и връзка с обществеността, за да се повиши публичността и прозрачността на отделните магистратури и на съдебната система като цяло.
- Съдилищата да организират най-малко три пъти годишно пресконференции, в които да представят междинни данни за дейността си и интересни за обществото случаи от съдебната практика, илюстриращи работата на правосъдието у нас.

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

- ВСС да установи унифицирани процедури, правила и документи за плащания чрез ПОС устройства за органите на съдебната власт.
- В съдебните палати да се обособят специални стаи за адвокатите и прокурорите (Димитровград).
- Сградите на съдебните палати да се снабдят със съоръжения в помощ на хората с двигателни увреждания (Чирпан).
- За улеснение на гражданите в сградата на съда в Чирпан да се открие офис на обслужващата банка и да се монтира терминално устройство АТМ (банкомат), за да могат посетителите да теглят бързо и лесно пари, когато им се налага да плащат за съдебните услуги.

Е. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

- Препоръчително е изборът на съдебни заседатели да се определя чрез жребий, а не на последователен принцип (препоръката е отправена от екипа по наблюдение в Чирпан).
- Да се повиши информираността по механизмите за подбор на съдебните заседатели, като общинските администрации, в партньорство със съдилищата, публично оповестят критериите, на които трябва да отговарят кандидатите, както и подробности за процедурата по избирането им.
- Висшият съдебен съвет да промени начина на заплащането на съдебните заседатели, като чрез достойно възнаграждение на труда им се преследва висока мотивация, ангажираност и отговорност от тяхна страна към съдебния процес.

Ж. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

- Държавата в лицето на изпълнителната и съдебната власт да разработи обща програма за създаване на подходящи условия за водене на съдебни процеси, участие в които вземат деца. За тази цел на територията на всеки съдебен окръг да се планира създаването на т.н. „синя стая“, в която да бъдат изслушвани децата, за да бъдат те предпазвани от стреса на разпита в съдебна зала.

Коментар на съдия Миглена Тянкова, Председател на Окръжен съд - Хасково: „По отношение на препоръките, касаещи „синя стая“, подходи за хора с увреждания, актуализиране на интернет страниците и др. категорично заставам зад тях, но е излишно да напомням, че е свързано с финансов ресурс, с който не разполагаме, а исканията до ВСС са оставени без уважение.“¹

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

Препоръки за изменение на ЗЗДН

- Да се регламентира възможността съдът служебно да проверява имущественото състояние на ответника, за да може да се определи адекватно размер на паричната глоба, налагана на виновния по чл 6 (4) от ЗЗДН;
- Да бъде изменен законът, като се въведе задължително мотивирано оттегляне на жалбата, с цел да се защити интересът на жертвата. За постъпилото оттегляне да бъдат уведомявани служебно от съда районната прокуратура и ДСП, които да имат право в определен срок да продължат делото. При бездействие и след изтичане на срока, съдът да прекратява делото.
- Отказът на извършителите за участие в специализирана психологическа програма за овладяване на гнева да се криминализира, като за отсъствие от нея да се прилагат наказания, по ред, който да бъде регламентиран в НК.
- При повторен акт на домашно насилие, в нарушение на съдебна заповед, размерът на глобите да се увеличава двойно.

¹ Писмо до Георги Милков, ръководител на проекта, 21.03.2013 г.

- Съдът със свое решение да задължава виновния за домашното насилие да заплаща разходите по възстановителната програма на пострадалите и таксите за личното му участие в специализираните програми срещу агресията.

Препоръки за подобряване прилагането на закона:

- Да се ускори разглеждането на съдебните дела, с цел превенция на бъдещи конфликтни ситуации, които биха принудили жертвите да оттеглят съдебните жалби - съдът да насрочва открито съдебно заседание преди установения краен срок от 30 дни.

- Да се засили междуинституционалното сътрудничество по прилагане на ЗЗДН.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

- В съдебните процедури с участие на деца задължително да участват психолози.

- Да се създадат програми за психологическо възстановяване на пострадали деца от психическо и физическо насилие.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

- Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни да предприеме действия да се увеличи обществената информираност по проблема - да се организират кръгли маси и дебати по проблемите на детската престъпност и проявите на дивиянтно поведение у подрастващите.

- Общинските съвети по предложение на Кмета да избират активни и ангажирани общественици за членове на Местните комиси по ЗБППМН

- Да се отдели специално внимание на обучението и подготовка на обществените възпитатели.

- Да се работи в тясно сътрудничество с полицейските органи и неправителствените организации, като ценен местен ресурс за подкрепа на деца в риск.

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

Продължават да са актуални препоръките на нашия екип от 2011 г.¹:

- Да се прилага разпоредбата в УБДХ (чл.1, ал.4), която предвижда да се прекратяват съдебните дела, а случаите да се насочват към местните КБППМН и детски педагогически стаи на МВР.

- Съдебната статистика да отчита в отделен раздел делата по УБДХ, за да се улесни извършването на справки за наложените мерки.

- Местата за задържане на лица и изтърпяване на административни мерки трябва да станат обекти с обществено предназначение по смисъла на Закона за здравето, за да се осъществява административен контрол върху условията за живот там.

1 Доклад за напредъка на съда в Северна България 2010-2011 - <http://watch.ngo-rz.org/bg/catalog/item14.html>

- Наказанието „задържане в поделенията на МВР“ по УБДХ да бъде прилагано само в места, които да отговарят на основните европейски стандарти за сигурност и хигиена.

- В УБДХ да се предвиди възможност бързата процедура да не е задължителна за всички съдебни дела, а само за тези, при които общественият интерес налага това.

- Когато непълнолетни нарушители са изправени пред съда по УБДХ, задължително за процеса да бъдат уведомени Дирекция „Социално подпомагане“ - Отдела за закрила на детето, които да дадат становище по случая, съгласно нормите на Закона за закрила на детето.

- Да се регламентира задължително участие на прокурор в съдебното производство по УБДХ.

- Когато подсъдими по УБДХ са непълнолетни към тях да се прилага санкция, различна от „задържане в поделенията на МВР“. Младежите в тази възраст трябва задължително да посещават учебни занятия, а съдът с подобно решение препятства достъпа им до образование. Освен това т.н. „полицейски кучкарници“ не отговарят на санитарните норми за живот и там липсват условия, които да гарантират здравето и безопасността на ненавършили пълнолетие деца и младежи. Предлагаме промените да следват логиката, според която в Закона за административните нарушения и наказания глобата за непълнолетните бе заменена с обществено порицание.

1.5 ОБЩ АНАЛИЗ

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси

В декларациите по ЗПУКИ¹, подадени от съдиите в преобладаващия брой наблюдавани съдилища, са констатирани пропуски, неточности, некоректно попълнени данни. Най-често нарушенията са при обявяването на банковите кредити на магистратите, където не се съобщават банките, отпуснали заема. При декларирането на свързани лица масово се използва подхода те да се описват с инициали, което всъщност е опит за прикриване на обвързаности. Същият е подходът и когато в графата за свързани лица се изброяват юридическите лица, които биха породили конфликт на интереси при работата на съответния съдия. Висшият съдебен съвет не е използвал правата си да провери и изиска всички задължени магистрати да декларират необходимите данни според изискванията на закона.

Прегледът на декларациите по ЗПУКИ, подадени от съдиите от Окръжния съд в Стара Загора показва, че в повече от половината от тях съдържат споменатите вече пропуски. В Окръжния съд и в Районния съд в град Хасково в болшинството декларации по ЗПУКИ имената на съдиите са изписани с инициали. В районните съдилища в Стара Загора и Димитровград в повече от половината декларации по ЗПУКИ на съдиите липсва информация за конкретните размери на декларираните кредити. В Районния съд в Кърджали в две от декларациите липсват не само

¹ При проведен преглед и анализ на декларациите по ЗПУКИ на 6 районни и 2 окръжни съдилища от трета група, намиращи се на интернет-страницата на ВСС

размерите на заемите, но и имената на банките, отпуснали кредити на магистратите. Съкращавани са с инициали и имената на свързаните със съдиите лица. В Районния съд в Свиленград в някои от декларациите по ЗПУКИ също липсва информация за размерите на дължимите кредити, но са посочени наименованията на кредитните институции, а в една декларация са декларирани няколко свързани лица, но всичките им имена и дейностите им са посочени с инициали. В Районния съд в Чирпан има положителна тенденция при прилагането на ЗПУКИ. В почти всички декларации съдържанието е пълно, с конкретни данни по обстоятелствата. В две от декларациите обаче липсва пълната информация за декларираните задължения.

При някои декларации по ЗПУКИ на съдиите от наблюдаваните съдилища бяха открити странни формулировки за декларирани обстоятелства, които могат да се тълкуват единствено като несериозно отношение към задължението за прозрачност и публичност, което магистратите дължат на обществото. Те съдържат следните заявления: „сестра, която работи в съдебната система“ по въпроса за наличие на свързани лица (Окръжен съд - Стара Загора); „задължения към банкови институции“ по въпроса за наличие на задължения (Районен съд - Кърджали); „Задълженията ми не биха довели до конфликти на интереси“ по въпроса за наличие на задължения (Районен съд - Чирпан); „има свързани лица“ по въпроса за наличие на свързани лица (Районен съд - Димитровград.

Процесът на наблюдение в Районен съд - Хасково, според споразумението ни, обхваща темата за правосъдие за деца - младежко и детско правосъдие и по-конкретно съдебните производства по пет нормативни акта - Закон за закрила на детето, Семейен кодекс, Закон за защита от домашното насилие, Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и Указа за борба с дребното хулиганство. В тази връзка, в доклада Ви преди всичко прави впечатление, че са наблюдавани и анализирани и други аспекти в работата на Районен съд - Хасково, касаещи останалите основни теми на наблюдение по проекта Ви, по които не сме Ви предоставяли достатъчно и изчерпателни данни, нито достъп на наблюдателите.

Така например в раздел А. „За етично поведение и наличие на конфликт на интереси на съдии, прокурори и съдебни заседатели“ - в т.1, стр.15, са коментирани декларации по ЗПУКИ на съдиите в Районен съд - Хасково, без съдът да е бил обект на наблюдение по прилагането на Закона за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси, съобразно подписаното помежду ни споразумение.¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Наблюдението по трите теми от проекта е осъществено от екипа на проекта чрез използване на методиката, описана на стр. 5. Специално декларациите по ЗПУКИ са проучени и анализирани от регистъра на декларациите на магистратите, публикувана на интернет-страницата на ВСС². Информацията е публична и е обявена съгласно специален закон за повишаване етиката и морала сред съдиите и прокурорите. Докладът е динамичен документ и позволява възможност да се публикуват и коментари на засегнати магистрати.

Центърът на НПО в Разград и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда подкрепя предложенията на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси³:

1. Да се въведе забрана административен ръководител, под каквато и да е форма, да участва в случайно разпределение на дело, по което страна се представлява от негов роднина - адвокат или негов съдружник.

2. Комисията за предотвратяване и установяване конфликт на интереси към ВСС е констатира по два случая на **неспазване разпоредбите за отводи в НПК**

¹ Становище от Мария Ангелова, Административен ръководител-Председател на Районен съд - Хасково

² Рубрика „Доклади, декларации“ - подрубрика „Декларации по ЗПУКИ“ - <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>

³ Николай Николов, член на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси, Национална конференция „Правосъдие близо до хората“, 19.02.2013г. Национален институт на правосъдието, гр. София

и ГПК във връзка с участие в делата на роднини на правораздаващия съдия. Това доказва нуждата от по-строг контрол.

3. Административните ръководители на съдилищата трябва да преминат през обучение, което да им позволи да разясняват и контролират изпълнението на нормите на ЗПУКИ в ръководените от тях магистратури.

4. Комисията по ЗПУКИ очаква сигнали от страна на гражданския сектор за нарушения, защото сътрудничеството с неправителствените организации подпомага усилията на съдебната власт за реформиране.

От отчета на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси става ясно, че до момента в нея са постъпили 22 сигнала или искания за установяване конфликти на интереси в съдебната власт при около 670 постъпили до момента от месец юли 2011г. - това прави 3% от общия брой сигнали или средно по един на месец.

От комисията по ЗПУКИ очертават три основни групи проблеми:

- Възможност за възникване на конфликт на интерес, когато двама близки роднини работят в системата на съдебната власт и единият има възможност да участва в разглеждане на съдебни актове или действия на другия пред по-горна инстанция.
- Възможност за възникване на конфликт на интереси, когато близък роднина на магистрат практикува като адвокат и се явява пред съответния съдебен орган лично или това правят негови съдружници.
- Административни ръководители, които боравят с бюджетни средства или публична собственост.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

Неубедително е решението на Етичната комисия, защото не са завършили обявените четири специализирани проверки на имотното и финансово състояние на Галя Гугушева и семейството ѝ. Етичната комисия на ВСС отказа да поиска образуване на дисциплинарно производство срещу нея, като прие, че противоречивите и непоследователни изказвания във връзка с имотните сделки на членовете на семейството ѝ и за начина, по който са финансирани, не уронват престижа на правосъдието.

В същото време само три дни по-късно ВСС понижи г-жа Гугушева от длъжността заместник на административния ръководител на Специализираната апелативна прокуратура в редови прокурор в същата прокуратура по предложение на апелативния прокурор с мотива „съмнения за нейните морални качества, които доведоха да оттеглянето ѝ като кандидат за КС“.¹

Шеф на съд хвърли оставка след разкрити безобразия²: Миглена Тянкова се натъкна на проблемите на среща със съдиите в Димитровград.

Председателят на районния съд в Димитровград Андрей Андреев подаде оставка, след като бърза проверка на новоизбраната шефка на Окръжния съд в Хасково Миглена Тянкова откри серия от нередности в работата му.

„Прецедент е магистрат на отговорен пост да си подаде оставката без да му я поискат и без скандал“, коментираха местни полицаи.

„Мотивите за напускането на колегата Андреев са лични. Не е извършвана официална проверка или ревизия в Димитровград. Просто отидох да се запозная с колегите и да поговорим за проблемите в работата им“, каза Тянкова пред „Труд“. Разбра се обаче, че на срещата изскочили оплаквания за остри конфликти, влошена атмосфера и липса на ясни правила за работа в районния съд.

1 Обобщена оценка за състоянието на съдебната реформа и необходимите бъдещи стъпки - стр.8

2 <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1297440>

Едно от най-драстичните нарушения, на които се натъкнала Тянкова било, че в продължение на няколко дни Димитровградският съд не е издавал свидетелства за съдимост. Оказало се, че само две служителки могат да работят с програмата, която вади данни за присъди или чисто съдебно минало. Когато едната излязла в отпуск, а другата се разболяла нямало кой да прави справките. Това е абсолютно недопустимо, тъй като са необходими при започване на работа. Ползват се и от прокуратурата.

Районният съд в Димитровград имал сериозни проблеми и със сигурността. Сградата на съда има два входа и единият е неохраняван. Така всеки може да влезе в съда и да внесе дори оръжие или експлозиви. Обяснението на Андреев било, че в същата сграда се помещават и нотариусите в града и входът бил за тяхно удобство. „Ако сам не можеш, ще дойда аз да ти затворя едната врата“, ядосала се Тянкова на колегата си.

На срещата ѝ с колектива на съда много служители се оплакали, че Андреев и административният секретар на съда не спомогали за разрешаването на конфликти между колегите, а напротив. Освен това товарели съдебните служители с несвойствена работа. В администрацията от години имало незаети щатни бройки.

Проверката на Тянкова установила и проблеми при разпределянето на делата, както и това, че Андреев е поемал възможно най-леките случаи.

Очаква се тази седмица оставката на шефа на съда в Димитровград да бъде гласувана от Висшия съдебен съвет. Така той ще остане редови съдия.

Точно преди месец кадровиците на Темида избраха Тянкова за шеф на съдиите в Хасковско. Тя получи доверието на съвета заради амбициозната си програма, въпреки че беше замесена в скандал с подслушване. Оказа се, че Тянкова е следена от окръжния прокурор на Хасково Иван Ванчев, с когото имаше любовна връзка.

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

Към момента съдилищата у нас работят с три програми за случайното разпределение на делата: 165 съдилища ползват програмата на Висшия съдебен съвет - „Law Choice“, 2 съдилища ползват програма SAS Court clerk на Информационно обслужване и 7 съдилища ползват ACMS Модул. Във всичките 8 съдилища, наблюдавани в периода на настоящия мониторинг се използва програмата „Law Choice“ за електронно разпределение на постъпилите съдебни дела при спазване на случаен принцип.

От общо 183 съдилища в страната 178 работят с две напълно съвместими програми - на ВСС и „Латона“, разработена от Американската агенция за международно развитие, стана още известно на кръглата маса. Само 5 съдилища работят с други 2 програми, които са трудни за съвместяване¹.

Гражданското наблюдение смята, че всички съдилища трябва да работят само с един унифициран за цялата страна компютърен продукт за разпределение на съдебни дела. Предложение от този тип е направила и работната група на Консултативния форум на районните съдилища в страната. Според нейния председател съдия Меглена Тянкова, председател на Окръжен съд - Хасково, някои от прилаганите софтуерни продукти създават възможност за манипулиране. Според мнението на колегията продуктът на ВСС Law Choice има предимство, а този на Информационно обслужване е най-лесен за манипулиране.²

Гражданските наблюдатели са на мнение, че в програмата Law Choice, собственост на ВСС, която несъмнено е с най-добра оперативност и доказани качества, съществуването на бутон „протокол на word“, дава възможност за техническа манипулация на протокола за избор на съдия. Ако електронната система, независимо от вида на продукта, който използва, позволява манипулиране, ще се окаже, че прилаганият метод на случайния принцип е

1 http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2011/10/12/1174817_sluchainoto_razpredelenie_na_sudebnite_dela_moje_da_se/

2 <http://cfrc.info/>

поставен под въпрос. На въпросът защо е наличен подобен бутон, липсват ясни и обосновани отговори до момента.

Според представители на съдилища, които използват деловодната програма ASUD и разпределят делата си чрез Модул за случайно разпределение (към тази деловодна програма) смятат този продукт за най-лесен за употреба, максимално гарантира случайното разпределение на съдебните дела и не допуска манипулиране на системата при този процес.

Наблюдателите отчитат, че програма „Law Choice“ разпределя на количествен принцип, като отчита само равномерност на броя на разпределените съдебни дела, но не може да отчете правната сложност на казуса. Програмата показва невъзможност за техническо манипулиране. Най-често протоколите се разпечатват в word формат, но всяко действие с компютърната програма се регистрира в архив. В програмата може да се направи справка за разпределените дела, но не и за разглежданите. Съществува бутон „протокол на word“ в „Law Choice“, който дава възможност за техническа манипулация на протокола за избор на съдия. Наблюдателите не получиха до момента обоснован отговор на въпроса „Защо съществува бутон **Протокол на WORD** в електронната програма?“. Според нас липсва надежден механизъм за наблюдение и контрол на процеса, като се следи електронния архив. Няма централен сървър за архивиране на база-данни от всички органи на съдебната власт, където се извършва случайно разпределение на съдебни дела, преписки и книжа.

Районният съд в Димитровград използва предоставения му от ВСС програмен продукт Law Choice. Делата в този съд се разпределят относително равномерно между шестима магистрати, като на двама от тях се разпределят само наказателни дела, останалите гледат граждански дела. Това разпределение е утвърдено със заповед на председателя на съда.

Районният съд в Кърджали използва компютърна програма „Law Choice“, предоставена от Висшия съдебен съвет за случайното разпределение на съдебни дела. Наблюдателите отчитат равномерно разпределение между съдиите, като една част от тях разглеждат наказателни, а друга част граждански дела.

От 2011 г. Районният съд в Свиленград работи с деловодната програма на САС «Съдебно деловодство» на «Информационно обслужване» АД - Варна. Разпределението на делата се извършва при прилагане на принципа на случайния избор чрез програмния продукт на ВСС - „Law choice“. Съдебните дела се разпределят от съдия Христо Георчев-председател, а Ели Данева-системен администратор извършва техническата работа по въвеждане на информацията в компютърната програма. От наблюдението стана ясно, че случайното разпределение се извършва след достигане на определен брой постъпили дела в съда.

В Окръжния и в Районния съд в Стара Загора използва програмата „Law Choice“ за случайното разпределение на делата. Практиката е почти еднаква в двете съдилища, като обикновено председателите и заместник председателите на съдилищата осъществяват случайното разпределение на делата. След постъпване на делата съответният потребител стартира програмата и се идентифицира с потребителското си име и парола. Избира се типа на делото за разпределение. Въвежда се пореден номер на делото. Програмата автоматично прави избор на докладчик на принципа на случайния избор. Разпечатва се протокол за извършеното случайно разпределение на делото.

В Окръжния съд в Хасково се използва софтуерът Law Choice, разработен и предоставен на съдилищата от Висшия съдебен съвет. Със заповед на административния ръководител са обособени 2 отделения - гражданско и наказателно. Когато съдии отсъстват продължително време, техният процент на натовареност се занулява със заповед на председателя на съда, а преди връщането им отново на работа, процентът на натовареност се увеличава. Това се прави

постепенно, за да може броят на делата да се балансира. Системата разпределя делата между всички съдии, като разликата в натовареността е между 2 и 3 дела, освен в случаите, когато някой е отсъствал продължително.

Компютърната програма дава възможност да се проследи колко дела е разглеждал един съдия за 3 години назад. Разпределението на делата в „Наказателно отделение“ и „Гражданско отделение“ се извършва от съответните заместник-председатели. Всеки от тях има собствено потребителско име и парола. При отсъствието на единия заместник-председател, другият разпределя всички дела при отсъствие и на двамата - председателят на съда Миглена Тянкова поема тези задължения. Само председателят, заместни-председателите и системния администратор имат достъп до програмния продукт.

В Районния съд в Чирпан се използва програмният продукт „Law Choice“ на Висшия съдебен съвет. Той позволява бърза и лесна справка за броя на разпределените в съответната група дела и броя на делата за всеки конкретен съдия. От менюто на програмата се влиза в „начална информация“ и се задава процент на натовареност на всеки съдия по видове дела. Индивидуалния процент на натовареност на всеки се определя със заповед на председателя на Районен съд Чирпан. Справката за 2011 год, проверена от наблюдателите оказва разлика в натовареността на съдиите от 5 до 7 дела, което се счита за приемливо.

Новоизбраният ВСС (встъпил в длъжност на 3 октомври 2012 г.) е вторият постояннодействащ колективен орган. Предходният Съвет не реши нито един от основните проблеми на администрирането на съдебната власт, както бе констатирано в обобщаващия петгодишен доклад на ЕК от 18 юли 2012 г. един от които е: въвеждането на информационни технологии изостана драматично, а минималният напредък бе свързан със съмнения за използване за нелегитимни цели - възможности за манипулиране на системите за случайно разпределение на делата.¹

Изборът на г-жа Марковска освети някои тревожни практики при разпределението на делата и конституирането на съставите, последна инстанция, във ВАС. Този въпрос беше поставен в журналистически публикации, а ССБ и шест други НПО поискаха от ВСС незабавна проверка, защото, ако твърденията се верни, това поставя в опасност вътрешната сигурност на страната - върховенството на закона е застрашено, както спрямо всички граждани, които водят дела пред ВАС, така и спрямо защитата на политическата система в ситуация преди парламентарни избори и защитата на обществени икономически интереси.² ВСС отказа да извърши такава целенасочена проверка под предлог, че темата за случайното разпределение на делата е включена в годишната му програма за 2013 г., т.е. предстои да се занимава с нея, на общо основание.³

Също толкова значим е и последователният отказ на ВСС да даде адекватен отговор на призивите на НПО за проверка на начина на разпределение на делата във ВАС. В този контекст не може да не се прави връзка и с факта, че част от най-съществените комисии на ВСС, чиято дейност пряко засяга независимостта на съдебната власт, са оглавени от представители на парламентарната квота в органа.⁴

1. Публикуване на съдебните актове на електронните страници на съдилищата

Публикуваните съдебни актове съдържат всички реквизити по закон, но се различават по формат и шрифт. Различен е стандартът на публикуваните съдебни актове, в много от мотивите на някои места са заличени данните за юридическите лица, на други места не са; някъде са упоменати пълните имена на длъжностните лица и адвокатите, на други не. Във всички произволно проучени 40 съдебни актове се използват инициали за имената на съдебния секретар, прокурора, адвокатите

¹ Обобщена оценка за състоянието на съдебната реформа и необходимите бъдещи стъпки - стр.3

² ВАС е последната съдебна инстанция, включително по дела, свързани с оспорени изборни резултати. От него, в крайна сметка, зависи администрирането на европейските фондове и огромен обем публични ресурси.

³ Обобщена оценка за състоянието на съдебната реформа и необходимите бъдещи стъпки - стр.7

⁴ Пак там - стр.14

и вещите лица. В някои решения дори имената на съдията-докладчик е обявено с инициали. В отделните сайтове на съдилищата разделите с публикуваните съдебни актове са подредени различно.

Различна е практиката за незабавното публикуване на съдебните актове. В някои съдилища го правят в същия ден след последното съдебно заседание, а други до 2 или 7 дни след това. Наблюдатели констатираят най-общо, че е тромав и дълъг техническият процес при написването на съдебният акт, въвеждането му в системата, филтрирането на съдържанието съгласно ЗЗЛД и достигането му до отговорния служител, който да го публикува в съответната интернет-страница.

При проучване на практиките по електронния достъп до съдебни актове и дела силен интерес предизвиква у наблюдателите протокол №26 от заседанието на Комисия „Професионална квалификация, информационни информационни технологии и статистика“ при ВСС, проведено на 05.06.2012 г. На него бе решено да не се отпуснат средства на съдилищата, които са поискали да внедрят нови разработки на уеб приложения, които да гарантират достъп до информация от съдебните дела по електронен път, при плащане на месечна абонаментна такса от съда или от потребителите. Мотивът за отказа на комисията към ВСС бе, че ще се проучи възможността от създаване на унифициран продукт, който да дава достъп до информация от съдебните дела при спазване на законовите изисквания.

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Напоследък обществените отношения изпреварват значително нормативната рамка в България. Всяка полезна инициатива от страна на съдилища би трябвало да бъдат поощрявана от ВСС, като се насърчава реалното търсене на работещи решения. Обратното спира процеса към желаното от всички заинтересовани страни създаване на унифициран продукт, който да предостави достъп до информация от съдебните дела при спазване на законовите изисквания.

В. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

Все още е недостатъчно развита връзката на съда с гражданите - няма специално назначени експерти за връзки с обществеността. Контактите с медиите не са регулирани и информацията за дейността на съдилищата е оставена на инициативата на средствата за масова информация. Почти всички наблюдавани съдилища не разполагат със служител за връзки с обществеността, практиката показва, че често натоварен с тази функция е съдия.

Много от наблюдаваните съдилища не са публикували в интернет-страниците си чл.5 от Закона за държавните такси - разделът с възможностите за освобождаване на гражданите от плащане на държавни такси. В голяма част от сайтовете на съдилищата информацията не се актуализира своевременно, не навсякъде тя е структурирана за най-бързо и лесно възприемане.

В Районния съд в Димитровград се спазва непрекъснатото работно време в съдебните канцеларии, но няма определена стая за адвокати и прокурори. До съдебната палата има осигурен достъп за лица с увреждания, чрез изградена специална рампа до първия етаж на съда, където се намират съдебните зали. В сградата на съда има достъпна тоалетна. На интернет страницата няма специализиран софтуер за лица със зрителни и слухови увреждания. В сградата на съда има поставени информационни табла за поредността и хода на делата. В коридорите пред залите има високоговорители и съобщенията се чуват ясно.

Съдебната палата в Кърджали е с добра архитектурна среда, скоро е извършен основен ремонт. На всички етажи има тоалетни, които са достъпни за граждани. Липсва изграден информационен център, няма и стаи за адвокати и прокурори. Няма служител за връзки с обществеността. Непрекъснатото работно време се спазва. Осигурен е достъп за хора с увреждания до партера на съда и до Зала 2. Към следващите етажи в сградата на съда е затруднен достъпът за тях.

В Районния съд в Свиленград липсва оформен информационен център. Недостигат стаи за съдии и прокурори, няма служител, който да отговаря за връзките с обществеността. Режимът на пропускане на граждани е свободен, но регламентиран с вътрешни правила. Канцелариите работят на непрекъснат режим на работа, като има дежурен през обедната почивка. В сградата на съда има информация за графика на заседанията, има информация за Закона за държавните такси, поставени са указателни табели.

На всеки етаж в съда в Стара Загора са разположени тоалетни, които могат да се използват безплатно. Има външни информационни табла за гражданите и адвокатите. Повикването на участниците в съдебния процес става с помощта на високоговорители, което улеснява хора със зрителни увреждания. Липсват светлинни табла за улеснение на хората с проблеми със слуха. Съдебните зали са добре оборудвани и леснодостъпни за хора с двигателни увреждания. В Окръжния съд в Стара Загора съдебните канцеларии работят с непрекъснато работно време. От 12.00 до 13.00 часа в канцелариите е организирано присъствието на минимум един служител, който да извършва административно обслужване на гражданите. В Окръжния съд в Стара Загора няма изнесена за гражданите информация за чл.5 от Закона за държавните такси (освобождаване от заплащане на държавните такси).

Окръжният съд в Хасково планира в скоро време да монтира в съдебната сграда ПОС терминално устройство за плащане на съдебните такси. Комисията „Бюджет и финанси“ на Висшия съдебен съвет на свое заседание на 07.11.2012 г. одобри искането на Окръжен съд - Хасково да премине към обслужване по чл.4, ал.1 от Закона за ограничаване на плащанията в брой, с изграждане на ПОС терминално устройство.¹ Гражданското наблюдение счита предприетата мярка за много уместна и приветства добрата практика, която предстои да се въведе в магистратурата.

Районният съд в Хасково също стартира събирането на приходи и други постъпления, свързани с дейността на съда, по транзитната и набирателната сметки на институцията чрез картови плащания с ПОС терминални устройства. Така гражданите и юридическите лица няма да плащат банкови такси и комисионни. Плащанията ще стават с помощта на две ПОС терминални устройства, които ще бъдат монтирани в залата на обслужващата банка. Същата има разкрит офис в сградата на съдебната палата. Така на едно място става възможно плащането на съдебните такси и събирането на всички видове приходи и други постъпления, свързани с дейността на съда по граждански, наказателни и изпълнителни дела, глоби, разноски по транзитната сметка; суми за вещи лица, особени представители и свидетели, гаранции и суми по изпълнителни дела по набирателната сметка. С въвеждането на ПОС терминалните устройства всички тези плащания ще стават без да се начисляват банкови такси и комисионни. Това не само улеснява гражданите и юридическите лица, но и намалява общия размер на разноските за съдебни услуги, затова наблюдателите го оценяват много положително.

Окръжният и Районният съд в Хасково се помещават в една стара, но добре поддържана сграда. Намира се на централно място в града, в зона с публични функции. В близост до съда са разположени институции с важно административно значение.

Районният съд в Хасково разполага с три съдебни зали. Добра практика е воденето на паралелен аудиозапис на заседанията. Съдебните зали са снабдени с климатици, има уредба за вътрешно и външно озвучаване и светлинно информационно табло. Съдебните зали са добре поддържани и удобни. На централно място в сградата се намира Информационният център. Съдебната палата разполага със стая за адвокати. Районния и Окръжния съд в Хасково не

¹ Протокол № 50 от заседание на комисия „Бюджет и финанси“, проведено на 7 ноември 2012 г. - <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>

разполагат със служители за връзки с обществеността. Тези функции се изпълняват от председателите на магистратурите. Работното време в съдебните канцеларии се спазва. Сградата не е снабдена с рампи за придвижване на хора с физически увреждания.

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата

Наблюдението показва, че интернет-страниците на включените в мониторинга съдилища съдържат много информация за дейността на магистратурите. На тях регулярно се публикуват постановените съдебни актове, има линкове за връзки с други институции. Предоставени са електронни образци на документи, информация за контакти със съдебната администрация. Публикувани са вътрешните правила, по които работят съдилищата, годишните им отчети и др. Публикуват се структурата и поименна информация за съдебните състави.

Мониторинга установи и пропуски и все още неизползвани възможности, с които сайтовете биха могли да се обогатят, за да са още по-полезни за потребителите. Не са създадени условия за онлайн услуги. Сайтовете не разполагат със звукова и чуждоезикова версии, за да улеснят незрящите и чужденците, желаещи да се информират за дейността на съответното съдилище. На пръв поглед електронните сайтове на наблюдаваните съдилища впечатляват с подходящ дизайн, уместно използване на различни графични решения и подходящи, съвместими цветове. При детайлно проучване на съдържанието обаче се вижда, че в голяма част от тях достъпът до информацията е затруднен, защото тя не е ясно структурирана. Актуализацията на данните не винаги е навременна. Отрити са празни рубрики, информацията в различните подменюта се дублира. На страницата на Районния съд в Кърджали например информацията за постановените съдебни актове и търсенето в ЦУБИПСА може да стане с използването на няколко различни рубрики. Наблюдателите твърдят, че в сравнение с други сайтове, страницата на Районния съд в Стара Загора е не добре структурирана. Като пример за добре оформен сайт, съчетаващ едновременно богато съдържание и добър дизайн можем да посочим интернет-страницата на Окръжния съд в Хасково, въпреки че и за него са валидни някои от посочените вече общи слабости на проучваните от нас електронни страници.

Наблюдението счита, че несистематизираният подход при оформянето на сайтовете на съдилищата, пропуските в поддържането им и липсата на важна за потребителите информация е във вреда на гражданите и уронва престижа на съдебните институции. В този смисъл смятаме, че са нужни бързи действия за да се отстранят слабостите и грешките.

Наблюдателите препоръчват да се въведат единни стандарти за интернет-страниците на съдилищата, а техният вид и съдържание да се унифицират.

Г. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

В подкрепа на тезите от наблюдението по темата е статията във вестник „Стандарт“:

*„Съдиите в районните съдилища в Малко Търново и Ардино са най-слабо натоварените магистрати в цялата страна. Това показват данните за първата половина на 2012г. На един съдия в тези два града се падат средно по около 10 дела месечно. За сравнение в Хасково и Харманли се гледат по 50-70 дела, а в София на районен съдия се падат над 100. Под 20 дела на месец се гледат в съдилищата в Чирпан, Тервел, Гълъбово, Елхово, Първомай, Тутракан, Етрополе, Попово, Мадан, Кула, Омуртаг, Каварна, Белоградчик, Крумовград, Брезник и Тополовград. Най-натоварени са върховните съдилища, касационната прокуратура и софийските съдилища. Независимо от това обаче тези съдии получават еднакви заплати, въпреки, че едните работят много по-малко от другите. На фона на тези данни се оказва и че **България е сред държавите с най-голям брой съдилища в***

Европейския съюз. Един от най-драстичните примери за икономически необосновани съдилища е този в Гълъбово. Той е само на 18 км от по-големия град Раднево и обслужва 16 хил. души население. За сравнение - районният съд в Казанлък правораздава за 130 хил. души. Подобно е положението и в други градове в страната.¹

Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда чрез Центъра на НПО в Разград поиска по Закона за достъп до обществена информация от Националната агенция за приходите информация за²:

1. Постъпили актове на органи на съдебната власт в **Национална агенция за приходите**, по които е наложено наказание „глоба“ от 01.01.2007 г. до момента (Публични вземания на съдебната власт) - брой, обща сума на глобите по всички актове;
2. Публични вземания на съдебната власт, установени с акт на орган на съдебната власт, събрани в **Национална агенция за приходите**, от 01.01.2007 г. до момента - брой, процент от общо постъпилите, обща сума на глобите по всички актове.
3. Публични вземания на съдебната власт, установени с акт на орган на съдебната власт, събрани в териториалните дирекции на **Национална агенция за приходите** в градовете София-град, Пловдив, Варна, Бургас, Велико Търново, ТД „Големи данъкоплатци и осигурители“, ОУИ София-град, ОУИ Пловдив, ОУИ Варна, ОУИ Бургас, ОУИ Велико Търново, от 01.01.2007 г. до момента - брой, процент от общо постъпилите, обща сума на глобите по всички актове.
4. Публични вземания на съдебната власт, установени с акт на орган на съдебната власт - глоби по реда на чл. 5, ал.3 от Закон за защита от домашното насилие, събрани в **Национална агенция за приходите**, от 01.01.2007 г. до момента - брой, процент от общо постъпилите, обща сума на глобите по всички актове.
5. Публични вземания на съдебната власт, установени с акт на орган на съдебната власт - глоби по реда на Указ за борба с дребното хулиганство, събрани в **Национална агенция за приходите**, от 01.01.2007 г. до момента - брой, процент от общо постъпилите, обща сума на глобите по всички актове.

В отговор НАП предостави информация за събрани задължения, по които е наложено наказание „глоба“ от органите на съдебната власт по териториални дирекции е както следва³:

По т.1: За периода от 01.01.2010 г. до 11.01.2013 г. - броят на постъпилите актове, по които е наложено наказание „глоба“ е 38 316, а общата стойност на задълженията за периода възлиза на 277 104 153 лева

По т.2: За периода от 01.01.2010 г. до 11.01.2013 г. общият брой на постъпилите актове, с които е наложено наказание „глоба“ е 6 007, а постъпилите плащания по тези актове са на обща стойност 3 214 524 лева.

По т.3: За периода от 01.01.2010 г. до 11.01.2013 г. общият брой на задълженията от наложено наказание „глоба“ е 6 007, а общият размер на постъпилите плащания е на обща стойност 3 214 524 лева.

За периода 2010-2013 г. по ТД на НАП, броят на задълженията за глоби, по които има плащане и размерът на платената сума е както следва:

¹ Вестник „Стандарт“, бр.7164/07.01.2013г. - „Ардино с рекорд по безделие“

² Заявление с изх. № 3-2/02.01.2013г. на Центъра на НПО в Разград до НАП за достъп до обществена информация.

³ Решение № РЦУ-9/18.01.2013г. на Изпълнителния директор на НАП, Красимир Стефанов

ТД на НАП	БРОЙ	Стойност на задълженията постъпили за периода 2010 - 2013 година в лв.	Платени суми по тези задължения за периода 2010 - 2013 година в лв.
ГДО	39	10766.01	9629.33
Бургас	933	723915.39	464515.56
Варна	1751	1281346.95	833018.58
Велико Търново	673	502078.82	304816.42
Пловдив	1181	1616949.47	708596.57
София	1430	1529850.50	893947.99

През последните три години общият брой на постъпилите в НАП актове на органите на съдебната власт, по които е наложено наказание „глоба“ са 38 316, а общата стойност на постановените санкции възлиза на 277 104 153 лева. Общата стойност на задълженията от таблицата по ТД на НАП, възлиза на 5 664 907.14 лева. Постъпилите плащания по тези задължения общо са 2 940 524.45 лева или малко над половината (51.90%). Това показва, че събираемостта е ниска, което навежда на мисълта за неефективност, липса на възпитателна функция на наказанието „глоба“. Същевременно наблюдателите са на мнение, че липсва воля и контрол за повишаване събирането на глобите от страна на Националната агенция за приходите.

Във връзка със запитване на Центъра на НПО относно заплащане на държавни такси в полза на Административен съд - Разград, председателят уведоми в отговор¹, че има утвърдени правила, които са обявени на интернет-страницата на съда. Според тях се допускат плащания в брой до 5.00лв в касата на съда. Същите са изцяло съобразени с принципната забрана да се извършват плащания в брой на задължения към бюджетните учреждения. На страницата на съда е обявена и банковата сметка на съда, като няма пречка да се извърши плащане по нея и по електронен път, стига да се представи надлежен документ за това съгласно разпоредбата на чл.151, т.3 от АПК, който да се приложи към жалбата. В писмото си, председателят на АС - Разград, обръща внимание, че съдилищата са второстепенни разпоредители с бюджетни средства и следва стриктно да спазват утвърдените правила и норми в тази насока, разписани от Министерството на финансите и Висшия съдебен съвет, който е първостепенен разпоредител. Във връзка с изпълнение на чл.4, ал.1 от ЗОПБ в тежест на ВСС е да установи унифицирани процедури, правила и документи за плащания чрез ПОС устройства за органите на съдебната власт. В тази насока са и изпратените писма от МФ и дадените указания, част от които прилага в писмото за сведение. До този момент няма изготвени финансови правила и процедури, вкл. и примерни документи, за ползване на ПОС устройства за нуждите на съдебните органи. Предвид това се счита, че самоволното въвеждане на ПОС устройство би довело до нарушаване на финансовата дисциплина и правилата за коректно отчитане на приходите.

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Въпреки, че държавата предприе мерки за поетапно въвеждане на картови плащания чрез ПОС терминални устройства във всички бюджетни учреждения, обслужвани по реда на чл.4 от Закона за ограничаване на плащанията в брой, до момента ВСС не е предприел организационни, административни и технически действия за реално стартиране на този процес и в съдилищата. Наблюдението счита, че ВСС проявява необяснима пасивност. Дори при съдилища, които по свои инициативи са инсталирали ПОС терминални устройства, изпитват затруднения при плащанията, защото ВСС бави създаването на унифициран формуляр, който след съгласуване с банките да позволи в съдебните палати в страната да се извършват ПОС транзакции. Заради negliжирането на проблема повечето съдилища в България, като

1 Писмо на председателя на АС-Разград, Ива Ковалакова-Стоева с вх. №Ц-19/15.02.2013г.

второстепенни разпоредители, не смеят по собствена инициатива да инсталират ПОС устройства и така реално да облекчат гражданите и фирмите, които ползват съдебни услуги.

Има обаче и магистратури, повечето в Южна България като Окръжният и Районен съд в Хасково, Окръжният и Районен съд в Благоевград, районните съдилища в Асеновград, Сандански, Велинград, които по своя инициатива са разрешили некешовите плащания. Има обаче и административни ръководители като например съдия Ива Ковалакова-Стоева, шеф на Административния съд в Разград, които чакат специални указания и документи от ВСС, за да въведат практиката в съответните съдилища.

Наблюдателите препоръчват добри практики, прилагани в съдилища в страната, които могат да бъдат използвани и в други магистратури, в.т. и в наблюдаваните през настоящия мониторингов период. Едни от тях са препоръките за работа на съда с гражданите¹

- Отнасяйте се към всички граждани с уважение. Платинено правило: Отнасяй се с другите така, както и ти искаш да се отнасят към теб.
- Поддържайте неутрална и честна позиция спрямо всички хора. Всеки, който влиза в съда, трябва да получи безпристрастно отношение. Поведението в съда трябва да е лишено от всякакво предубеждение.
- Демонстрирайте външен вид и поведение, които да влияят положително върху имиджа на съдилищата. Това как се обличаме говори за нашето отношение. Всички съдебни служители трябва да носят облекло, което да е подходящо за позицията им. Помнете, че това което носите понякога се отразява на Вашето настроение, на грижата, която полагате в работата си и на реакцията на гражданите.
- Концентрирайте вашето внимание върху гражданите. Концентрирайте се върху гражданите с чисто и отворено съзнание. Бъдете изцяло на разположение. Езикът на тялото Ви говори много за това как наистина се чувствате.
- Отговаряйте осведомено и предоставяйте актуална и точна информация. Съдилищата трябва да се стремят да подпомагат максимално гражданите. Всеки гражданин се обръща към съда за подкрепа посредством съдебния процес.
- Направете всичко възможно, за да отговорите на нуждите на гражданите. Съдилищата трябва да се стремят да направят усещането на гражданите възможно най-приятно. Помислете предварително какво е необходимо докато човек е в съда. Ако при първото си посещение гражданинът получи цялата необходима информация, може и да не се налага да се връща.
- Никога не забравяйте да се поставите в положението на гражданин, дошъл за услуга в съда.
- Поддържайте професионално отношение. Професионализмът се разкрива чрез работата, която се върши етично, компетентно и позитивно.
- Работа в екип е много важна. Работата в екип означава способността за съвместна работа към постигане на обща цел. Способността да се насочват личните постижения към организационни цели, това е моторът, който позволява на обикновените хора да постигат необикновени резултати.
- Отговаряйте навреме. Отделяйте на гражданите необходимото време. Изследванията показват, че най-разочарователният аспект на чакането е незнанието за това колко дълго ще продължи то.
- Създайте ваш собствен стил на обслужване на гражданите. Установете свой почерк, основан на това, което знаете. Вашият стил на обслужване на гражданите трябва да бъде Ваше отражение. Нека той да Ви съответства, за да бъдете искрени и последователни по всяко време.
- Подходите към този въпрос така, че с течение на времето да станете два пъти по-добри отколкото в началото.

1 http://www.adminsadpernik.org/rs_nsss/doc/stand.pdf

- Помнете, че личните Ви качества се отразяват на стандартите, които Вие създавате за самите себе си.
- Спазвайте ангажиментите си. Помнете, че важен елемент от качественото обслужване на гражданите е посрещането на техните нужди и очаквания.
- Направете предлаганите във Вашия съд услуги популярни.

ПОЛОЖИТЕЛНИ ТЕНДЕНЦИИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ¹

- Констатирано е бързо разглеждане на наказателните дела в съдебна фаза от ОС - Търговище, ОС-Пловдив и РС-Хасково. В ОС-Пловдив 96% от наказателните дела са приключили в тримесечен срок.
- В повечето от проверените съдилища процентът на върнатите за допълнително разследване дела е нисък. В ОС-Пловдив от съдебно заседание са върнати само три дела, делата се проучват задълбочено още в разпоредително заседание. Констатира се, че в ОС-Смолян, РС-Чепеларе, РС-Девин и РС-Златоград няма прекратени и върнати дела на прокурора.
- В РС-Хасково са определени времеви стандарти за разглеждане, насрочване и приключване на наказателните дела. Постигната е бързина на правораздаването и е въведен механизъм на контрол от административния ръководител относно неоснователното отлагане на делата.

В съдилищата от Пловдивския апелативен район насрочването и отлагането на по-голямата част от делата се извършва съобразно процесуалните срокове, предвидени в чл. 252 и чл. 271, ал. 10 от НПК. С редки изключения, не се констатира безпричинно отлагане и забавяне на производствата.

Според отчетния доклад на Инспектората на ВСС, стана ясно при извършените планови проверки, най-често даваната препоръка е уеднаквяване практиката на съдебни състави по прилагането на различни правни институти, което кореспондира с нашите наблюдения в продължение на 6 години по приложението на различни закони²:

В „Анализ на обобщените резултати от извършени планови проверки от ИВСС, дадените препоръки и тяхното изпълнение, последващи действия по препоръките по граждански и наказателни дела по Апелативни съдебни райони“, обсъден и приет на заседание на ВСС от 20 май 2010 г. е посочено, че най-често даваната препоръка в актовете от ИВСС по комплексни проверки е административният ръководител на съответния съд да свиква общо събрание на съда, на което да се обсъди практиката на съда по:

- **приложение на обезпечителното производство по чл. 390 от ГПК и изпълнението на задължението за служебна отмяна на обезпечението при непредставени в срок доказателства за предявяването на иска** (такава препоръка е направена до административния ръководител на РС - Хасково, РС - Харманли, РС - Свиленград, РС - Кърджали, РС - Първомай, ОС- Търговище, РС - Търговище, РС - Попово, РС - Варна и РС - Каварна).
- **Уеднаквяване практиката на съдебните състави по прилагането на различни правни институти, каквито са: бързите производства** (съдилищата от окръжен съдебен район Благоевград), **заповедните производства и обезпечителните производства** (за строго спазване на едномесечния срок по чл.390, ал.3 от ГПК, относно отмяната на обезпечението при непредставени доказателства за предявяване на обезпечения иск и уеднаквяване на практиките на съда относно началния момент на този срок).

В резултат на изпълнение на препоръките е постигнато уеднаквяване на практиката в съответните органи на съдебната власт.

1 <http://www.inspectoratvss.bg/bg/page/16> - Отчетен доклад за дейността на Инспектората на Висшия съдебен съвет за първия мандат - стр.30

2 Пак там - стр. 49

Д. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

Много често наблюдателите констатира липса на информация за състава и дейността на съдебните заседатели в 8-те наблюдавани съдилища. Липсват на интернет-страниците на включените в мониторинга магистратури сведения за тяхната работа, правилници за реда, по който се определя участието им в съдебните процеси. Проучванията показват, че много често разпределението на съдебни заседатели за участие в съдебни състави не се извършва по жребий, както е по закон, а се извършва по телефон, като съдебната администрация „звъни и вика“ най-често едни и същи лица. Справка показва, че средно едва 30-40% от общия брой заседатели активно участват в съдебните състави, натоварени да разглеждат съдебни дела. Констатира се тенденция на липса на мотивация и желание на работа у съдебните заседатели за разглеждане и решаване на съдебни процеси.

Съществуват и проблеми извън отбелязаните от наблюдателите, които илюстрират острата нужда от промени, които трябва да се предприемат за промяна статута и задълженията на съдебните заседатели, като част от гражданското представителство на обществото в институциите, категорично поискано от българското общество по време на масовите протести, състояли се в началото на 2013 година:

Министерството на правосъдието да инициира проектозакон за дейността им, който да отговаря на широката обществена потребност от гражданско представителство в правораздаването. Това искат съдебните заседатели от три софийски съдилища, става ясно в интервю с председателя на Съвета на съдебните заседатели при Специализирания наказателен съд Румен Бухлев.

Пред БТА той отбелязва, че широко обществено обсъждане от компетентни лица, в това число и от съдебни заседатели, неизбежно ще оформи ключовите моменти, които следва да залегнат в един проектозакон и той да отговори на новите изисквания към съдебната система у нас.

От интервюто става ясно, че Съветите на съдебните заседатели при Софийския районен съд, Софийския градски съд и Специализирания наказателен съд са изпратили писмо до Министъра на правосъдието Диана Ковачева, вицепрезидента Маргарита Попова и председателя на правната комисия при Народното събрание Искра Фидосова. Те настояват за отмяна на Наредба номер 1 от 3 февруари 2011 г. за съдебните заседатели, издадена от Висшия съдебен съвет, съобщи Бухлев. Наредбата урежда реда, по който се посочват кандидатите за съдебни заседатели, възнагражденията им и други организационни въпроси, свързани с тяхната дейност.

Въпреки че Конституционният съд отмени текста от Закона за съдебната власт, на който се базира тази наредба, тя продължава да действа в системата, обясни Бухлев. Съдебните заседатели питат защо тази наредба с отпаднало правно основание се прилага.

Те алармират, че от действието ѝ са възникнали затруднения при заплащането в някои от съдилищата и то е било преустановено за близо два месеца. А тези проблеми може да доведат до съществени процесуални нарушения и да опорочат постановени актове, посочи Бухлев.

Близо 600 съдебни заседатели, подписали се под писмото до институциите, предлагат възнагражденията им да се плащат като хонорари по часова тарифа или по фиксирана ставка за извършената работа и ангажираното време, уточни Бухлев.¹

Е. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

Подкрепяме Пътната карта за изпълнението на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето². Той е изработен съвместно от

1 <http://www.dnes.bg/obshtestvo/2012/06/27/sydebni-zasedateli-nastoiaivat-za-promiana-v-proektozakona-za-deinost-im.162332>

2 http://www.justice.government.bg/Files/%D0%9F%D1%8A%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8%D0%B5_63497316357782960.pdf

всички министерства, ангажирани с политики за децата, както и с подкрепата на УНИЦЕФ и на неправителствените организации, които работят в тази област. Пътната карта очертава организационните и законодателните мерки, които трябва да бъдат предприети, за да се извърши реформата. В него се предлагат следните групи мерки:

- Промяна в правната и регулаторната рамка, основана на възстановителния подход и в съответствие с международните и европейски стандарти, включително и въвеждане на специализация на магистрати в системата на наказателното правосъдие;
- Извършване на административна реформа, която да осигури координирана и едновременна реакция на системите на противодействие на престъпността и на закрилата на детето;
- Развиване на мерки и услуги, насочени към превенция и ранна интервенция и подкрепа;
- Програми за повишаване капацитета на всички ангажирани професионалисти;
- Планът съдържа срокове и предвижда ресурси за изпълнението си; набелязаните в него реформи са част и от Националната програма България 2020.

В Пътната карта за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето е предвидено:

1. Отмяна на Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

2. Приемане на нов специален закон, който да регулира по съвременен начин отношенията в областта на правосъдието за деца, в конфликт със закона и който:

- Отхвърля понятието „**противообществена проява**”,
- Премахва възможността на деца под 14 години (възрастта за носене на наказателна отговорност) да бъдат налагани наказания, а тези деца, извършили деяния, наказуеми според НК, следва да бъдат „пренасочвани” към възпитателни, социални и защитни мерки и услуги.
- Премахва възможността т.нар. „статусни нарушения”, извършени от малолетни и/или непълнолетни лица, да са предпоставка за налагане на санкциониращи мерки за въздействие.

Форматът на този закон следва да се обсъди в зависимост от възможността да бъде приет единен Закон за детето, в който материята да бъде интегрирана.

3. Новият специален закон следва да развие система от алтернативни способности за намеса, мерки за въздействие и възпитателни мерки, които да позволяват на детето (и неговото семейство) да осъзнае своята отговорност и да разбере последствията за жертвата, които да се прилагат заедно с подкрепящи **мерки и услуги**, като за целта се предвидят:

- Редът и органите, които налагат специалните мерки за въздействие (възпитание) на децата и родителите, както и техния вид;

- Откриване на случая веднага, след подаване на сигнал за проява, едновременно от полицията и отдела „Закрила на детето“ (координационен механизъм);
- Предприемане на съвместни мерки за въздействие, според оценката на случая, нуждите на детето, оценка на семейството и неговия капацитет да сътрудничи (мултидисциплинарен подход);
- Преценка на възможността за прилагане на **мерки** за въздействие (възстановяващо правосъдие и отклоняване), които целят помиряване на извършителя и жертвата, вкл. медиация, семейна групово конференция, възстановяване на щетата и др.;
- Прилагане на възпитателни мерки, вкл. напр. лично участие (в дейности на социална или публична институция; в програма през свободното време (образователна или трудова) в съчетание или без с интегрирани услуги за детето и/или семейството и при съгласието им;
- Мерки по отношение на родителите, включително глоби.

4. Промени в законодателството, което регламентира грижите и закрилата на детето. Целта е развиване на защитна социална система чрез създаване на мрежа от услуги, вкл. интегрирани услуги и възпитателни, психо-социални и защитни мерки и механизми за подкрепа по отношение на малолетни деца и на непълнолетни деца, в конфликт със закона.

5. В социалното законодателство следва да се предвиди списък от нови услуги, насочени към децата в контакт със системата за наказателно правосъдие (включително за подкрепящо участие в наказателните производства, за рехабилитация и реинтеграция). Услуги следва да се развият и за подкрепа на детето след изтърпяване на наказание или на всяка ограничителна мярка.

6. Промени в Наказателния кодекс (НК), с които да се гарантира съответствие на съвременната наказателна политика на държавата с поети международни задължения като едновременно се отчитат правата и интересите на детето, в контакт със **системата на наказателното правосъдие**, правата и интересите на пострадалото лице и интересите на обществото. Промените гарантират:

- Запазване позицията на законодателя относно възрастта за носене на наказателна отговорност и намалената наказателна отговорност за непълнолетните деца.
- Запазване и развиване на възможността по НК за органите на съдебната власт да отклонят непълнолетния от наказване: да се развият и запълнят със съдържание възможностите на полицията, прокуратурата и съда да отклоняват детето от системата на наказателното правосъдие като се използват мерки за възстановяващо правосъдие и алтернативи на наказването.

7. Промени в Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК) и устройството на органите на досъдебното и съдебно производство, с които да се постигне:

- Усъвършенстване на въведените вече правила за „щадящо изслушване“ на деца в процеса, с особен акцент по отношение на:
 - Изслушване на детето в подходяща обстановка и извън съдебната зала;

- Въвеждане на специален ред за събиране на свидетелски показания от дете (допускане на алтернативни помощни средства за изразяване, близки до психиката на детето и стоящи извън формалния процесуален език);
- Въвеждане на контрол върху формулировката на въпросите и начина на разпит от страните, за да се гарантира, че въпросите са разбираеми и подходящи за детето и не го стресират;
- Препятстване на необосновани контакти с детето в рамките на съдебния процес (разпит чрез видеоконференция; или законово разпореждане за провеждане на разпит без пряк контакт с обвиняеми и неговия защитник и за осигуряване настаняването на детето в отделно помещение докато изчака да даде показания);
- Активизиране на ролята на специалиста (детски психолог, социален работник, детски психотерапевт, социален педагог) в чието присъствие се изслушва детето, включително активно участие на това лице в хода на изслушването, с регламентирана възможност за пряка намеса при формулирането и задаването на въпроси и получаване на отговори.

8. С промените в НПК трябва като задължителен елемент от процеса, в помощ на прокуратурата и съда, да бъде предвидено експертно проучване на средата и семейството на непълнолетния извършител на престъпление.

9. С промените в НПК и ЗСВ трябва да се въведе изискване за специализация: 1/ в съдебните състави, които гледат дела на непълнолетни, в конфликт със закона, или на деца - жертви или свидетели на престъпления, 2/ в прокуратурата и 3/ органите на разследването.

10. Да се ограничи законовата възможност за продължителност на престоя в арест (вкл. на налагането на задържане на детето като мярка за неотклонение), предвиждане на срокове за приключване на досъдебното производство, съдебното производство, включително постановяването на присъда и изготвяне на мотивите, които да са по-кратки от предвидените за пълнолетните лица.

11. Трябва да се въведе правилото за периодично преразглеждане на наложените ненаказателни и наказателни мерки (на всеки 6 месеца) от съда - правилото е съдът решава случая, а не делото.

12. Трябва да се въведат принципите за наказателно производство с участие на деца, пострадали от престъпления или деца-свидетели и по-конкретно за:

- Информиране на децата за техните права и за достъпните услуги (дори и ако те не желаят да получават такава информация), както и за: резултата от обвинението, общото протичане на разследването или на наказателното производство, и за тяхната роля в него, както и за взетото решение, по начин, съобразен с тяхната възраст и с тяхната степен на зрялост, и на език, който те могат да разберат;
- Уведомяване на детето-жертва и неговото семейство за евентуална опасност, когато обвиненото или осъденото лице е освободено временно или окончателно, както и гаранции за: 1/ изслушване на детето, включително възможност да изберат средствата, чрез които техните възгледи, нужди и притеснения да бъдат представени и разгледани, пряко или чрез използване на посредник, 2/ възможност да представят доказателства;

- Предоставяне на подходяща помощ, за да могат техните права и интереси да бъдат надлежно представени и взети предвид, включително чрез определяне на специален представител на детето-жертва, когато то може да има качеството на страна в наказателното производство, и когато лицата, упражняващи родителските права са лишени от възможността да представляват детето в това производство поради конфликт на интереси;
- Гарантиране, че децата и техните семейства са предпазени от заплашване, от отмъщение или от ново малтретиране;
- Информирание за правото на обезщетение (уведомяване на детето-жертва и неговото семейство за възможността да получат помощ и компенсация по силата на Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпление).

Изводи и препоръки:

1. Новата политика в областта на правосъдието за деца в конфликт със закона, изисква прилагането на комплексен подход и междуинституционално сътрудничество, в посока превенция на реалните рискове на средата, която създава условията за въвличане на децата в риск от извършване на престъпления.
2. Политиката за превенция на престъпността сред децата следва да се интегрира в общата политика за превенция и противодействие на престъпността, тъй като и сега всички целеви програми, които са насочени към превенция на рисковете в средата (семейство, училище, населено място), са извън компетентността на ЦКБППМН и тя участва в тези политики формално чрез свой представител в Националния съвет за закрила на детето (НСЗД).
3. По-голямата част от инвестициите следва да бъдат направени в програмите за превенция и предотвратяване на рисковете, което налага хоризонталната политика по превенция да бъде реализирана в двете секторни направления: програмите за превенция на престъпността и програмите, насочени към по-добра закрила на деца в риск. Програмите за превенция и предотвратяване на рисковете следва да се развиват като включително бъдат вложени допълнително средства в развитие на капацитета на полицията и надграждане на т.нар. универсални услуги - училища, детски градини, ЦОП, общностни центрове и др. с цел осигуряване на хармонично развитие на децата.
4. Функцията на ЦКБППМН по методическото ръководство на местните комисии не е известно да е обективизирана във вътрешноведомствен нормативен акт, ръководство или друг подобен документ. Не са известни анализи, отчети или други подобни за резултатите от изпълнението на тази функция на ЦКБППМН.
5. Мерките, които се прилагат по отношение на децата, в конфликт със закона, изискват индивидуален и комплексен подход, вземане на решения, основани на най-добрия интерес на детето и изследване на средата на детето и неговото семейство. За да може тези три принципа да бъдат спазени в прилагането на всяка една мярка от ангажираните институции, е необходимо **реформиране на статута на МКБППМН и въвеждане на механизъм за координирано взаимодействие и реакция при всеки случай** (с ново име напр. Общински координационен екип за предотвратяване на детската престъпност или за превенция и предотвратяване на престъпленията извършени от деца).

6. Институциите разполагат с различна информация за броя на обществените възпитатели и за тяхната квалификация. Данните показват увеличение през годините на броя им, който надхвърля два пъти броя на служителите в Отдела за закрила на детето, без да е аргументирана нуждата от това, както и анализирани резултатите от дейността им. Средствата, които отделя държавният бюджет за заплащането им са **значителни** без да е ясна ефикасността им. Изискванията за обществените възпитатели според ЗБППМН е да са „лица с необходимата общообразователна подготовка и опит“. а в същото време са им вменени сериозни задължения (чл. 43), за което не е достатъчен натрупания житейски или различен професионален опит, а се изисква специализирана подготовка и квалификация, именно в посока работа с деца с рисково поведение.
7. Част от функциите на обществените възпитатели дублират, както функциите на социалните работници от Отдела за закрила на детето към АСП, така и социалните услуги за работа и подкрепа на деца в риск. Но докато за социалните услуги възможностите за поддържане на качество с оглед краен ефект към потребителя (и за неговото семейство), както и за повишаване на квалификацията, обучения и супервизия са много по-големи (осигурено устойчиво финансиране от държавата като делегирана държавна дейност, постоянен контрол, генериране на допълнителни ресурси по проекти), то ОВ като конкретни специалисти-физически лица остават в по-голяма степен изолирани и с по-малки възможности за повишаване на качеството на работа и придобити компетенции, което се отразява върху крайния резултат.
8. За разлика от системата на обществените възпитатели и посочените центрове и кабинети, социалните услуги имат ясна система за критерии и стандарти за качество, натовареност, изисквания за квалификация и възможност за постоянен контрол, който може да рефлектира върху финансирането при по-нисък капацитет и натовареност. Потвърждава се изводът, направен в глава първа, че държавният бюджет прави инвестиции в две паралелни системи, без да има ясна оценка на резултатите.
9. Необходими са усилия за укрепване на капацитета на системата за грижи и закрила на детето, като за тази цел частично следва да се използва ресурсът, насочен към ЦКБППМН и обществените възпитатели.

Мониторингът намира, че набелязаните мерки и насоки в Пътната карта за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за деца подробно сочат как следва да се развива процесът на промяна и усъвършенстване на нормите за детско правосъдие у нас. Набелязаните промени кореспондират с оценките и изводите по темата, направени от гражданските наблюдатели в рамките на проекта „Правосъдие близо до хората“. Според министъра на правосъдието Диана Ковачева Планът за действие предвижда ясна пътна карта на това, което следва да се свърши през следващите седем години от 2012г. . Похвално е посочването на отговорните институции и срокове, в които да се реализира системата от законодателни, институционални и организационни мерки, предвидени в Концепцията, за да бъдат постигнати нейните цели. Заложени са и конкретни индикатори, които служат за проследяване и оценка на изпълнението на плана и за качеството на постигнатите резултати. Предвижда се, че до 2020 г. в България трябва да бъде изградена и устойчиво да функционира система за правосъдие за детето, която е ориентирана към правата на детето и е адекватна на съвременните обществени условия, изцяло е съобразена с международните правни стандарти и с установените приложими най-добри чуждестранни практики, създадена е система за правосъдие за детето

чрез специализация на съдии и прокурори, без необходимост от създаване на специализирани съдилища, съществува координираност на системите за правосъдие и за закрила на детето, която ангажира всички отговорни институции, съобразно техните правомощия. С плана се предлагат конкретни мерки в областта на наказателното правосъдие за деца и на политиката за превенция и противодействие на поведението на децата, което е в конфликт със закона. Предвижда се развиването на мерките и услугите да е процес, който протича успоредно с обсъждането и приемането на новото законодателство, за да се създаде подготвена среда и да се предотврати вакуум, който би компрометирал новата система, както и максимално да бъдат защитени интересите на децата, техните семейства и на обществото.

С реализирането на дейностите, предвидени в Пътната карта, ще се осигури в Република България:

1. Да се прилага всеобхватна политика за правосъдие за детето, със специално внимание към превенцията, въвеждането на алтернативни мерки, които да позволяват отговор на поведение в конфликт със закона без участие на системата на наказателното правосъдие, когато това е възможно и осигуряването на пълна подкрепа на децата в риск и децата, жертви на насилие и свидетели на престъпления.
2. Променената **правна и регулаторна рамка**, съответстваща на международните и европейски стандарти, да гарантира пълно зачитане на правата на детето, справедлив процес, включително прилагане по изключение и за най-кратък срок на лишаване от свобода на детето, независимо от стадия на наказателния процес.
3. **Административната реформа** на системата, работеща с деца, в конфликт със закона да осигурява комплексен и мултидисциплинарен подход и подобряване на ефективността и ефикасността на политиките.
4. Да действа **система от качествени и достъпни услуги в семейна среда и в общността**, които са насочени към превенция, ранна интервенция и подкрепа на детето и семейството.
5. Обществото е убедено в необходимостта на реформите и одобрява новите политики.
6. Осигурена е специализация в системата на правосъдието и е повишен капацитетът на всички ангажирани професионалисти.

Гражданско-правни мерки:

Правителството прие специален закон срещу домашното насилие през март 2005 г. Неговата същност е издаването на заповеди за защита, които съдържат ограничителни мерки за извършителите и мерки за защита за жертвите.

Практиката досега обаче показва, че освен положителните ефекти на приетото законодателство, съществуват редица проблеми, възникнали в процеса на прилагането на закона:

1. Липсва яснота в закона коя от страните носи тежестта на доказване.
2. Налице е разпоредба, ограничаваща времето за подаване на молба за съдебна защита, което създава проблем за жертвите.
3. Полицията не може нито да издава заповеди за защита, нито да образува производство по силата на закона.

4. Специализираните услуги в създадените консултативни центрове не са правно признати като социални услуги, следователно не са финансово подкрепени от държавата.
5. Налице е недостатъчен брой на кризисни центрове в страната.
6. Няма задължително обучение за съдии, адвокати и служители на реда, свързани с междуинституционалното сътрудничество по проблемите на домашното насилие.

През 2009 г., бяха одобрени изменения в ЗЗДН. Това стана благодарение на усилията на неправителствени организации, работещи в защита правата на жените. **Една от най-важните промени е разпоредбата за осигуряване на финансова подкрепа за активни по темата за домашно насилие неправителствени организации.** Въпреки това в бюджета през 2010 година средства за дейности по програми за превенция на домашно насилие не бяха осигурени. През 2011 година държавата отпусна за подобни програми 500 хил. лева.

Наказателно-правни мерки за защита:

През април 2009 г., след обществен натиск от страна на неправителствения сектор, **нарушението на Заповедта за защита от домашно насилие беше криминализирано и вече се наказва с лишаване от свобода или глоба.**

В Наказателния кодекс обаче **домашното насилие все още не е признато като отделно престъпление или като утежняващо вината обстоятелство при извършване на престъпление.**

Леките и средните телесни повреди, причинени между съпрузи или роднини, не се преследват от страна на държавата като престъпление от общ характер.

Посочените по-горе недостатъци вече са били отбелязани и порицани от Съвета по правата на човека през 2010г. и от Комитета по правата на човека през 2011 година.¹ У нас обаче **още няма механизъм за изпълнение на препоръките на Комитета; дори становището му темата не е преведено на български език; не са изпълнени и задължителните препоръки на Комитета.**

Годишно около 2 хиляди деца са извършители или стават жертви на престъпление, показва статистика на Министерството на правосъдието. За да се промени статистиката е разработен план за изпълнение на Концепция за държавна политика в областта на правосъдието за детето до 2020 година. Проектът включва мерки, които целят предотвратяването на престъпленията, извършвани от децата.

Всяка година около 4 хиляди младежи на различна възраст биват насочвани към детските педагогически стаи. Голяма част от тях са извършители или жертви на престъпления. Само за миналата година пред Темида са били изправени близо 3 хиляди непълнолетни. Повечето са били настанени в социални домове, а съдебните процеси срещу тях са за джебчийство, кражби, просия и наркомания. За да се предотвратят престъпленията, извършени от деца, е разработен план за държавна политика в областта на детското правосъдие до 2020 година. Планът предвижда и по-специален начин на разглеждане на делата.

„Сега процесът е ориентиран, но искаме още повече. Искामе специализация, искаме съдиите и прокурорите, които работят с деца, да имат по-особени знания и нагласа, за да вършат работата си в съответствие с високите стандарти на съвременното общество“, обясни зам.-министърът на правосъдието Велина Тодорова.

На дискусиата, посветена на плана за детското правосъдие, ресорният министър Диана Ковачева призна, че няколко пъти Комитетът по правата на детето е отправял критики към страната ни за това, че наказателната ни система трябва да бъде реформирана спрямо децата.

¹ <http://www.genderalternatives.org/index.php/bg/blog/129-obobshtenie-na-ustnoto-izyavlenie-na-delegatziyata-na-balgarskite-npo-9-yuli-2012g-nyu-iork>:

„Наказателното правосъдие за възрастните не може да се прилага механично към децата. Там се изисква по-различен подход. Едва ли, която и да е институция може да замени родителската грижа, дома, семейството. Но във всички случаи институциите имат отговорност към децата, дори към тези, които не са получили необходимото и са тръгнали по друг път“, коментира Диана Ковачева.

От Агенцията за закрила на детето предупредиха, че концепцията може да увисне, ако не бъде подкрепена от родителите, децата и институциите.¹

¹ <http://www.tvevropa.com/bg/news/bulgaria/view/78199>

II. ИЗВОДИ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

РАЙОНЕН СЪД ДИМИТРОВГРАД

Районният съд в Димитровград е създаден със Заповед №73/03.11.1952г. на Министерството на правосъдието. Намира се в сградата на бивш партиен дом, разположена в центъра на града, в близост до кметството. В съда работят шест съдии, единият от които е административен ръководител. Съдебният район в Димитровград обхваща 2 града и 24 села от региона.

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси

Проучването показва, че магистратите от Районния съд в Димитровград са спазили изискванията на ЗПУКИ и са подали декларации за възможен конфликт на интереси. Документите могат да бъдат намерени на страницата на ВСС, но не и на сайта на съдилището. При попълването на декларациите са открити пропуски и неточности, характерни за цялото съдийско съсловие в страната, което се изразява в непосочване на размера на кредитите, финансиращата банка, изписването с инициали на свързаните с магистрата лица.

Прегледът на декларациите по ЗПУКИ показва следните неясно декларираны обстоятелства:

- Съдия Андрей Андреев - не посочва размера на кредит към „Уникредит Булбанк“ АД. Не посочва имената и местоработата на свързани лица, макар че е написал: „има свързани лица“.
- Съдия Иван Маринов - не посочва размера на кредит към „Банка ДСК“ Хасково. Не посочва имената и местоработата на свързани лица, отбелязва единствено: „има свързани лица“.
- Съдия Антоанета Митрушева - не посочва размера на кредит към „Райфайзенбанк“ ЕАД.
- Съдия Петър Петров - не посочва размера на кредит към ОББ, клон Димитровград.
- Съдия Гургана Стоянова - не посочва размера на кредит към „Банка ДСК“ ЕАД.
- Съдия Огнян Гълъбов - посочва с инициали за свързано лице, съпругата си Д.Н.К., която е адвокат в АК Хасково.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати

В Районния съд в Димитровград няма изнесени публично сведения за нерегламентирани контакти/срещи на съдии или прокурори с политици, компрометирани адвокати или осъдени лица. Липсват и негативни публикации в медиите или интернет пространството за такива прояви. Има създадена Етична комисия, която е натоварена да разглежда казуси, в които са замесени съдебните служители, но тя не може да разследва постъпки на магистрати. Тя се състои от 5 члена, но нейният състав не е оповестен на сайта на съда и гражданите няма как да се информират за работата ѝ.

Преглед в интернет насочи наблюдателите към събития и факти от дейността на магистрати, работили в Димитровград, които мониторингът счита за добра практика:

Добра практика: Съдия Петров от Димитровград описва в книга престъпленията против интелектуалната собственост

Първата си книга „Престъпленията против интелектуалната собственост“, написана в съавторство с Пламен Дацов, дари днес на библиотеката в Димитровград съдията от районния съд Петър Петров. Това е първата по рода си монография в България, написана от изявени практикуващи съдии по тази тема, твърдят издателите ѝ. Книгата разглежда както международноправните аспекти в тази област на правото, така и всеки един текст от Наказателния кодекс, свързан с този вид престъпления. Направен е паралел между вътрешното и международното законодателство, като се акцентира на това от Европейския съюз. Монографията е особено ценна заради сравнително правния метод на отделните текстове от материалния наказателен закон, пише в представянето ѝ. Авторите дават и своите предложения за законодателни промени. Компютърното пиратство и плагиатство са сред включените в обемния 700-страничен труд.

Престъпленията против интелектуалната собственост са интересна материя. Още повече в Димитровград, където работи едно от най-големите тържища за стоки у нас, на което се предлагат произведения от прочути марки, но не в оригиналния им вид, а копия, злоупотребили с ѝ световни брандове. Използването на чужди търговски марки, мотивира интереса на съдия Петър Петров към темата. Съавторът му Пламен Дацов е роден във Варна през 1969 г. Завършил е право в СУ „Св. Климент Охридски“. Бил е председател на РС-Ихтиман, след това районен съдия в СРС, СГС и понастоящем е съдия в САС. През цялата си професионална кариера се занимава с наказателни дела и е разглеждал редица дела с голям обществен интерес, разказа днес Петър Петров.¹

Добра практика: Шестима районни съдии подкрепиха вчера с декларация 83-има свои столични колеги

Декларацията на димитровградските магистрати, която вчера бе пратена до ВСС призовава Висшия съдебен съвет (ВСС) да изпълнява законовите си функции и да осигурява независимостта на съдебната власт. „Липсата на принципен институционален отговор на агресивните коментари на министъра на вътрешните работи Цветан Цветанов, направени за съдебни актове по висящи или приключили дела, наложи като практика оповестяване на поредица от общи становища на колеги, загрижени за посегателствата върху независимостта на съдебната власт, както и многократни реакции на най-представителната съдийска организация. Този начин на лична и колективна съдийска защита обаче доведе до персонализиране и ескалация на нови и по-ожесточени атаки“, пишат магистратите до ВСС. Под декларацията са се подписали съдиите Иван Маринов, Петър Петров, Гургана Стоянова, Огнян Гълъбов, съдията по вписвания Мирослав Раев и държавният съдебен изпълнител Светлана Спасова. Двама магистрати са отказали - председателят на Димитровградския районен съд Андрей Андреев и Антоанета Митрушева.²

ВСС прие оставката на шефа на РС-Димитровград

Следователят Петър Петров повишен в ранг

Единодушно и без дебат Висшият съдебен съвет (ВСС) прие оставката на Андрей Андреев като председател на Районен съд - Димитровград. Същевременно той остава редови магистрат в съда.

Андреев подаде оставка преди няколко седмици след ревизия в подопечния му съд, разпоредена от шефа на Окръжен съд-Хасково Миглена Тянкова. Според запознати негативните констатации в проверката са причина Андреев да напусне ръководния пост. Служители се оплакали от неравномерна натовареност, бюро „Съдимост“ останало затворено за няколко дни, след като едната служителка била в болнични, а другата - в

1 http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=830086

2 <http://novinarug.com/news/2012/02/23/%D0%B8%D1%88%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B0-%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8%D0%B8-%D0%BE%D1%82-%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4-%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%87%D0%B8/>

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

Районен съд - Димитровград използва програмен продукт Law Choice 3.0, който е предоставен от ВСС. Делата се разпределят относително равномерно измежду всички съдии. Годишната бройка на разпределени дела на отделните съдии, не винаги е била равна, но е приблизителна. Постъпилите съдебни дела в Районен съд - Димитровград се разпределят на 6 съдии, като със заповед на Председателя на съда на двама от съдиите се разпределят само наказателни дела, а останалите гледат граждански дела.

Програмата за случайно разпределение на дела дава възможност да се провери колко дела е **разпределила** системата на всеки съдия, но няма възможност да даде справка колко дела е **разглеждал** всеки един съдия. Случайното разпределение на съдебни дела се извършва от Председателя или от определен от него съдия. Изключенията в програмата от случайното разпределение на делата са следните: *по дежурство; определен съдия; не участват*. Бутона „по дежурство“ се използва за разпределение на дела, по които се изискват незабавни действия на съда. Опцията „определен съдия“ се използва когато делото следва да бъде разгледано от определен съдия. Опцията „не участват“ се използва когато при разглеждане на делото не следва да участва определен съдия. При всички положения в Протокола за избор се вижда всичко - кои съдии участват, кои не участват и каква е причината да не участват и въз основа на кой бутон е направен избора.

Равномерното разпределение при дългосрочно отсъствие на съдии се балансира по два начина: при завръщането на отсъстващите съдии със заповед на председателя на съда процентите им се намалят до момента, в който се отчете периода на отпуск или се въвеждат така наречените „кухи бройки“. При този начин им се въвеждат в системата брой разпределени дела, които на практика системата никога не им е разпределяла и съответно съдиите не са разглеждали. За момента това е единствения начин да се постигне равномерно разпределение на дела между съдиите при продължително отсъствие, поради пропуск в опциите на програмата.

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

Съдебните актове се публикуват своевременно в интернет-страницата на съда в същия ден или на следващия след произнасянето им. Потребителите имат лесен и свободен достъп до публикуваните съдебни актове в меню „Съдебни актове“. Публикувани са по месеци и разделени по граждански и наказателни свършени съдебни дела от 2009 г. до момента. Информацията е структурирана в таблична форма с номера на делото, предмет, страни по делото, съдия и резултати. Проучени са следните произволно избрани съдебни актове:

- Решение №468/08.10.2012 година, Районен съд - гр. Димитровград, гражданско дело номер 1315/2012 г. При съдия Антоанета Митрушева - основание чл.5 ал.1 т.1 от Закона за защита от домашното насилие. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „В.Г.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

1 <http://legalworld.bg/show.php?storyid=26434>

- Решение №257/05.09.2012 година, Районен съд - гр. Димитровград, гражданско дело номер 1085/2012 г. При съдия Петър Петров - Производството е по чл. 7 и сл. от Закон за защита от домашно насилие / ЗЗДН /. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „С.Д.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- Решение №.../14.11.2012 г. Районен съд - гр. Димитровград, гражданско дело номер 1779/2012 г. При съдия Гергана Стоянова - Производството е по реда на чл.30,ал.1 във вр. с чл.29,т.6 от Закона за закрила на детето. Липсва номер на решението В публикувания акт се използват съкращения с инициали за секретар - „П.Н.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- Решение №.../31.10.2012г. Районен съд - гр. Димитровград, гражданско дело номер 1363 /2012 г. При съдия Огнян Гълъбов - споразумение по чл.127 ал.1 от СК. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „В.Г“. Липсва номер на Решението. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- Решение № 279/19.10.2012г. Районен съд - гр. Димитровград, гражданско дело номер 1142/2012 г. При съдия Андрей Андреев - Производството е по чл.50 СК. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Е.Н“. Има съкращение на Районен съд с инициали „РС“ решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата

Интернет-страницата на Районния съд в Димитровград е семпъл и изчистен, заложен е на червената гама цветове, лесен е за ориентация. Той е добре структуриран и изчерпателен. Лентата с менюто се намира най - отгоре в „Меню“. Тя съдържа: „Местонахождение“; „Съдебен район“; „Контакти“; „Структура“; „Насрочени дела“; „Съдебни актове“; „Доклади“; „Държавни такси“; „Примерни бланки“; „Декларации“; „ДСИ“; „Полезно“; „Книга за гости“; „Обяви за работа“; „Пресъобщения“; „Конкурс - съдебни служители“. За връзка с началото на сайта до лентата с менюта е поставено меню „Начало“. От ляво са поставени секциите: „Снимки“; „Полезни връзки“; „Времето“ - с информация за времето в момента и календар. В средата на страницата е поставена кратка информация за Районния съд в Димитровград, както и указания за достъп до публикуваните съдебни актове.

В интернет страницата е описана структурата на съда и поименен, числен състав на съдиите. Списъкът със съдебните заседатели е посочен с линк. Правилата за съдебните заседатели също са публикувани на интернет страницата на съда. На нея са публикувани още: График за предстоящи заседания по съдебни дела; Образци на документи и информация за съдебните услуги и такси; Отчетни доклади на съда с приложения; Рубрика с обявления за публични продажби; Връзки с други интернет-страници; Рубрика с предложения и оплаквания. Интернет страницата дава възможност за търсене на съдебно дело по номер и в архив. Няма специализиран софтуер за незрящи и чуждоезикова версия. Не е публикуван и договорът с банката за обслужване. Част от публикуваната информация не е на мястото си. Например в рубриката „Пресъобщения“ се попада на вътрешните правила за работа в съда.

„...Администрирането на цялостната дейност на съда се осъществява на добро ниво, независимо че длъжността председател на съда се изпълнява не от титуляр, а по заместване от съдията Иван Маринов; делата се образуват, възлагат,

насрочват, отлагат и приключват по принцип съгласно изискванията на закона. Насрочването на делата е в срока по чл.252, ал.1 НПК. Всички насрочвания на делата извън двумесечния срок са станали без разрешението на председателя на съда. Това намалява процесуалната дисциплина и общата бързина на движението на делата. Разпределението на делата и натовареността на съдебните състави е относително равномерно...¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Според нас липсва надежден контрол по администрирането на цялостната дейност на съда. Фактът, че съществуват насрочвания на дела извън фиксирания от закона двумесечен срок и без разрешение на съответния председател на съда, както и „относителната“ равномерност на натовареността, са белег за сериозни проблеми във вътрешната организация за работа на съдилището. Наблюдението счита, че подобни практики забавят правораздаването и така затрудняват достъпа на гражданите до правосъдие.

Коментар на съдия Иван Маринов, Председател на Районен съд - Димитровград: За коректност следва да отбележим, че по силата на Заповед №81/ 22.05.2012г. на и.ф. Административен ръководител на РС-Димитровград, всички образувани наказателни дела от общ характер и от частен характер, съответния съдия-докладчик е задължен стриктно да следи насрочването на делото да бъде в 2-месечен срок, който тече от датата на постъпването му. А когато са налице хипотезите по чл.252, ал.2 от НПК, съответния съдия-докладчик е задължен да отправя писмено искане до председателя на РС-Димитровград, преди насрочване на съдебното заседание. Цитираната заповед е спазвана стриктно от съдиите при РС-Димитровград и попада в наблюдавания период. Т.е. коректно е да се отбележи, че констатираните недостатъци са преди 22.05.2012г.²

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

Съдебните канцеларии в районния съд в Димитровград поддържат непрекъснато работно време. Охраната допуска гражданите до съдебната палата целодневно при спазване мерките за сигурност. В съда няма определена стая за адвокати и прокурори. В сградата има осигурен достъп за лица с увреждания с помощта на рампа до първия етаж, където се намират част от съдебните зали. При случаи на съдебни процеси с участие на трудноподвижни лица, заседанията се провеждат в тях. В сградата на съда има санитарен възел със свободен и безплатен достъп за граждани. Интернет страницата на съдилището не разполага със специализиран софтуер за лица със зрителни и слухови увреждания. В сградата на съда има изградени информационни табла, те се намират пред залите. В коридорите пред залите има озвучителна система.

Според отчетния доклад за дейността на Инспектората на ВСС за първия мандат, е установена негативна тенденция при плановата проверка по наказателни дела в Районен съд - Димитровград³:

Комплексни планови проверки по наказателни дела

Негативни тенденции

Има забавяне при изготвяне на мотивите към постановените присъди и решенията от страна на някои състави в ОС-Разград, ОС-Варна, РС-Кубрат, Разград, Девня, Димитровград, Пловдив, Пазарджик, Карлово, Гоце Делчев, Сандански.

1 Тематична планова проверка на ИВСС за Районен съд - Димитровград за граждански дела.

2 В писмо до г-н Георги Милков, ръководител на проекта, 20.03.2013г.

3 <http://www.inspectoratvss.bg/bg/page/16> - Отчетен доклад за дейността на Инспектората на ВСС за първия мандат - стр. 29

Е. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

В Районния съд в Димитровград работят 35 съдебни заседатели. В началото на месец октомври 2012 актуалният списък се състоеше от 34 съдебни заседатели. След проведено общо събрание на съдиите на 18.10.2012 г. по тяхна лична молба са освободени 13 от избраните заседатели. Към момента те наброяват 21, от които 13 жени и 8 мъже. Съдебните заседатели са предимно с висше образование. Подборът им за участие в заседания се извършва с помощта на деловодната програма САС от съдебните секретари. Разпределението за следващата седмица се прави в петък. Избират се на случаен принцип. Съдебният секретар въвежда първото дело за конкретния ден на наказателния състав, след което с програмата автоматично се избират имената на двама съдебни заседатели. Съдебният секретар осъществява телефонен контакт и при потвърждение се подписва справката за случайния избор на съдебни заседатели. Ако получи отказ, провежда избора отново, докато съдебните заседатели потвърдят. Самият избор става буквално за секунди, но кога ще приключи целия процес на избора, зависи от това колко отказа ще получи съдебният секретар. Средно на избор има около 3-5 отказа. Няма съдебни заседатели, които да имат разрешение за достъп до класифицирана информация.

Предвид характера на делата, при които участват съдебни заседатели, начинът на определянето им показва добра практика, тъй като се предполага продължителна ангажираност през деня, който те ще посветят на задълженията си към правораздаването. Подкрепяме становището на администрацията, че е нецелесъобразно да се определят съдебни заседатели за всяко заседание, защото много често на делата въобще не се дава ход и по този начин ангажирани хора трябва да идват в съда само за няколко минути, след което пристигат други за друго дело също за няколко минути и така до края на обявените за деня дела. Практиката е добра защото има и икономическа обосновка. Често за един час съдебните заседатели може да присъстват на три дела, а при тях се заплаща на час, а не на дело. По сведения на съдебните секретари 50% от числения състав отказват често или винаги. Само от списъка няма как да се установи дали има съдебни заседатели, които да работят в държавни или общински администрации. Към момента на избирането им никой не е декларирал такова обстоятелство. Предвид ограничения брой съдебни заседатели всички от тях имат насрочени дела почти всяка седмица или най-малко през седмица.

Липсата на мотивация у съдебни заседатели се дължи основно на непредвидимостта по отношение на времето, което те трябва да отедлят за участие в съдебните процеси. Работещо лице по трудов договор на практика е невъзможно реално да бъде съдебен заседател. Едно наказателно дело може да продължи и в 10 заседания и във всички участията на съдебния заседател е задължително, но не винаги възможно. Съответно съдебния заседател е възможно да е ангажиран един час от целия ден и ще му се заплати само този час, но той следва да си освободи целия ден, тъй като по никакъв начин не може да предвиди колко време ще продължи наказателния процес. Така обаче губи парите от заплатата си за деня, тъй като отпускът, предвиден за това от Кодекса на труда е неплатен. По тези причини възможния профил на съдебните заседатели се свежда до пенсионери, безработни или лица, които разполагат с достатъчно свободно време. Предвид възрастовата граница, наложена от законодателя - 65 години, няма как да има много пенсионери. Безработните често си намират постоянна работа и изпадат в невъзможност да продължат работата си като съдебни заседатели, а хората, които разполагат с времето си са малко. По тази причина липсват достатъчно реално работещи съдебни заседатели.

Ж. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

Мониторингът върху делата, заведени по ЗЗДет не показва накърняване правата и интересите на децата. Не е установено разгласяване на данни за децата, участници в процесите. Съдиите показаха умения да предразполагат децата да говорят в съдебната зала и полагаха усилия за създаване на подходяща атмосфера. В магистратурата няма изградена „синя стая“. Съдията преценява дали изслушването на детето трябва да стане в съдебната зала или в кабинета му в зависимост от характера на случая и състоянието на детето. При изслушването винаги присъства социален работник. При наблюдаваните дела в залата присъстваше и юрисконсулт от Дирекция „Социално подпомагане“, който пледираше за правата на децата. Стриктно се прилага чл.15 от ЗЗДет, включително по делата за издръжка. Наблюдението установи, че тази практика е въведена отскоро. Трудно е да се прецени дали това е в полза на децата при всички дела. По дело 1220/2012 г. за увеличаване на издръжка, заседанието беше прекъснато за изслушване на детето. Същото беше изчакано да се върне от училище. Детето беше видимо притеснено, страхуваше се да не би социалните служби да то отнемат от майка му. Изслушването с нищо не се подпомогна решаването на съдебния спор между родителите. Според наблюдателите при делата за издръжка не е нужно децата да се явяват в съда, защото спорът по същество е за пари, а разпитите стресират децата. Необходимостта от изслушване на детето би могла и да демотивира родителя, който упражнява правата за отглеждане да не търси издръжка или нейното увеличение, за да спести страдания на детето си. Спорен е въпросът и дали следва да се изслушват децата при развод по взаимно съгласие. Една част от делата заведени по общия ред преминават в развод по взаимно съгласие, за да се избегне явяването на децата пред съда.

Практика на Районен съд - Димитровград по чл. 26 и чл. 30 от Закона за закрила на детето ¹

В периода 01.01.2011 г. - 31.12.2011 г.

Съдия - докладчик	Останали несвършени в началото на периода	Постъпили дела	Общо дела за разглеждане	Общо свършени дела	Решени	Прекратени		Свършени в 1-месечен срок	Свършени в 3-месечен срок	Останали несвършени в края на периода
						По спогодба	По други причини			
Андрей Андреев	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Антоанета Митрушева	1	9	10	10	9	-	1	10	10	-
Гергана Стоянова	3	7	10	10	10	-	-	7	10	-
Иван Маринов	-	5	5	4	3	-	1	4	4	1
Огнян Гълъбов	-	12	12	12	12	-	-	11	12	-
Петър Петров	-	12	12	7	7	-	-	7	7	5
ОБЩО:	4	45	49	43	41	-	2	43	39	6

¹ Информацията е предоставена по време на пресконференция, 09.11.2012г. в град Димитровград във връзка с представяне на проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза“

В периода 01.01.2012 г. - 01.11.2012 г.

Съдия - докладчик	Останали несвършени в началото на периода	Постъпили дела	Общо дела за разглеждане	Общо свършени дела	Решени	Прекратени		Свършени в 1-месечен срок	Свършени в 3-месечен срок	Останали несвършени в края на периода
						По спогодба	По други причини			
Андрей Андреев	-	1	1	1	1	-	-	1	1	-
Антоанета Митрушева	-	9	9	9	9	-	-	9	9	-
Гергана Стоянова	-	13	13	11	11	-	-	6	11	2
Иван Маринов	1	1	2	2	2	-	-	1	2	-
Огнян Гълъбов	-	7	7	7	7	-	-	6	7	-
Петър Петров	5	6	11	11	11	-	-	11	11	-
ОБЩО:	6	37	43	41	41	-	-	34	41	2

През 2011г. и 2012г. се наблюдава трайна тенденция, близо 90% от броя на постъпилите дела по чл.26 и чл.30 от ЗЗДет да приключват с постановен съдебен акт. Производствата са експедитивни, разглеждат се в рамките на 1 до 3 месеца.

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

Мониторингът показва, че делата, заведени по ЗЗДН се решават отговорно, като е налице стремеж жертвата да получи адекватна и бърза защита. Проследеният от нас процес бе насрочен в деня, в който бе подадена молбата. Съдът служебно установи наличието на висящ процес за родителски права между страните и предприе мерки да го реши. Детето бе изслушано в присъствието на социален работник, а родителите бяха отстранени от залата в този момент. Съдията го предразположи да говори и се опита да му създаде спокойна обстановка.

Практика на Районен съд - Димитровград по ЗЗДН¹

В периода 01.01.2011 г. - 31.12.2011 г. в Районния съд в Димитровград са постъпили 29 броя молби по ЗЗДН, като по една от тях молителят е непълнолетен, а искът е подаден чрез майката. Молбата е постъпила на 09.08.2012 г., образувано е ГД № 1320/2011 г., съдия докладчик - Иван Маринов. В първото открито съдебно заседание - на 01.09.2012 г. производството по делото е прекратено поради отпадане правния интерес и оттегляне молбата от молителя на основание чл. 232 от ГПК (депозирана в съда на 30.08.2012 г.) Производството е приключено в едномесечен срок от образуването му.

В периода 01.01.2012 г. - 01.11.2012 г. в РС - Димитровград са постъпили 20 броя молби по ЗЗДН, от които по 2 от тях молителят е непълнолетен:

- ГД № 682/2012 г., образувано на 27.04.2012 г. Съдия- докладчик Гергана Стоянова. (молителят е роден през 1997 г.) На 27.06.2012 г. е постановено решение, с което оставя без уважение молбата като недоказана и отказва да издаде заповед за съдебна защита, с която по отношение на ответника да бъдат взети мерките по чл.5, ал.1, т.1,т.2 и т.3 от Закона за защита от домашното насилие. Решението е обжалвано, въззивният съд обезсилва решението на РС - Димитровград и прекратява производството. Производството е свършено в двумесечен срок от образуването му.

¹ Информацията е предоставена по време на пресконференция, 09.11.2012г. в град Димитровград във връзка с представяне на проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза“

- ГД № 1248/2012 г., образувано на 17.08.2012 г., съдия - докладчик Петър Петров (молителят е Дирекция за социално подпомагане - Димитровград по отношение на дете, родено през 1998 година). На 11.09.2012 г. е постановено решение, с което уважава предявената молба и е издадена заповед за незабавна защита. Производството е приключено в едномесечен срок от образуването му.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

Най често образувателните съдебни дела по СК в Районния съд в Димитровград са за развод и издръжка. Те често засягат интересите на деца, когато съдът решава кой да упражнява родителските права, къде да живеят и каква издръжка да получават те. В по-голяма част от делата упражняването на родителските права се предоставя на майката. Интерес у наблюдателите събуди дело за промяна на родителските права, в което за детето бяха изготвени три социални доклада от три различни общински служби. Предвид ниската му възраст то не бе изслушано. Бащата доказваше качества и желание да го отглежда и оспорваше качествата на майката. Изнесоха се данни, че детето на практика е отглеждано от прабаба си на възраст 80 години. Коментираше се бездействието на Дирекция „Социално подпомагане“, която според участниците в процеса предприемала действия в полза на детето със закъснение.

Интерес предизвика дело № 983/2012 г. разгледано от съдия Андреев. То трябваше да определи местоживеенето на децата. След раздялата на родителите им. До скоро всички от семейството са живели заедно в Англия. Миналата година бащата се връща заедно с децата в България. Майката не желае да се върне, но предявява иск децата да останат при нея в чужбина. Бащата бе склонен да ги предостави на майката, но при положение, че тя се върне за постоянно в страната, за да може той да ги вижда редовно. Категорично отказва децата да се върнат в Англия. Едното дете бе на три години и не беше изслушвано. При изслушването на другото дете - на 11 години стана ясно, че то е травмирано от престоя си в Англия и не желае да се върне там. Иск да живее с майка си и баща си, не може да предпочете никой от тях. Ясно е изразено обаче желанието му да остане в България.

Практика на Районен съд - Димитровград по СК - издръжка и изменение на издръжка¹

В периода 01.01.2011 г. - 31.12.2011 г.

Съдия - докладчик	Останали несвършени в началото на периода	Постъпили дела	Общо дела за разглеждане	Общо свършени дела	Решени	Прекратени		Свършени в 1-месечен срок	Свършени в 3-месечен срок	Останали несвършени в края на периода
						По спогодба	По други причини			
Андрей Андреев	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Антоанета Митрушева	4	9	13	9	5	4	-	3	9	4
Гергана Стоянова	3	13	16	15	8	6	1	7	15	1
Иван Маринов	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Огнян Гълъбов	3	7	10	9	6	2	1	4	9	1
Петър Петров	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ОБЩО:	10	29	39	33	19	12	2	14	33	6

¹ Информацията е предоставена по време на пресконференция, 09.11.2012г. в град Димитровград във връзка с представяне на проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза“

В периода 01.01.2012 г. - 01.11.2012 г.

Съдия - докладчик	Останали несвършени в началото на периода	Постъпили дела	Общо дела за разглеждане	Общо свършени дела	Решени	Прекратени		Свършени в 1-месечен срок	Свършени в 3-месечен срок	Останали несвършени в края на периода
						По спогодба	По други причини			
Андрей Андреев	-	4	4	1	1	-	-	-	1	3
Антоанета Митрушева	4	3	7	6	4	-	2	1	6	1
Гергана Стоянова	1	6	7	6	1	4	1	5	6	1
Иван Маринов	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Огнян Гълъбов	1	11	12	10	7	2	1	4	10	2
Петър Петров	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ОБЩО:	6	24	30	23	13	6	4	10	23	7

Забележка: В справката не са посочени отделно производствата, образувани по СК, при които са засегнати интересите на деца, както и тези, при които има непосредствено изслушване на деца, тъй като използваната деловодна програма не разполага с капацитет за изготвяне на справки от този вид. За изготвяне на подобна статистика е необходимо ръчно преглеждане на всяко дело, но предвидените в проекта срокове не позволяват това.

Постъпилите в Районния съд в Димитровград за разглеждане дела, заведени по СК през 2011 и 2012 г

решени в срок. Налице е тенденция за намаляване броя на несвършените дела в рамките на календарната година, които да се прехвърлят за разглеждане през следващата.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

През мониторинговият период не бяха образувани дела по ЗБППМН

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

В практиката на Районен съд - Димитровград в периода 01.01.2011 г. - 31.12.2011 г. от общо образуваните 38 броя НАХД с предмет чл. 1, ал. 1 от УБДХ, по едно от делата нарушителят е непълнолетен - роден през м.03.1993 г. НАХД № 637/2011 г. Образувано на 30.10.2012 г. съдия - докладчик Петър Петров. С решение от 30.10.2011 г. нарушителят е признат за виновен като му е наложено наказание глоба в размер на 400 лева. В периода 01.01.2012 г. - 01.11.2012 г. от общо образуваните 11 броя НАХД с предмет чл. 1, ал. 1 от УБДХ, по едно от делата нарушителят е непълнолетен - роден през 1994 г. НАХД № 247/2012 г., образувано на 17.05.2012 г., съдия - докладчик Петър Петров. С решение от 17.05.2012 г. нарушителят е признат за невиновен, поради което и на основание чл. 6, ал.1, б.(в) от УБДХ го оправдава по повдигнатото обвинение.¹

РАЙОНЕН СЪД - КЪРДЖАЛИ

Районният съд в Кърджали се помещава в сградата на Съдебната палата на булевард „Беломорски“ 48, заедно с Окръжния съд в града. Районната магистратура заема партерния и първия етаж на сградата. Той разполага с три зали и има два самостоятелни входа.

¹ Информацията е предоставена по време на пресконференция, 09.11.2012г. в град Димитровград във връзка с представяне на проект „Правосъдие близо до хората: втора фаза“

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси.

За тримесечния период на наблюдение липсва напредък по приложението на ЗПУКИ.

В интернет-страницата на Районния съд в Кърджали не са публикувани декларациите по ЗПУКИ на магистратите от съдилището. Там са публикувани само декларациите, подадени от съдебните служители.

На страницата на ВСС има 8 публикувани декларации, както и декларацията на съдия, който вече не работи в Районния съд в Кърджали. Не са публикувани декларациите на съдебните изпълнители, както и на съдиите по вписванията.

В някои от декларациите по ЗПУКИ на съдиите от Районния съд в Кърджали, публикувани на интернет-страницата на ВСС липсва информация за конкретния размер на декларираните банкови кредити, липсва и името на съответната банкова институция. Наблюдателите откриват и използвани съкращения при изписване имената на свързани лица, както и неясна информация за дейността им.

- Съдия Дарина Василева Байданова - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция, цитирам: „задължения към банкови институции”
- Съдия Невена Калинова Калинова-Тодорова - Посочва с инициали имената на свързани лица:
 - Съпруг - Г. Н. Т. - собственик на ЕТ „Д. Е. Т. В.” - гр. К.
- Съдия Валентин Спасов - Декларация от 21.01.2009 г., единствено цитирано обстоятелство - „Задължения към кредитни и финансови институции”.
- Съдия Ангел Момчилов - Декларация от 26.01.2009 г., единствено цитирано обстоятелство - „Задължения към кредитни и финансови институции”.
- Съдия Мариана Гунчева - Декларация от 20.01.2009 г., единствено цитирано обстоятелство - „Задължения към кредитни и финансови институции”.
 - сестра Радка Колева Колева - работи като съдия по вписванията в РС-Кърджали.”

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

Съществува създадена Комисия по професионална етика при Районния съд Кърджали. Тя е създадена с решение на Общо събрание на съдиите, описано в Протокол №4 / 30.03.2011 г. и Заповед № 77 / 30.03.2011 г. на Председателя. Създадена е и втора Комисия по етика със Заповед №7/07.01.2010 г., озаглавена „Във връзка с утвърдените вътрешни правила за докладване на нарушения на Етичния кодекс от съдебните служители в Районен съд - Кърджали”. И двете комисии се състоят от по трима членове. Председател и на двете комисии е съдията Ангел Момчилов - заместник на административния ръководител, с ранг „съдия в Окръжен съд”. Поименните състави и на двете съществуващи комисии не са публикувани на интернет-страницата на Районния съд. Правилата за работа на Етичната комисия също не са публикувани на сайта. Според Годишните отчети на Районния съд за 2010 и 2011 г.: „През 2010 година няма постъпили сигнали в Районен съд - Кърджали за корупция, измами, нередности, нарушения и други. В съда са въведени антикорупционни процедури с постоянно действаща комисия, назначена със заповед на Председателя на съда, регулираща извършването на

проверки на сигнали за корупция, нарушения, индикатори за измами и нередности и тяхното докладване.”

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

Районният съд в Кърджали използва компютърна програма „Law Choice”, предоставена от Висшия съдебен съвет за случайното разпределение на съдебните дела. Наблюдателите установяват тенденция за равномерно разпределение на процесите сред съдиите в магистратурата.

В съда в Кърджали съществува разпределение на съдиите, като една част от тях разглеждат наказателни, а друга част - граждански дела. Според Тематична планова проверка на Инспектората към ВСС по разпределението на делата на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение - 2011г.: На основание чл. 80, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт председателят на Районен съд - Кърджали е разпоредил разпределението на образуваните граждански и наказателни дела да се извършва между отделните съдии, като на част от съдиите се разпределят само граждански дела, на друга част само наказателни, а на някои - граждански и наказателни в съотношение 50/50

Компютърната програма позволява да се направи справка за броя на разпределените съдебни дела на всеки отделен съдия през последните 6 месеца. Беше ни предоставена справка за делата на всички съдии от началото на 2012 г. до момента.

Данни за дейността на съдиите през 2011 г. според Годишния отчет на Районен съд - Кърджали за 2011 г.:

Справка за дейността на съдиите, разглеждали граждански дела през 2011 г.

Съдия	Несв. дела началото на периода	Постъп. дела по общия иск. Ред	Постъп. ЧГД по 410,417 ГПК	Общо дела за разгл.	Свърш. Дела по общия иск.ред	Свърш. ЧГД по 410,417 ГПК	Свърш в 3мес. срок	Ост. Несв. Дела
Спасов	0	3	18	21	3	18	21	0
Момчилов	63	195	311	569	218	313	494	38
Байданова	49	45	79	173	87	82	151	4
Запрянова	4	55	306	365	57	305	360	3
Гунчева	77	197	265	539	208	265	429	66
Калинова	47	195	288	530	207	283	455	40
Павлов	0	62	74	136	27	66	87	43
Узунов	19	7	54	80	23	54	74	3
Петров	0	4	263	267	4	259	259	4
Чорбаджийски	1	12	41	54	12	41	53	1

Справка за дейността на съдиите, разглеждали наказателни дела през 2011 г.

Съдия	Несв. дела в началото на периода	Постъпили дела	Общо дела за разглеждане	Свърш. дела	Свършени в 3-мес. срок - % от общо свършените	Останали несвършени дела
В. Спасов	21	480	501	454	442 97%	47
А. Момчилов	1	98	99	98	98 100%	1

А. Павлов	0	71	71	27	27 100%	44
А. Узунов	15	54	69	69	64 93%	0
В. Петров	2	128	130	121	82 73%	9
Д. Байданова	15	18	33	33	24 73%	0
З. Запрянова	22	350	372	349	310 89%	23
М. Гунчева	2	85	87	86	86 100%	1
М. Чорбаджийски	8	67	75	70	64 91%	5
Н. Калинова	1	50	51	50	49 98%	1

Мнението на работещите в съда и на експертите по проекта е, че системата осигурява механично равен брой дела на съдиите, но не отчита «тежестта» на делата.

Председателят е включен в системата заедно с другите съдии. Програмата разпределя дела за него, както и за останалите съдии. Ако има отсъстващи съдии, имената им се изваждат от списъка в системата. След завръщането им, системата компенсира броя дела.

„...с изключение на група „частни наказателни дела“ системата за разпределение се експлоатира коректно. Действително според горесцитираната заповед в тази група делата се разпределят на принципа на дежурството, поради което и не може да се търси приблизително равен сбор дела за всеки от съдиите. Изключително голямата разлика обаче между разпределените дела в тази категория между съдии с еднакъв процент на натовареност и отработени човекомесеци, при сравнително близки показатели в другите категории: 323/279 на съдия Спасов, при 71/82 за съдия Запрянова, навежда на извод за не дотам коректно ползване на системата.

В разпределението на наказателни дела са участвали съдии, които според заповед на председателя на съда разглеждат граждански дела. За част от разпределените им дела е налице основание: делата, разглеждани по признак дежурство. т/е/. при наказателните дела това е категорията „частни наказателни дела“. Видно от гореизложеното разпределение, на тези съдии обаче са разпределяни и дела от категориите наказателни общ характер дела и административно-наказателен характер дела. За тези две категории според утвърдените и действащи правила и заповеди не съществува основание за разпределянето им....”¹

„...При проверката бе констатирано обаче, че след излизане на съдия Попова и съдия Байданова в дългосрочен отпуск по майчинство, те не са изключени от списъка за случайно разпределение на делата. На същите са разпределяни такива на общо основание. Така разпределението на дела, въз основа на Разпореждания на Административния ръководител на РС Кърджали са възлагани за разглеждане на командированите съдии през съответните периоди, както следва: с Разпореждане от 10.01.2011 г.; всички дела разпределение на съдия Елеонора Попова за периода 10.01.2011 г. - 10.04.2011 г. са преразпределение за разглеждане от съдия Атанас Узунов, командирован в РС Кърджали от РС Момчилград; с разпореждане от 11.04.2011 г. всички дела разпределение на съдия Елеонора Попова за периода 11.04.2011 г. - 11.07.2011 г. са преразпределени за разглеждане от съдия Марин Чорбаджийски, командирован в РС Кърджали от РС Крумовград; с разпореждане от 07.09.2011 г.; всички дела разпределени на съдия Елеонора Попова за периода 07.09.2011 - 07.12.2011 са преразпределени за разглеждане от съдия Валентин Петров, командирован в РС Кърджали от РС Ардино. С разпореждане от 21.09.2011г. на Председателя на РС Кърджали, всички дела разпределени на съдия Дарина Байданова за периода 21.09.2011г. - 21.12.2011г. са преразпределени за разглеждане от младши съдия Ангел Павлов, командирован в РС Кърджали от ОС Кърджали. Едва със Заповед 3/03.01.2012г. административния ръководител на РС Кърджали е изключил от случайното разпределение съдиите Байданова и Попова поради излизане в отпуск по майчинство и е разпоредил на мл.съдия Павлов да довърши делата на съдиите Байданова

¹ Акт с резултати от извършена проверка на Инспектората на ВСС за Районен съд - Кърджали наказателни дела. от 01.01.2010 до 01.12.2011г. - стр.4

и Попова, разпределени им до този момент, както и да бъде включен в системата за разпределяне на делата при натовареност 50% граждански и 50% наказателни дела. Със Заповед 93/27.04.2012г. Председателя на РС Кърджали е разпоредил на съдия Вергиния Еланчева (разглеждаща до този момент наказателни дела в РС Кърджали) да довърши разглежданите от мл. Съдия Ангел Павлов дела, поради изпращането му в РС Мадан. От изложеното в предходните два параграфа ИВСС установи, че от излизането на съдиите Байданова и Попова в отпуск по майчинство, до 03.01.2012г., последните не са били изключени от системата за случаен подбор, а разпределените на тях дела са били преразпределяни, по неясни критерии на командировани съдии.¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: От тематичната планова проверка по-горе показва, че е възможно манипулиране на системата за случайно разпределение на делата. Човешкият фактор в работата по програмата е определящ за резултата по разпределението на делата. Възможността да не бъдат изваждани от жребия съдии в дългосрочен отпуск и по това време да им се разпределят дела, говори за абсолютна намеса в принципа на случайния подбор. Буди интерес тенденциозното преразпределяне чрез разпореждане на командировани съдии. Наблюдателите търсят отговори на въпроси, защо са били преразпределяни само на командировани съдии? С каква цел и по какви критерии са били определени съответни съдии? Има ли правила, на базата на които могат да се вземат подобни решения? Поради какви причини и на какво основание съдии в дългосрочни отпуски, продължават да фигурират в списъка за разпределението на дела и съответно са били разпределени съдебни дела на съдии „фантоми“?

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

Практиката в Районния съд в Кърджали е съдебните актове да се публикуват на следващия ден след постановяването им. Понякога се констатира забавяне за повече от един ден при публикуването на съдебен акт в резултат на централизирано обработване на информацията.

Съдебните актове се публикуват в интернет-страницата на съда, в рубриката „Съдебни актове“, разположена вляво. Достъпът до съдебните актове е лесен. В съответната рубрика има поставени връзки към насрочените и свършени граждански и наказателни дела. Информацията за съдебните дела е в таблична форма с номера на съответното съдебно дело, предмет, страни в съдебния процес, името на съответния съдия и резултати.

Проучени са следните произволно избрани съдебни актове:

- ▶ Решение № / 24.10.2012 година, Районен съд - гр. Кърджали, гражданско дело номер 1277/2012 г. При съдия Мариана Гунчева. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Р.Д.“. с инициали на адвокат - „Д.Д.“; с инициали на Районен съд Кърджали - „КРС“. Липсва номер на решение. решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- ▶ Решение № / 16.10.2012 година, Районен съд - гр. Кърджали, гражданско дело номер 1302/2012 г. При съдия Невена Калинова - Предявен е осъдителен иск с правно основание чл.221, ал.1 от КТ, вр. чл.86, ал.1 изр.1-во от ЗЗД. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Е.Г.“. Липсва номер на решение. решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- ▶ Решение №/13.11.2012 г. Районен съд - гр. Кърджали, гражданско дело номер 1996/2012 г. При съдия Дарина Байданова - Предявен е осъдителен иск по чл.124 от КТ във вр. с чл.86 от ЗЗД. Липсва номер на решението. В публикувания акт се използват съкращения с инициали за секретар - „М.С.“. решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

¹ Акт с резултати от извършена планова проверка на Инспектората на ВСС за Районен съд - Кърджали, граждански дела - 24.09.2012г. - 28.09.2012г. - стр.3-4

- ▶ Решение № /17.10.2012г. Районен съд - гр. Кърджали, гражданско дело номер 1420/2012 г. При съдия Ангел Момчилов - Предявени са искове с правно основание чл.124, ал.1 от КТ и чл.86, ал.1 от ЗЗД. В публикуваният акт се използват съкращения с инициали на секретар - „К.Н“. с инициали на адвокат - „Д.“. Липсва номер на Решението. решението е публикувано при спазване на ЗЗД.
- ▶ Решение № .../09.10.2012г. Районен съд - гр. Кърджали, гражданско дело номер 2816/2012 г. При съдия Елеонора Попова - Производството е по чл.50 СК. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „М.Д“. Липсва номер на решението. решението е публикувано при спазване на ЗЗД.

„...При проверката бяха констатирани следните пропуски: разминаване в данните отразени в електронната система и описаните в сročните книги за открити съдебни заседания по наказателни дела, по отношение на датата на която делото е предадено в канцеларията, съответно дата на изготвяне на съдебния акт; извършвана е проверка на Книга за изпълнение на влезли в сила присъди и определения съгласно чл.120 от ПАРОВАС, като е отбелязано на самата страница на книгата, че е проверена, има положен подпис. Не става ясно кой и за какъв период е извършвал проверките. При проверката беше констатирана забава при изпращане на присъдите или определенията по следните дела...”¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: констатираните от ИВСС пропуски в деловодната система според нас имат голямо значение за принципа на прозрачност в действията на съда. Наличието на въпроси за начина, по който се води документацията създава у гражданите чувство на несигурност и съмнение в правилността на действията на съда. Наблюдението върху начина на водене на деловодството в различни съдилища, описано в актовете на ИВСС, постановени след тематични планови проверки, доказва че се водят много и различни документи за едни и същи дела, описват се процесите в различни дневници с объркващи графи. Неясен остава и пътът на движение на съдебната преписка - от нейното образуване и насрочван до приключването на съдебното дело.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата.

В интернет-страницата на Районен съд - Кърджали е публикувана информация за имената и длъжностите на съдиите и съдебните служители. Липсва списък на съдебните заседатели. Публикувана е информация за предстоящите наказателни и граждански дела в рамките на работната седмица, с изключение на делата по бързото производство. В раздел „Бланки“, „Примерни образци на документи“ има публикувани образци за различни молби, но няма информация за съдебните услуги и такси. Всяка година Районния съд в Кърджали публикува Отчетен доклад за прилагането на закона и дейността на съда за изминалата година, както и приложения към него. Няма рубрика с обявления за публични продажби. Има препратки към: Държавни институции, Върховни съдебни институции, Административни съдилища, Окръжни съдилища, Районни съдилища, Районни съдилища в съдебен район Кърджали, Европейски институции, Партньорски организации, Други. Има кутия за предложения, сигнали и жалби. Не е публикуван сключен договор с банка за банково обслужване на съда. Няма софтуер за незрящи, както и чуждоезикова версия. Не се изисква регистрация на потребители. Има възможност за търсене на съдебно дело по номер.

¹ Акт с резултати от извършена проверка на Инспектората на ВСС за Районен съд - Кърджали наказателни дела. от 01.01.2010 до 01.12.2011г. - стр. 5 и пак там - стр.26

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

Съдебната сграда, в която работи Районният съд в Кърджали е с добра архитектурна среда, в палата наскоро е извършен основен ремонт. Има информационни табели за видовете услуги, които се предлагат, но без посочени размери на съдебни такси. На всички етажи има тоалетни, които са достъпни за граждани. Липсва изграден информационен център. В съдебната сграда липсват стаи за адвокати и прокурори, а в магистратурата няма служител, който да отговаря за връзките с обществеността. Непрекъснатото работно време се спазва. Всички служби работят с граждани и в интервала от 12.00 до 13.00 часа. Осигурен е достъп за хора с увреждания до партера на съда и до Зала 2. Към следващите етажи в сградата на съда хората с увреждания нямат достъп. Интернет-страницата на съда не е достъпна за лица със зрителни или слухови увреждания. В съдебната сграда информационните табели не са достъпни за лица с увреждания, тъй като голяма част от тях не се намират на партера, до който единствено стига изградената рампа.

Е. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

В Районния съд в Кърджали от общо 35 съдебни заседатели, 24 са от Община Черноочене. В състава са 22 жени и 13 мъже. По степен на образование най-много са висшистите - 18 души. С полувисше образование са 4 души, със средно образование - 3. Останалите се разпределят по равно: с полувисше образование - 3, със средно образование - 3. 15 съдебни заседатели са пенсионери. През последните шест месеца 15 са участвали активно в съдебни заседания

Възнаграждението, което получават съдебните заседатели е малко. За това те отказват да участват в заседанията на съда. В съда определянето на съдебни заседатели за участие в съдебни състави е по следния начин: административният секретар се свързва по телефона със съдебните заседатели и ги кани да участват в заседанията по конкретните дела. Съгласяват се тези, които са свободни в определения ден и час, тъй като по-голямата част от тях работят. Не се изготвя писмен документ за проведен жребий. Поради ограничения брой на съдебните заседатели, определянето на резервни съдебни заседатели е затруднено. Следи се равномерната натовареност и броя на участията на съдебният заседател в съдебни заседания, при спазване правилото за броя на участията най-много 60 дни в една календарна година. Резервните съдебни заседатели се определят от съдията по съответното наказателно дело. В списъка на съдебните заседатели от община Черноочене има 2, които работят в община Черноочене, 1 - в Дирекция «Социално подпомагане», 1 - в Общинска служба «Земеделие». В списъка на съдебните заседатели от община Кърджали има представител, който работи в РИО на МОН.

Ж. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

От наблюдаваните дела по ЗЗДет наблюдателите установяват, че по време на съдебните заседания не са огласявани лични данни на децата с изключение на имената им. Наблюдаваните съдебни дела бяха публични. В протоколите на заседанията е отразено, че липсва представител на Районна прокуратура. Съдията говори ясно и отчетливо и мотивира определенията си. В наблюдаваните съдебни дела не са изслушвани деца. Често в заседанията присъстваше представител на Дирекция „Социално подпомагане“, обикновено юрисконсултът на институцията. Представени са и приети от съда социални доклади.

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

Наблюдателите установяват, че съдът внимателно събира представените доказателства за наличие на домашно насилие във всички наблюдавани случаи: домашно насилие между съпрузи, между родители и деца, между братя и техните семейства. В един от случаите съдът счете, че представените материали не са достатъчни и допусна изслушване на свидетели от страна на молителя и от страна на ответника на следващо съдебно заседание. При всички наблюдавани дела съдът прие, че е извършено домашно насилие и определи съответните мерки по ЗЗДН. В почти всички наблюдавани съдебни дела съдът постанови мярката по алинея 3 от чл. 5 от ЗЗДН, като конкретизира разстоянието и срока за прилагането ѝ. Всички съдебни производства са образувани по искиви молби на жертвите на домашно насилие и по време на заседанията те лично потвърждават фактите и обстоятелствата, които според тях представляват упражняване на физическо или психическо насилие.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

В тримесечния период на наблюдение преобладаващата част от делата по СК бяха бракоразводни най - често по взаимно съгласие. Наблюдаваните съдебните заседания обикновено протичаха в рамките на няколко минути. За тримесечния период не са констатирани противоречиви практики по приложението на СК. Рядко в производствата по този закон бяха изслушване малолетни и непълнолетни.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

Не са наблюдавани дела по този закон през тримесечния период на наблюдение

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

Не са наблюдавани дела по този закон през тримесечния период на наблюдение

РАЙОНЕН СЪД - СВИЛЕНГРАД

Съдебният район в Свиленград покрива териториите на общините Свиленград и Любимец, в които има с 36 населени места, с население от 38 000 жители. Регионът е в близост до две гранични зони - с Гърция и Турция и това обстоятелство оказва влияние върху вида и спецификата на съдебните процеси, които най-често постъпват за разглеждане в магистратурата.

В съдебната палата в града са настанени районният съд и прокуратурата, както и Агенцията по вписванията. В съда работят 5 съдии, 1 държавен съдебен изпълнител и 1 съдия по вписванията. Архитектурната среда в сградата не е достъпна за хора с двигателни увреждания, но информационни табели дават яснота на посетителите за разположението на съдебните зали и канцеларии.

Общ анализ - констатации - изводи

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси.

В интернет-страницата на Районен съд - Свиленград са публикувани декларациите, подадени по ЗПУКИ на всички съдебни служители. Декларациите на

съдиите обаче са публикувани единствено на интернет-страницата на ВСС. Броят им отговаря на броя на работещите в съда магистрати.

Проучването показва, че при попълването на декларациите магистратите от Свиленград повтарят познатата за цялата страна практика, да се декларират обстоятелства, които не са докрай изяснени. Не са посочени размерите на заемите на отделни магистрати, в повече от половината декларации по ЗПУКИ съществуват съкращения на имена, както на съдии, така и на свързани с тях лица.

Наблюдателите описват некоректно подадените по ЗПУКИ декларации, които могат да бъдат открити на интернет-страницата на ВСС:

- Съдия Гергана Георгиева - в декларацията от 06.03.2012г. не посочва размерите на два потребителски кредита към „Банка ДСК“ АД.
- Съдия Добринка Кирева - в декларацията от 06.03.2012г. не посочва размера на потребителски кредит към СИ Банк АД
- Съдия И.Т.Г. - посочва с инициали имената си в декларацията от 17.05.2012 г. За настъпила промяна в обстоятелствата по чл. 12, т. 3 от ЗПУКИ посочва с инициали имената на свързани лица:
 - Н.Н.Г. - съпруг: съдружник в „Н-п.“ ООД и едноличен собственик и управител на „Н-п. Е.“ ЕООД
 - Н.Г.Г. - свекър: ЕТ „Н.Г. - Н. Г.“, „Н-п.“ ООД - управител и съдружник, СД „Н.- Г. и Сие“ - съдружник, „Н. Д.“ ООД - съдружник, „Е.-98“ АД - акционер, „Н.Г.- 55“ ЕООД, едноличен собственик на капитала
 - Г.К.Г. - свекърва: ЕТ „Г.К.Г. - Г. Г.“
 - К.Н.Г. - сестра на съпруга: „К и К“ ООД - съдружник

Посочените неточности и пропуски показват формално спазване на ЗПУКИ и липса на стремеж за ясно и коректно обявяване на обстоятелствата, които могат да породят конфликти на интереси.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

В Районния съд в Свиленград няма създадена Етична комисия, защото работещите в магистратурата съдии са малко на брой. Етичната комисия, създадена към Окръжния съд в Хасково е компетентна да разглежда сигналите срещу съдиите Свиленград. Наблюдателите не са попаднали сведения за нерегламентирани контакти/срещи на съдии или прокурори с политици, компрометирани или осъдени лица. Не съществуват публично огласени факти за конфликт на интереси за магистрати от града. Не бяха открити данни за съдии, държавни съдебни изпълнители, съдии по вписванията или прокурори, които да са действащи членове на общински или районни избирателни комисии.

„...След приключване на комплексната планова проверка на място в РС-Свиленград, бяха получени в ИВСС два сигнала от съдия Стамболиева и съдия Кирева - вх. Ж-01-463/21.05.2012г. и вх. Ж-01/19.05.2012г., в които се изразява недоволство от действията на И.Ф. Административен ръководител-Председател на РС-Свиленград съдия Георгиева. Твърди се, че поради неспазване на реда в съдебната зала по време на заседание на 11.05.2012г. са били залепени табели на вратите на трите съдебни зали, с указания, че не следва да се влиза по време на съдебно заседание в тях и за нарушение на реда в залите, ще бъдат налагани глоби. След като на 14.05.2012г. табелите са били отстранени, съдия Стамболиева и съдия Кирева влезли в кабинета на съдия Георгиева - И.Ф.Председател на съда, след което се е породил конфликт, прераснал в размяна на реплики, обидни думи и заплахи. Провереният екип счита, че изложеното по-горе сочи наличие на редица слабости и пропуски в ръководната дейност на съда, както и съмнения за допуснати нарушения на правилата на Кодекса за етичното поведение на българските магистрати. В тази връзка считаме за правилно решението на Председателя на Окръжен съд - Хасково

съдия Миглена Тянкова, която със Заповед АД-180/18.05.2012г. е назначила комисия по професионална етика на ОС-Хасково, за извършване на проверка относно фактите и обстоятелствата, изложени в жалбите. От предоставеното впоследствие становище на назначената комисия е видно, че подробно описаните в него предходни действия на съдия Кирева и съдия Стамболиева във времето, са довели до възникване и натрупване на напрежение в отношението им със съдия Георгиева. Посочено е, че твърдяното в двата сигнала, че съдия Кирева и съдия Стамболиева са били заплашвани и обиждани, не се е потвърдило от нито един от служителите. Заключение на комисията е, че съдия Гергана Георгиева не е допуснала нарушения на нормите на КЕПБМ. Отбелязано е, че е допуснато отклонение от приетите правила за поведение, произтичащи от принципа на вежливост и толерантност, като се сочи и убеждението, че отклонение от посочените принципи са допуснали и съдия Кирева и съдия Стамболиева...¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Споделяме мнението на Инспектората на ВСС, че подобни служебни конфликти между магистрати в съда са отклонение от приетите правила за поведение, произтичащи от принципа на вежливост и толерантност. Магистратът трябва да е пример на висок морал, стопроцентов неутралитет и професионализъм. Похвални са предприетите действия след постъпил сигнал по КЕПБМ - свиканата със заповед комисия, предприетите действия по изясняването на фактите и установяването на действителната ситуация.

Б. Разпределение на постъпилите съдебни дела на принципа на случайния подбор чрез електронна програма

„...Проверката констатира, че не е спазено изискването по чл.46, ал.1 ПАРОВАС книгата, по които се образуват дела, да се предават най-късно на следващия ден от постъпването им на Административния ръководител на съда или на определен от него съдия, който да образува делото, ако са налице процесуалните изисквания, като определи вида му и съдията-докладчик, съобразно принципа на случайния подбор. В случая изключението, което е предвидено в ал.2 на чл.46 ПАРОВАС (административният ръководител на съда да възложи на съдебен служител извършването на техническата дейност по определяне на съдията-докладчик) не следва да се приложи, след като за проверявания период в РС-Свиленград са работили 5 съдии по щат, от които само Председателят е ползвал продължителен отпуск по болест. В тази връзка и с оглед спазване правилото по чл.46, ал.1 ПАРОВАС, проверяващите считат за наложително да направят съответната препоръка делата да се разпределят от административния ръководител или от изрично упълномощен с нарочна заповед съдия, който след образуването им, според чл.47 ПАРОВАС, да ги предава в деловодството на съда за доклад. В тази връзка е наложително и да се актуализират Вътрешните правила за случайно разпределение на делата в Районен съд - Свиленград, утвърдени от И.Ф. Административен ръководител-Председател на РС-Свиленград съдия Г. Георгиева...“; „...Констатирано бе изключително неравномерното разпределение на гр. Дела в РС-Свиленград през проверяваните периоди. Съдия Ива Димитрова е разгледала и приключила многократно повече граждански дела, в сравнение със съдия Георгиева, съдия Кирева и съдия Стамболиева (които пък са разглеждали и наказателни дела). От предоставените справки и отчетни доклади за 2010г. и за 2011г. е видно, че неравномерно са разпределени и разглеждани и наказателните дела, с оглед липсата на специализация по материя в РС-Свиленград и отсъствието по болест на Председателя на съда през по-голямата част от проверяваните периоди...“; „...Действията по делото (бел.ред. гр. Дело 828/2010г.) са непоследователни - сменяни са докладчиците - разпорежданията от 01.02.2011г. и 23.02.2011г. са на съдия Ива Димитрова, на л.96 по делото е приложен протокол за нов избор от 05.07.2011г. - с докладчик съдия Г.Георгиева, на 11.10.2011г. е разпоредено същото да продължи с първоначалния докладчик, на л.142 е приложен друг протокол, от 12.10.2011г., с разпределящо лице - Нашкова, която се оказва главен счетоводител - отново докладчик е съдия Стамболиева, два пъти е определян и срок за отговор на ответните страни, какъвто тече и към момента на проверката. Препоръчително е да се обърне внимание на движението на делото и с оглед датата и

1 Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград граждански дела, стр.39

годината на образуването му, да се вземат мерки за своевременното му насрочване. На съдия Стамболиева проверяващият екип препоръчва да именува актовете си. Същите, въпреки, че са изготвени на компютър, от тях не е видно нито характерът на акта, нито кой именно е „съдът“, нито датата на акта, нито действието, предприето с него. Такова е и разпореждането по това дело, както и други актове, приложени към материалите от проверката - разпореждане от 02.04.2012г. от 09.04.2012г., друго от 17.04.2012г. с дати на гърба, където е и името и подписът на съдията.¹

„...3. Делата не се разпределят винаги чрез въведената електронна програма. Системата не се експлоатира коректно.; Натовареността на съдебните състави не е сравнително еднаква или поне близка. Разпределението на делата не е равномерно, като се констатира съществени разлики в натовареността на отделните състави...“²

Коментар на Центъра на НПО в Разград: В наблюдението по темата за случайно разпределение, понякога сме били свидетели, че техническите действия по разпределението на съдебни дела се е извършвало от съдебен служител. Горепосочените факти затвърждават нашето мнение, че липсва надежден контрол и механизми за гарантиране на изпълнението при използването на компютърна програма за разпределението на съдебни дела. Абсолютен пропуск, който ние констатираме като огромен проблем е възможността други лица, да разпределят съдебни дела. Недопустимо е според нас главен счетоводител да разпределя съдебни дела на съдии. Констатациите и изводите на ИВСС, че делата не се разпределят винаги чрез програма, че не е близка или еднаква натовареността на съдиите, са тревожни и създават усещането, че в наблюдавания съд цари безконтролност и несигурност. Това руши доверието на гражданите в съда и в правосъдната система като цяло.

До 2010 г. Районният съд в Свиленград е работил с деловодната програма на САС «Съдебно деловодство» на «Информационно обслужване» АД - Варна. От 2011г. разпределението на делата в магистратурата се извършва при прилагане на принципа на случайния избор чрез програмния продукт на ВСС - „Law choice“. Съдебните дела се разпределят от съдия Христо Георчев - председател, а Ели Данева - системен администратор извършва техническата работа по въвеждане на информацията в компютърната програма. По време на наблюдението стана ясно, че случайното разпределение се прилага за всички постъпили дела, независимо от техния вид. Изключения се правят при съдебни дела по дежурство. Установена е практика, когато съдия отсъства за повече от три работни дни, името му да се изключва от програмата за случайно разпределение, като му се задава 0% натовареност. Определянето на различна натовареност на съдии, както и изменение на съставите, таворени да гледат определен вид дела става само с нарочна заповед на председателя, съгласно вътрешни правила за случайно разпределение на делата. Председателят на съда Христо Георчев разглежда предимно наказателни дела, неговата натовареност в програма е определена на 50% за разпределянето на всички съдебни дела е налице хартиен носител, с подписа на извършилия разпределението. Веднага след като се разпредели процесът се издава протокол за това, съобразно вътрешните правила на съдилището, които могат да бъдат открити на сайта на магистратурата. През месец октомври 2012г. съдът работи с намален състав - един магистрат е напуснал, един е в майчинство и един в отпуск. Затова от Хасково в Свиленград е командирован младши съдия, който да попълни състава на местната колегия до необходимия минимум.

1 Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград граждански дела стр.6 и стр.19

2 Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград наказателни дела стр.25-26

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

„...Проверката констатира, че съдебните книги са прошнуровани, номерирани и подпечатани със съответните подписи. Общото впечатление е, че са спазени изискванията на ПАРОВАС, но бе констатирано, че книгите не се водят прецизно, а някои - липсват (регистър на съдебните решения). Липсва подпис, дата и печат, от които е видно, че ръководството на съда е извършвало периодични проверки. Провереният екип изиска за проверка и Регистъра по чл.235, ал.5 ГПК, при което се установи, че в РС-Свиленград, в нарушение на чл.50, ал.1, т.10, чл.62, ал.4 ПАРОВАС и чл.235, ал.5 ГПК, няма Регистър за 2010г. За 2011 и 2012г. вместо регистър, беше представен класор с поставени нехронологично решения, със заличени лични данни. Не е спазено изискването по чл.62, ал.4 ПАРОВАС в регистъра на съдебните решения по чл.235, ал.5 ГПК да се посочва номерът на делото, датата на отбелязване на решението и диспозитивът на решението. На случаен принцип бяха проверени няколко съдебни акта по датата, посочена в решението и датата, посочена в Книгата за открити заседания, със следните констатации:

- ▶ гр. Дело №183/2010г. - решението по делото има номер 85/27.04.2010г., същият е отбелязан и в книгата за открити с.з., а делото, видно от специалната графа в книгата, е върнато в канцеларията след три дни - на 30.04.2010г.
- ▶ гр. Дело №369/2011г. - решението е обявено в книгата за откритите заседания с дата 27.01.2012г., а е върнато в канцеларията (видно от специалната графа в книгата) на 01.02.2012г. - четири дни по-късно.
- ▶ гр. Дело №84/2012г. - решението е обявено в книгата за откритите заседания с дата 12.03.2012г., а е върнато в канцеларията (видно от специалната графа в книгата) на 14.03.2012г. - два дни по-късно
- ▶ Гр. Дело №118/2012г. - решението е обявено в книгата за откритите заседания с дата 06.03.2012г. а е върнато в канцеларията (видно от специалната графа в книгата) на 09.03.2012г. - три дни по-късно.
- ▶ Гр. Дело №76/2012г. - решението е обявено в книгата за откритите заседания с дата 25.01.2012г. а е върнато в канцеларията (видно от специалната графа в книгата) на 01.02.2012г. - шест дни по-късно.
- ▶ Гр. Дело №262/2010г. - решението е обявено в книгата за откритите заседания с дата 21.07.2010г. а е върнато в канцеларията (видно от специалната графа в книгата) на 23.07.2010г. - два дни по-късно.

Проверката установи пропуски и несъответствия между датата на акта, съдържащ се по делото, датата на акта, обявен в книгата за открити заседания, и датата на връщане на делото в канцеларията на съда, което е недопустимо и навежда съмнения относно реалната дата, на която е обявен съдебния акт.

Протоколите от съдебно заседание са добре структурирани и четливи, но бе констатирано честа практика съдебните секретари да не подготвят протоколите от откритите съдебни заседания своевременно. Не е спазвано изискването по чл.150, ал.2 ГПК, протоколът да се предоставя на разположение на страните в тридневен срок от заседанието.

Констатирани бяха и пропуски при подреждане на всички книжа, постъпващи или съставяни по делата, съобразно изискването на ПАРОВАС....¹

„...В деловодството на РС - Свиленград не се използва в пълен капацитет софтуера, предлаган от ВСС за деловодната система. Всички справки и водене на дневници се извършва само на хартиен носител...“²

„...б. Констатирани са закъснения при изготвянето и предаването на мотивите към постановените съдебни актове (при някои от тях значително), както и при изпращането на влезлите в сила присъди за изпълнение (значителен брой присъди)...“³

1 Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград граждански дела стр.4-5

2 Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград наказателни дела стр.3

3 пак там, стр. 26

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Изложените факти, резултат от проверка на ИВСС потвърждават поддържаната от гражданските наблюдатели позиция, че е необходима единна електронна информационна система, която направи излишна информацията, съхранявана на хартиен носител. Объркването на различни документи в деловодната система на съда създава у гражданите чувството, че в магистратурата цари безконтролност. Констатираните закъснения при изготвянето и предаването на мотивите към постановени съдебни актове продължава да бъде актуален проблем в съдилища в цялата страна. Най-фрапиращият случай, регистриран от гражданското наблюдение е описан в доклада от 2009 година, за прекратено по давност от Районния съд в Разград дело, което не завършило със съдебен акт, защото в продължение на 15 години съдията не е написал мотивите за присъдата.

Съдебните актове на Районния съд в Свиленград могат да бъдат открити на интернет страницата на съдилището в меню „Съдебни актове“ от ляво. Достъпът до тях е лесен, намират се бързо, информацията е структурирана добре. Качени са архивите за съдебните актове от 2009 до 2012 година. Делата са разделени на граждански и наказателни. Информацията за делата е в таблична форма с информация за номера на делото, предмет, обвинител, обвиняем, съдия и резултати.

Проучени са следните произволно избрани съдебни актове:

- ▶ Решение № / 08.11.2012 година, Районен съд - гр. Свиленград, гражданско дело номер 580/2012 г. При съдия Минка Китова - Предявени са обективно съединени иски по чл.344, ал.1, т.1, т.2 и т.3, вр. чл.225, ал.1 от КТ: в публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Ц.Д.“, липсва номер на решението. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- ▶ Решение № / 30.10.2012 година, Районен съд - гр. Свиленград, гражданско дело номер 626/2012 г. При съдия Добринка Кирева - Предявени са обективно кумулативно съединени иски с правно основание по чл.150 вр. чл.262 от КТ за заплащане на допълнително възнаграждение за извънреден труд и по чл.86 от ЗЗД за заплащане на мораторна лихва за забава: в публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Р.И.“. Липсва номер на решението. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- ▶ Решение №/17.10.2012 г. Районен съд - гр. Свиленград, гражданско дело номер 834/2012 г. При съдия Кремена Стамболова - Предявен е отрицателен установителен иск с правно основание по чл.124, ал.1 от ГПК: липсва номер на решението. В публикувания акт се използват съкращения с инициали за секретар - „Ц.Д.“ и адвокат - „Х.Х.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- ▶ Решение № /31.07.2012г. Районен съд - гр. Свиленград, гражданско дело номер 168/2012 г. При съдия Гергана Георгиева - съединени иски по чл.344, ал.1, т.1 от Кодекса на труда, чл.344 ал.1 т.2 от Кодекса на труда, и чл.344 ал.1 т.3 вр. чл.225, ал.1 от Кодекса на труда; в публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Н.С“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

Установено е, че при някои от публикуваните съдебни актове се използвани съкращения на данни, които не попадат в обсега на ЗЗЛД. При някои от решенията липсва номер.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата.

Интернет-страницата на Районния съд в Свиленград е с опростен, добре структуриран и лесен за потребителя шаблон. Идеята за поместването на подробни рубрики само в лявата част е добра. Ориентацията е лесна и бързо се достига до информацията. Цветовата гама е в син фон и е изчистена.

Навигацията по менюта в сайта показва: В началната страница можем да забележим веднага Указанията за достъп до публикуваните съдебни актове. Можем да намерим кратка информация за съда в меню «За съда». В меню „Контакти“ са посочени телефонните номера на различните отдели в съдилището. В меню „Съдии“ са поместени поименно работещите в магистратурата съдии.

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

Съдебната администрация в Районния съд в Свиленград работи при непрекъснато работно време. Съдебните служители са отзивчиви и добронамерени. Административното обслужване на гражданите е на добро ниво. На всички се предоставя достъп до търсената информация или услуга. Не е констатирано забавено обслужване, независимо от натовареността на съдебните служители. Всички чиновници в канцелариите носят баджове, на които е изписано името и длъжността им. Съдебната палата в Свиленград се намира в центъра на града. Независимо от знаковото ѝ местоположение, архитектурната ѝ среда не е осъвременена. Липсват условия за лесен достъп на хора с физически увреждания, които се придвижват с помощни технически средства. В съдебната сграда има табели с указания за разположението на различните съдебни деловодства, но съдът няма информационен център. Недостигат кабинети за съдиите и прокурорите, в магистратурата няма служител за връзки с обществеността. Пропускателният режим за граждани е свободен, но съобразен с вътрешни правила.

Абсолютен рекорд на разглежданите дела през септември и октомври 2012г.

Съдиите и прокурорите в Свиленград са затрупани с дела и изнемогват. Месеците септември и октомври са били пикови, отчитат от двете институции. И минали години по това време производствата нараствали, но като тази година не е било, смятат и от съда, и от прокуратурата. Хората и от двете институции работят и в почивните дни, за да се справят със ситуацията.

За двата месеца в прокуратурата са постъпили 413 дела, от които 121 са т. нар. Бързи производства - трябва да приключат до една седмица. 137 пък са незабавните, техният срок за решаване е до 3 дни, сподели ръководителят на Районна прокуратура - Свиленград Антон Стоянов. Над 50% от делата са свързани с нарушения на граничния режим, каза обвинител № 1 в района. Тукашните прокурори са влезли за двата месеца в 306 съдебни заседания.

При ревизията от Инспектората на министерството на правосъдието е станало ясно, че натовареността в съда и прокуратурата е много висока. От Инспектората са поискали справка за броя на делата и най-вероятно тя ще бъде изпратена на Висшия съдебен съвет, за да се вземат мерки. Реално, въпреки че прокуратурата тук има 7 щата, на месец трима - четирима фактически са на работа. Един от щатове е незаает, новоназначен младши прокурор е на 9-месечен курс, други са излезли в отпуск по болест. За сравнение в Петрич, където профилът на съдебния район е подобен на нашия, има 11 прокурори.

Големият ръст на производствата, свързани с нарушения на граничния режим, се дължи най-вече на затегнатия контрол, смята Антон Стоянов. Противно на разпространяваните в медийното пространство твърдения, че заради войната сирийци масово атакуват границата ни, прокурорът подчерта, че техният брой е много малък.

В Районен съд - Свиленград септември и октомври също са особено напрегнати. За двата месеца са гледани 662 дела, 645 са решени, сподели административният ръководител на съда Христо Георчев. От тях производствата, свързани с границата, са около 70 на

сто, подчерта той. В съда фактически за периода са работили трима съдии и броят на гледаните от тях дела през посочените два месеца представлява абсолютен рекорд. В близкия Ивайловград например годишно се разглеждат около 300 дела, тук са толкова само за месец, казаха от съда. Заплатите на съдиите и прокурорите обаче са едни и същи, независимо от натоварването.¹

Съдът в Свиленград скоро ще оредее с още един магистрат

Съдийката в Районен съд - Свиленград Гургана Георгиева подаде оставка от заемания пост. Като мотив за напускането си юристката е посочила лични причини и други професионални планове.

Решението да се оттегли Георгиева не е взела спонтанно. Тя е обсъждала въпроса преди време с прекия си ръководител - председателят на съда Христо Георчев. „Колегата Георгиева е изграден съдия, работата ѝ се отличава с висок професионализъм“, подчерта Георчев пред „Старият мост“. Много добро мнение за напускащата съдийка като човек и специалист изразиха и други юристи от региона.

Гургана Георгиева работи в Районен съд - Свиленград повече от 10 години и 4 месеца, толкова дълго съдия не се е задържал тук през последните 20 години. Георгиева бе и временно изпълняващ длъжността председател на съда в продължение на година, докато титулярът бе в отпуск по болест. През миналата година бе наградена с „Отличие“ от Висшия съдебен съвет за добра професионална работа като вр. и. д. Административен ръководител.

Съдия Георгиева е от Харманли. Завършила е с отличие право в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1998 г. От 1999 г. до 2002 г. адвокатства, а след това облича съдийската тога в крайграничния град.

Скоро съдът в Свиленград ще оредее с още един магистрат, тъй като в отпуск по майчинство излиза друга юристка. Така от 5 съдиите тук ще останат трима. До провеждането на конкурс за освободеното от Георгиева място най-вероятно ще бъде командирован съдия от другаде, тъй като служителите на Темида в Свиленград са едни от най-натоварените в страната. Така например те единствени от цялата колегия не излизат в съдебен отпуск през лятото, тъй като тогава тогава се засилва пътникопотокът през ГКПП Капитан Андреево и се образуват много дела за нарушения на граничния режим, Валутния и други закони, свързани с преминаването на границата. От началото на тази година досега в Районен съд - Свиленград са гледани близо 1 000 граждански и наказателни дела. Тъй като съдиите не са работили в пълен състав от пет души, на всеки се падат средно по около 250 дела само за половин година. Както „Старият мост“ писа, за същия период лани тукашният районен съд бе на първо място в страната по брой гледани дела.²

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Според нас е необходимо да се анализират внимателно документите от контролната дейност на Инспектората към ВСС, за да се постигне обективно впечатление за достоверност на информацията. Публикациите в медиите показват една оптимистична картина в РС Свиленград, което контрастира с критичните анализи и препоръки в актовете на ИВСС. Спецификата на региона във Свиленград предполага унифициране и прецизиране на дейността на съда, при което са необходими сериозни действия за контрол при деловодството, образуването на съдебните дела и разглеждането им. ИВСС е конституционно определен орган, който се отчита пред Народното събрание. Не може да се поставя под съмнение достоверността на информацията от контролната му дейност.

Е. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

Подбора на съдебни заседатели се осъществява при спазване на Наредба №1/03.02.2011 г на ВСС. В Районния съд в Свиленград съдебните заседатели са 45 на брой, средната им възраст е 35-40 години, жените са повече от мъжете. Жребият за съдебните заседатели се определя от съдебна деловодна програма. Извършва се от системния администратор. При отсъствие или отказ на съответния

1 <http://stmmost.info/obshtestvo/obshtestvo/2607-sadat-i-prokuraturata-iznemogvat.html>

2 <http://stmmost.info/obshtestvo/obshtestvo/2456-sadiya-georgieva-podade-ostavka.html>

съдебен заседател да се яви на процеса, за който е определен, се извършва ново разпределение. Системния администратор изготвя писмен документ който се подписва от председателя на съда. Съдебните заседатели не е необходимо да бъдат проучвани за достъп до класифицирана информация, тъй като те имат това право според принципа „необходимо да се знае“. Една част от съдебните заседатели са пенсионери, повечето работят в сферата на частния бизнес. От всички 45 съдебни заседатели, шест са депозирали отказ да участват в процеси, 15 са редовни при повикване.

Ж. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

Съдебните дела, образувани по този закон се разглеждат експедитивно, заседанията по тях протичаха в рамките на няколко минути. Решенията се обявяват непосредствено след съдебното заседание. В много случаите децата биват настанявани за определен период в семейства на близки и роднини. Винаги когато е възможно съдът прилага мярката „Настаняване в приемно семейство“ и така създава добра съдебна практика в полза на деинституционализацията на децата;

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

През тримесечния период бе наблюдавано едно съдебно дело по ЗЗДН. Делото бе проследено за първи път по време на петото поред съдебно заседание. Стана ясно, че първите четири заседания са били проведени в Районния съд в Пловдив, но заради подсъдност по средата на съдебното дирене делото е изпратено в Свиленград. Издадено е решение за незабавна защита, наложена бе глоба на ответника. Решението бе оповестено непосредствено след последното съдебното заседание.

„...По дела, разглеждани по реда на ЗЗДет и ЗЗДН не бяха констатирани пропуски и нарушения на производството. Спазва се едномесечния срок за насрочване на открито съдебно заседание, съгласно чл.18, ал.4 от ЗЗДН. Когато молбата съдържа данни за пряка и непосредствена последваща опасност за живота или здравето на пострадащото лице, съдът на основание чл.18, ал.1 от ЗЗДН в закрито заседание без призоваване на страните, е издавал заповед за незабавна защита в срок до 24 часа от получаването на съответната молба (гр. Дело №84/2012г., гр. Дело №178/2012г., гр. Дело №118/2012г.). В тези случаи, на основание чл.18, ал.2 от ЗЗДН заповедта за незабавна защита е връчвана на страните и е изпращана служебно до районното полицейско управление. По този вид дела, съдът се е произнасял с решение в открито съдебно заседание, съгласно изискването по чл.15, ал.1 от ЗЗДН.¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: В Районния съд в Свиленград се наблюдава добро и ефективно приложение на Закона за защита от домашно насилие. Съществува взаимодействие между съда и РУ „Полиция“ на местно ниво. Своевременното изпращане на заповедта за незабавна защита до съответното районно полицейско управление е надежден механизъм за изпълнение.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

Най-често разглежданите съдебни дела по СК в Районния съд в Свиленград са делата по чл. 50 от СК - развод по взаимно съгласие. По едно от тези дела съдът поиска социален доклад от Дирекция „Социално подпомагане“, тъй като семейството има две деца под 18 години, живеещи понастоящем при бащата. Наблюдавано бе и съдебно дело по чл. 127 от СК, което завърши със споразумение

¹ Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград граждански дела стр.13-14

и упражняването на родителските права беше предоставено на бащата. По едно от делата бе разгледано и искане за определяне на привременни мерки за упражняването на родителските права по отношение непълнолетно дете, до приключване на делото.. При съдебните заседания, в които имаше участие на деца, присъства служител на Дирекция „Социално подпомагане“, който представи пред съда доклад по случая.

„...гр. Дело №284/2011г. - съдия-докладчик Гургана Георгиева - бързо производство-иск по СК за изменение на издръжка на две малолетни деца. Делото бе образувано и разпределено на 05.05.2011г. С разпореждане по чл.131 ГПК от същата дата съдът е наредил препис от исковата молба с доказателствата да се изпрати на ответника за отговор. След постъпване на отговора на 30.06.2011г. с разпореждане от з.з. на същата дата, съдия Стамболиева е наредила делото да се разпредели отново чрез системата за случаен избор, т.к. същото трябва да се насрочи в рамките на три седмици - до 20.07.2011г., а докладчикът по делото е в платен отпуск до 05.08.2011г.

Определението на съдия Георгиева, с което делото е насрочено в о.с.з. на 16.08.2011г. има дата 25.07.2011г., поставена върху акта и в извлечението от деловодната програма по делото (5 дни преди разпореждането на съдия Стамболиева). Не е спазено изискването по чл.312, ал.1, т.1 ГПК съдът в деня на постъпване на отговора на ответника (30.06.2011г.) или на изтичането на срока за това, да насрочи делото за дата не по-късно от три седмици. Ръководството не е създадо необходимата организация на работа, при постъпване на книжа по делата, разглеждани по реда на бързото производство и в отсъствието на съдията-докладчик. Съдебното заседание на 16.08.2011г. е отложено поради нередовна процедура по призоваване на ответника за 06.10.2011г., когато съдебното дирене е приключило. Решението е постановено на 19.10.2011г., в двуседмичния срок по чл.316 ГПК, като е изменен размерът на определената с решение №135/06.10.2009г. по гр. Дело №282/2008г. на РС-Свиленград издръжка на две малолетни деца. В хода на производството не е уведомявана съответната дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето, за изпращане на представител в съдебно заседание, който да изрази становище или при невъзможност, да се предостави социален доклад по делото, съгласно изискването по чл.15, ал.6 от Закона за закрила на детето, винаги, когато в съдебното производство се засягат права или интереси на деца.”¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Наблюдението счита, че описаните в проверката на ИВСС случаи показват пропуски Според нас е сериозен пропуски при работата по дела, разглеждани по реда на бързото производство. Тревожна е констатацията на ИВСС, че дирекция „Социално подпомагане“ не е била уведомявана и неин представител е отсъствал от съдебно заседание, когато са разглеждани дела, в които се засягат интересите на деца. Не е имало и социален доклад по случая, както изисква добрата практика.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

През мониторинговия период дела, заведени по този закон не са проследени от гражданските наблюдатели. Констатирана бе практика по повод извършени противообществени прояви от непълнолетни се образуват възпитателни дела към Местните комисии за борба с малолетни и непълнолетни.

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

Съдебните дела по УБДХ се образуват рядко. Тези дела се насрочват в рамките на 24 часа, след внасяне на полицейската преписка. Уведомява се Отделът за закрила на детето в Свиленград, в случаите , когато извършителите са непълнолетни. Представител на прокуратурата в повечето случаи се явява като страна по съдебното дело. Съдебните заседания са открити и на тях могат да присъстват граждани и журналисти. Практиката в Районния съд в Свиленград по УБДХ е, полицейската преписка за проява на хулиганство първо да се докладва

¹ Акт за резултати от извършена планова проверка на Инспектората към Висшия съдебен съвет в Районен съд - Свиленград граждански дела стр.11

в прокуратурата за преценка на степента на деянието и ако се явява дребно хулиганство, да се внася в съда за образуване на дело по УБДХ.

РАЙОНЕН СЪД - СТАРА ЗАГОРА

Районният съд в Стара Загора е основен първоинстанционен съд. В него работят 17 съдебни състава. Разпределението на постъпилите дела между съставите се извършва на случаен принцип чрез софтуер, одобрен от ВСС. Обособени са като самостоятелни служби Съдебно - изпълнителна служба и служба по вписванията, както и Бюро „Съдимост“.

Общ анализ, констатации и изводи

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси

В почти всички декларации по ЗПУКИ липсват данни за размера на налични банкови кредити. Не са посочени имена на банкови институции, отпуснали кредитите на магистратите. Всички съдии, които са посочили свързани лица не са изписали имената им, нито дейността, с която те се занимават, за да стане ясно как тези обстоятелства биха могли да предизвикат конфликт на интереси в процеса на правораздаване.

- Съдия Златко Мазников - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция, която го е отпуснала.
- Съдия Милена Костова-Колева - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция. Не посочва имена на съпруга си, който е вещо лице, нито в кой съд изготвя експертизи.
- Съдия Блага Бозова-Атанасова - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция. Не посочва имена на баща си, който е адвокат, нито в коя адвокатска колегия е вписан.
- Съдия Златка Илиева-Петкова - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция.
- Съдия Милена Рибчева-Дочева - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция.
- Съдия Емилия Енчева - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция. Не посочва имена на майка си, която е съдебен заседател, нито в кой съд е определена да подпомага съдебния състав.
- Съдия Веселина Георгиева - не посочва имена на съпруга си, който е районен прокурор, нито в коя районна прокуратура работи.
- Съдия Тодор Минов - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция.
- Съдия Александър Георгиев - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция.
- Съдия Живко Желев - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция. Не посочва имена на съпругата си, която е районен прокурор, нито в коя районна прокуратура работи.

- Съдия Таня Илиева - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция.
- Съдия Иван Режев - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция. Не посочва имена на съпруга си, която е юрисконсулт, нито местоработата ѝ.
- Съдия Кирил Аджелев - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция.
- Съдия Веселина Мишова - не посочва размера на кредит, нито името на банковата институция. Не посочва имена на съпруга си, който е зам. окръжен прокурор, нито в коя окръжна прокуратура работи.

В Районния съд в Стара Загора са налице познатите проблеми при приложението на ЗПУКИ. Голяма част от магистратите декларират неясна и видимо прикрита информация за взети банкови заеми, без да посочват имената на кредитните си институции, разрешили кредитирането. Някои съдии при декларирани свързани лица, не са посочили конкретните им имена, нито дейността им. Липсва контрол по спазването на правилата на ЗПУКИ.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

Няма публични случаи на нарушения на КЕПБМ от магистратите, работещи в Районния съд в Стара Загора. В публичното пространство не са коментирани инциденти, в които да са намесени представители на съдебните институции

От 2010 г. В съдилището има създадена Етична комисия, която се състои от трима постоянни членове и двама резервни. Последно изменение в състава на тази комисия е било регистрирано на 31.03.2012 г. На сайта на съдилището не е публикуван съставът на Етичната комисия, нито информация за дейността ѝ до момента. От наблюдението констатира, че до момента в който мониторингът приключи, не са били регистрирани сигнали за нарушения на КЕПБМ.

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

В Районния съд в Стара Загора се използва програмата „Law Choice“ за електронно разпределение на съдебни дела на случаен принцип. Разпределението с тази програма се извършва от Председателя на съда Росен Чиликов и заместник председателя Генчо Атанасов. След постъпване на делата съответният потребител стартира програмата и се идентифицира с потребителското си име и парола. Избира се типа на делото за разпределение. Въвежда се пореден номер на делото. Програмата автоматично прави избор на докладчик на принципа на случайния избор. Разпечатва се протокол за извършеното случайно разпределение на делото. Има софтуерен бутон „Печат на протоколи“, който се използва за разпечатване на протоколите след съответното случайно разпределение на делата. Има и друг софтуерен бутон „Печат в Word“ при използването, на който протоколите се разпечатват в Word, но този файл е защитен и не позволява манипулиране. Информацията се пази и в електронния архив. Тя е защитена и не е възможно да бъде променяна. До електронния архив на програмата имат достъп двамата ръководители на съда, както и системния администратор Стефан Чертоянов.

Компютърната програма дава възможност да се правят справки за броя на разглежданите дела от всеки съдия. По своята същност програмата е така конструирана, че дела получава и председателят на съдилището, който също е включен в списъка на магистратите. Делата се разпределят в групи с приблизително

еднаква прогнозна трудност според типа и спецификата в конкретното отделение. По този начин се гарантира равномерна натовареност на съдиите.

На практика не съществува възможност за манипулация на протокола за случайно разпределение на делата. В архива на програмата се отразява всяко действие на оператора. Изменения в информацията не са възможни. Самите файлове в архива са защитени от всякаква намеса с цел да се предотврати всякаква манипулация на съдържащата се в тях информация.

„...Съгласно създадената организация на работа, частните граждански дела през 2010г и 2011г. са разпределяни на всички съдии разглеждащи граждански дела. Случайното разпределение на делата се извършва от Председателя на РС - Стара Загора посредством системата за случаен подбор предоставена от ВСС - „Law Choice“, според поредността на постъпването им и на принципа на случайния подбор. Протоколите за случаен подбор се прилагат по делата. Фактическите действия по случайното разпределение се извършват от Председателя, а в негово отсъствие от Заместник административния ръководител на съда - съдия Генчо Атанасов със заповед от 2009г. Съгласно същата на съдебните служители е изрично отнета възможността да образуват и вписват в деловодните книги дела, необразувани от Председателя и Заместник председателя. Със заповед 611/2009 г. на Административния ръководител е възложено на началник „Административна служба“ да изготвя ежемесечен график за дежурствата на гражданските съдии, който да бъде съобразен със заседателните дни и насрочените съдебни заседания. Съгласно същата заповед на дежурните съдии изрично е възложено да образуват и да се произнасят по следните дела: по чл. 130, ал. 3 от СК; по чл. 165, ал. 4 от СК; чл. 26 от СК; чл. 126, а. 2 от СК; чл. 163, ал. 2 от СК, чл. 35, ал. 2 от ЗС; чл. 49 и чл. 52 от ЗН, с изключение на приемането на наследство по опис; чл. 29, ал. 4 от ГПК. В същата заповед е вписано изрично разпореждане на председателя, дежурствата да не бъдат променяни без санкцията на административния ръководител. За периода на съдебната ваканция, се насрочват само дела, чието разглеждане е свързано със съкратени процесуални срокове.”¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Наблюдението счита, че е необходимо да се изработят правила в съда, които да регулират дейностите по разпределението на делата и постъпването на книгата по тях. Похвални са практиките в Районния съд в Стара Загора, чрез изрични заповеди да се конкретизират действията по образуването и произнасянето по отделните видове дела, както и въведената динамика при организацията на съдийските дежурства. Намираме, че е налице добра организация на работа в наблюдаваното от нас съдилище, а това води до повишаване на доверието на гражданите както в конкретното съдилище, така и в правосъдната система като цяло.

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

Произволно избраните за проучване от екипа на наблюдението публикувани съдебни актове, показват, че в подложеното на граждански мониторинг съдилище стриктно се спазват Законът за защита на личните данни и Законът за защита на класифицираната информация. Контролът по публикуването на актовете на интернет страницата на съда се осъществява от ръководството на съда. Публикуват се пълните съдебни актове, с техните мотиви и диспозитив. Диспозитивът се публикува веднага след обявяването на присъдата, а мотивите към нея - след изготвянето им.

Съдебните актове, качени на интернет-страницата на съда се намират в меню „Съдебна практика“. Достъпът до тях е лесен, намират се бързо. Публикувани са съдебните актове от 2008 до 2012 година по месеци. Информацията за делата е в таблична форма с информация за номера на делото, предмет, съдия и резултати.

Проучени са следните произволно избрани съдебни актове:

¹ Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Районен съд - Стара Загора за граждански дела - 11.06.2012 - 12.06.2012 г. - стр.3

- Решение № 925 / 19.09.2012 година, Районен съд - гр. Стара Загора, гражданско дело номер 825/2012 г. При съдия Кирил Аджелев - Предявени са в обективно съединение искове с правно основание чл. 258 вр. с чл. 266 ал. 1 ЗЗД. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „С.В.“. решението е публикувано при спазване на ЗЗД.
- Решение № /2012 година, Районен съд - гр. Стара Загора, гражданско дело номер 2166/2012 г. При съдия Живко Желев - Предявен е иск с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД вр. с чл. 240 ЗЗД. Липсва номер и дата на решението решението е публикувано при спазване на ЗЗД.
- Решение №/.....2012 г. Районен съд - гр. Стара Загора, гражданско дело номер 2556/2012 г. При съдия Александър Г. - Производството е на основание чл.128, т.2 от КТ, чл.177 от КТ, чл.245, ал.1 и ал.2 КТ, чл.222, ал.3 от КТ, чл. 224, ал.1 КТ, във вр. с чл. 310 т.1 от ГПК и чл.86 ЗЗД. Липсва номер и дата на решението В публикувания акт се използват съкращения с инициали за фамилията на съдията - „Г.“. решението е публикувано при спазване на ЗЗД.
- Решение № /03.10.2012г. Районен съд - гр. Стара Загора, гражданско дело номер 2935 /2012 г. При съдия Веселина Мишова - Правното основание на исковете е по чл.327 ТЗ и чл.86 ЗЗД. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Н.Н“. В публикувания акт има празни места отбелязани с многоточие, което подсказва, че има недописана информация и като цяло липсва яснота. Няма номер на решението, но то е публикувано при спазване на ЗЗД.
- Решение № .../19.10.2012г. Районен съд - гр. Стара Загора, гражданско дело номер 1771/2012 г. При съдия Милена Колева - Производството е на основание чл.224 от КТ и чл.86 от ЗЗД във връзка с чл. 212 от КТ. Липсва номер на решението В публикувания акт се използват съкращения с инициали за фамилията на съдията - „К.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗД.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата.

Интернет-страницата на Районен съд - Стара Загора е опростена, лесна за ползване, няма натрапчиви цветове, Информацията в него е добре структурирана. Секциите в ляво са: „За нас“; „Новини“; „Кои сме ние?“; „Съдебна практика“; „Отчети на съда“; „Служебна страница“; „Деловодства“; „Документи“; „Адреси“. В средата на страницата е поместена информация за ръководството на Районен съд - Стара Загора. Навигацията по менюта в сайта показва: В меню „За нас“ има информация за съда с връзка към вътрешния телефонен указател с номерата на магистратите, канцелариите и службите на съдилището. В сайта могат да се открият името на обслужващата банка и сметката, по която се превеждат таксите, но не и договорът с финансовата институция. В сайта могат да се прочетат и вътрешните правила за организация на публикуването на съдебните актове. В подменю „Район на юрисдикция“ са посочени населените места, обслужвани от Районния съд в Стара Загора. В меню „Новини“ е публикувана актуална информация свързана с работата на съда по дати. В меню „Кои сме ние?“ има кратка информация за съда и неговата структура. В подменю „Ръководство“ се намира информацията за ръководството на съдилището. Подменю „Гражданска колегия“ съдържа телефонните номера и имената на служителите в гражданската колегия. Има връзка и към «Насрочените граждански дела». Подменю „Наказателна колегия“

съдържа телефонните номера и имената на служителите в наказателната колегия. Има връзка и към «Насрочените наказателни дела». Публикувани са телефонните номера на съдебните изпълнители. В подменю „Дежурства на съдии“ е изнесен график на дежурните съдии. В меню „Насрочени дела“ можем да намерим връзки към „Списък на насрочените наказателни дела за периода 01.10.2012 г. до 31.10.2012 г.“ и „Списък на насрочените граждански дела за периода 01.10.2012 г. до 31.10.2012 г.“ В меню „Съдебна практика“ се публикуват части от съдебни заседания, решения и присъди по дела, които представляват силен обществен интерес или са полезни за юристите. В меню „Отчети на съда“ са публикувани отчетите на Старозагорския районен съд за свършената от работа от 2004 до 2011 г. В меню „Служебна страница“ адвокатите от АК Стара Загора могат да намерят справки за движението на делата в РС Стара Загора, като въведат потребителското си име и парола. В меню „Деловодства“ е поместена необходимата информация за деловодствата в съда. В подменю „Служба С.И.С“ има информация за Съдебно-изпълнителната служба, която има за задача превеждането на решенията на РС, ОС и АС в изпълнение.

В бюро „Съдимост“ се съдържа информация как гражданите могат да получат свидетелство за съдимост, валидно шест месеца. Във „Финансова служба“ има информация за извършени плащания на вещи лица, съдебни заседатели, както и определени от съдиите суми за разходи на свидетели. В меню „Документи“ е дадена кратка справка за видовете документи, с които работи съдебната администрация, като „Документи за наказателни дела“; „Документи за граждански дела“; „Документи в Съдебно-изпълнителна служба“; „Документи в служба по вписвания“; „Справочни документи“. В меню „Адреси“ са поставени връзки към други сайтове.

Д. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

В Районния съд в Стара Загора има „Вътрешни правила за организацията на работа на съдебните заседатели“, приети на общото събрание на съдебните заседатели от 12.03.2010 г. Тези правила не са публикувани на сайта на магистратурата.

В съда по списък са утвърдени 163-ма съдебни заседатели. В заседания обаче участват активно около 20. Административният секретар по телефона съгласува със съдебните заседатели възможността им за участие. Има курс за достъп до класифицирана информация, който предлага обучение както за служители на съда, така и за съдебните заседатели.

Е. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

„...В Районен съд - Стара Загора, макар и в редки случаи, се отлагат цели съдебни заседания, което не би следвало да се допуска. Служебната ангажираност и отпуски на съдиите-докладчици следва да бъдат съобразявани с графика на насрочените съдебни заседания. При внезапно отсъствие поради болест, е необходимо Административният ръководител на съда да определя заместник на отсъстващия съдия, който да разгледа насрочените дела...”¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Отлагането на цели съдебни заседания поради служебна ангажираност и отпуски на съдиите-докладчици е било констатирано от наблюдателите и на други места в Северна и Южна България. Допускането на подобни факти говори за безконтролност и незачитане на принципите на Закона за съдебната власт. Наблюдението в началото на 2007 до 2010г. отчиташе бавно съдопроизводство по различни причини, една от които е описаната тук. Затова актуална остава нашата

¹ Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Районен съд - Стара Загора за граждански дела - 11.06.2012 - 12.06.2012 г.

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

Магистратите подхождат отговорно към процеси, в които се засягат интересите на деца. Решенията са обосновани, солидно аргументирани. Взети са под внимание докладите на социалните служби. Работи се деликатно, за да се щади психиката на децата. Повечето процеси по този закон с много малки изключения, приключват с едно заседание. Все още обаче преобладава практиката когато детето няма близки или роднини, съдът да го настанява в специализирана институция. Има съдебни решения, които изискват детето да бъде настанено в приемно семейство. Тази практика на деинституционализация трябва да се насърчава. В районния съд в Стара Загора липсва т.н. „синя стая“, затова децата се изслушват в съдебните зали.

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

През мониторинговият период в Районния съд в Стара Загора са разглеждани 3 съдебни дела по Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН). Първото бе отложено за друга дата. Причината за отлагането бе, че за изясняване на фактическата обстановка трябваше да се разпита в присъствието на психолог едно от децата, което е било свидетел на извършеното в дома насилие. Другите две съдебни дела бяха прекратени. Прави впечатление, че делата приключват поради оттегляне на исковете на жертвите на домашно насилие. В тези случаи, дори когато са налице неоспорими данни за агресия, съдът не може да предприеме действия за защита на жертвите на домашно насилие.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

В наблюдаваните дела по Семейния кодекс с предмет в исковите молби „лишаване от родителски права върху деца“, се забелязва стремеж на съдебните състави за изясняване на делото в детайли от фактическа страна. Призовават се свидетели, чиито разпит е доста подробен. Съдебните заседания протичат спокойно и при спазване на ред в съдебната зала, без да се допуска напрежение между страните или изявено пристрастие на съда към някоя от тях. Съдиите се стремят да приключват делата бързо и ефективно. Прави впечатление, че наблюдаваните съдии спазват стриктно прилагането на ГПК. Магистратите водят делата обективно, безпристрастно и ефективно.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

До момента е наблюдавано и приключило 1 съдебно дело по чл. 13, ал. 1, т.13 от ЗБППМН. Спазен е 14 дневният срок за насрочване на съдебно заседание по делото. В делото участва прокурор от Районната прокуратура в Стара Загора. Спазено е изискването на закона, делото да се гледа „При закрити врата“. Непълнолетният правонарушител бе разпитан от съдията в съдебното заседание. Съдът обяви решението си в края на съдебното заседание. С решение на съдебния състав, непълнолетният извършител на множество противообществени прояви бе настанен във възпитателно училище - интернат (ВУИ).

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

Не са наблюдавани дела по този закон през периода октомври-ноември 2012г.

ОКРЪЖЕН СЪД - СТАРА ЗАГОРА

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси.

В почти всички декларации по ЗПУКИ липсват данни за размера на налични банкови кредити, нито са посочени имена на банкови институции, към които са дължими креудитите на магистратите. Също така в някои декларации на съдии, които са посочили свързани лица, липсват пълните им имената и дейността, с която се занимават.

- Съдия Румяна Шмилева - не посочва името на банка, откъдето има взет кредит; не посочва името на съпруга си, който е системен администратор в Районния съд в Чирпан
- Съдия Стефан Саранеделчев - съпругата му Маргарита Саранеделчева е съдия в ОС Стара Загора, но работят в различни отделения, нямат отделна подчиненост по смисъла на ЗСВ и конфликт на интереси по смисъла на ЗПУКИ.
- Съдия Красимир Рачев - не посочва името на банка, откъдето има взет кредит, не посочва имената на съпругата си - съдия по вписване в Районния съд в Стара Загора и не посочва имената и местоработата на дъщеря си - компютърен оператор с деловодни функции.
- Съдия Маргарита Саранеделчева - съпругът ѝ Стефан Саранеделчев е съдия и заместник председател в Окръжния съд в Стара Загора.
- Съдия Спасена Драгомирова Русенова - не посочва размера на банковия заем, нито имената на кредитната институция. Посочва за свързани лица майка си Пенка Драгомирова - адвокат в АК - Стара Загора и съпруга си, Русен Русенов, собственик на ЕТ, ЕООД и ООД, чиито наименования не са посочени.
- Съдия Димитър Христов - непосочени имена на банкова институция, откъдето има кредит. Не посочва имената на съпругата си, която е собственик на непосочени имена на ЕТ.
- Съдия Пламен Златев - не посочва име на банковата институция, от която има кредит. Не посочва името на майка си, нито къде работи.
- Съдия Даниела Телбизова-Янчева - не посочва име на банковата институция, от която има кредит. Не посочва имената на роднина по сватовство втора степен, който работи като деловодител в АС в Стара Загора.
- Съдия Мариана Мавродиева - не посочва име на банковата институция, от която има кредит. Не посочва имената и местоработата на свързано лице, цитирам: „сестра, която работи в съдебната система“.
- Съдия Анна Трифонова - не посочва имената на брат си, който е собственик на непосочени с имената им фирми - ЕТ и ЕООД.
- Съдия Трифон Минчев - не посочва имената на съпругата си, която е съдружник и заместник-управител на ООД с непосочено име.

- Съдия Ольга Георгакева - посочва за свързани лица: баща- Иван Андреев Георгакев - адвокат към Пловдивската адвокатска колегия, брат- Андрей Иванов Георгакев - юрисконсулт в „УниКредит Булбанк“ АД.
- Младши съдия Д.К.К.-С. - изписва се с инициали в декларацията си по ЗПУКИ.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

В Окръжния съд в Стара Загора има създадена Етична комисия, конструирана на 18.09.2009 г. Няма регистрирани случаи на груби нарушения на магистрати, които да са обсъждани в нея. В публичното пространство не са коментирани инциденти, в които да са намесени представители на съдебните институции

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

В Окръжния съд в Стара Загора се използва програмата „Law Choice“ за случайното разпределение на делата. Председателят и заместник председателят на съда осъществяват случайното разпределение на делата. След постъпване на делата, съответният потребител стартира програмата и се идентифицира с потребителското си име и парола. Избира се типа на делото за разпределение. Въвежда се пореден номер на делото. Програмата автоматично прави избор на докладчик на принципа на случайния избор. Разпечатва се протокол за извършеното случайно разпределение на делото. Компютърната програма дава възможност да се правят справки за броя на разглежданите дела от всеки съдия.

„...Образуването на гражданските и търговските дела, както и разпределението им на случаен принцип се извършва в деня на постъпване на книгата в съда, или най-късно на следващия ден. Редовността на исковите молби се преценява още при постъпване на книгата в съда и при констатирана нередовност се оставят без движение...“; „...Административната дейност в Окръжен съд - Стара Загора е организирана отлично в съответствие с административния опит на Председателя на съда, съдия Тоньо Тонев. Работата на съда е регулирана със заповеди, издадени от административния ръководител. Делата се разпределят чрез електронна система при спазване на разпоредбата на чл.9 от ЗСВ. Единственият пропуск, който бе установен е с разпределението на въззивните търговски дела, където електронната система определя докладчика, а останалите двама члена на състава се определят от председателя на търговското отделение в зависимост от заетостта им. Този пропуск е своевременно преодолян, както бе посочено по-горе със Заповед 268/2012г. на Административния ръководител на СтОС...“¹; „...8. Натовареността на съдебните състави е сравнително еднаква. Разпределението на делата е относително равномерно, като не се констатираха съществени разлики в натовареността на отделните състави. Съдиите са разглеждали наказателни дела образувани по всички производства от подсъдните на съда. Делата са приключвали преобладаващо в рамките до 3 месеца. Констатирани са известни закъснения при изготвянето и предаването на мотивите към постановените съдебни актове, както и при изпращането на влезлите в сила присъди за изпълнение, но те не са продължителни...“²

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Гражданското наблюдение споделя констатациите на ИВСС за добрата организация при образуването и разпределението на гражданските дела на случаен принцип.

1 Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Окръжен съд - Стара Загора за граждански дела - стр. 9

2 Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Окръжен съд - Стара Загора за наказателни дела - стр. 28

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

Още при влизането в началната страница на сайта можем да се открие връзка към рубриката „Постановени съдебни актове и Правила за публикуването им“. Достъпът до тях е бърз и лесен. Отварят се в нов подпрозорец и са разделени на граждански, наказателни, търговски и административни дела по месеци за 2011 и 2012 година. Информацията в тях е предоставена в табличен вид с информация за номера на делото, предмет, обвинител, обвиняем, съдия и резултати. При преглед на произволно избрани публикувани съдебни актове, се установи, че не се отварят в нов подпрозорец, а са изписани в самата таблица. Номера на решението липсва от всички актове!

„...От месец октомври 2004г. в съда се използва информационната система за управление на съдебните дела САС „Съдебно деловодство“. Програмата се използва от специализираната и общата администрация на съда и съдиите за управление на делата. Присъединените постановени съдебни актове са с заличени данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за класифицирана информация. Ежедневно финализираните съдебни актове се публикуват на сайта на съда и се изпращат и публикуват на Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове и се осъществява електронния /безхартиен/ обмен на данни между съдилищата. С писмо до ВСС е предложено в електронния обмен да бъдат включени и мотивите по наказателните дела с цел улесняване работата на въззивна инстанция. ..”¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Поддържания по описания начин регистър на съдебните актове на интернет-страницата на Окръжния съд съд в Стара Загора според нас е пример за добра практика. Считаме за много уместно предложението, в електронния обмен да бъдат включени и мотивите по наказателните дела, с цел улесняване работата на въззивната инстанция.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата.

На пръв поглед сайтът е със семпъл дизайн и приятна цветова гама в синьо. Менютата в сайта са разположени от лявата страна. Менютата са „История“; „Съдебен район“; „Компетентност“; „Деловодство“; „Информация“; „Пресслужба“; „Връзки“. В началната страница най - отдолу можем да намерим линк към „Постановени съдебни актове и правила за публикуването им“, както и „Решения на Окръжен съд-Стара Загора по дела от особен обществен интерес“. Сайтът дава информация за структурата на съдилището, съдиите и дейността на магистратурата. Част от информацията не е подредена в ясно обозначени по отношение на съдържанието си рубрики, като дори декларациите по ЗПУКИ се намират в рубриката „Работно време“. Факт, който буди недоумение.

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

В Окръжния съд в Стара Загора съдебните канцеларии работят с непрекъснато работно време. От 12.00 до 13.00 часа там дежури поне един служител, който обслужва посетителите. Съдът използва оповестителна система за информация на гражданите, чакащите пред съдебните зали. Всички представители на администрацията са любезни и отзивчиви. Има създадени удобства, адвокати и граждани да се запознават на място с делата. Интернет-страницата на съда е лесно достъпна и съдържа необходимата информация за насрочените дела, бланки и

¹ Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Окръжен съд - Стара Загора - наказателни дела - стр. 8

образци, полезна информация и др. Контролът по публикуването на актовете на интернет страницата на съда се осъществява от председателите на съдилищата.

На всеки етаж са разположени санитарни възли, които са достъпни. Има външни информационни табла, които дават сведения за гражданите за разположението на залите и канцелариите в съда. Високоговорители съобщават имената на свидетелите, призовани да влязат в залите. Липсват светлинни табла за улеснение на хората, които имат проблеми със слуха. Съдебните зали са добре оборудвани и достъпни за хора с трайни двигателни увреждания.

РАЙОНЕН СЪД - ХАСКОВО

Районният съд в Хасково е основен първоинстанционен съд. Той осигурява съдебно обслужване на три общини в региона: Хасково, Стамболово и Минерални бани. В него работят 11 съдии, 3 държавни съдебни изпълнители, 2 съдии по вписванията и 33 съдебни служители. Председател на магистратурата е Мария Ангелова. На 21 октомври 2005 г. Районният съд в Хасково се включва в програмата „Съдилища - модели и съдилища партньори» и през 2006 година получи статута на Съд - модел, който се дава от Инициатива за укрепване на съдебната система на ААМР. В съдебната палата, където работи районния съд има информационни табла, които помагат на гражданите да се ориентират за местоположението на залите и канцелариите. В деловодствата има и наръчници «Пътеводител в съдебните процедури», «Наръчник за гражданско деловодство», «Наръчник за наказателно деловодство», «Процесът на призоваване», които могат да се открият и на интернет страницата на съда. Във фоайето на палатата са поставени кутии за сигнали, жалби и предложения, оплаквания за корупция, които могат да бъдат адресирани и до Висшия съдебен съвет. Всички служители в съда носят на реверите си табелки с името и заеманата от тях длъжност. Магистратурата разполага с три съдебни зали. Протоколите от провежданите съдебни заседания се пишат на компютър, след което се принтират, води се и паралелен аудиозапис на пренията в съдебната зала. Залите са снабдени с климатици, имат уредби за вътрешно и външно озвучаване и светлинни информационни табла. Съдебните зали са нови, добре поддържани и удобни. В сградата е уреден Информационен център, има специални стаи за адвокати.

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси.

В една трета от декларациите на съдиите, подадени по ЗПУКИ, наблюдателите откриха съкратени с инициали имената на магистрати, както и на обявени от тях свързани лица.

- Съдия М.Т.Т. - посочва с инициали имената си
- Съдия Д.К.Н. - посочва с инициали имената си
- Съдия Павлина Господинова - не посочва размера на кредит.
- Съдия В. Ж. И. - посочва с инициали имената си. Посочва с инициали имената на свързани лица и не посочва местоработата им:
 - ▶ Д. Д. И.-съпруг
 - ▶ Г. Ж. П.-майка

- ▶ Ж. И. П.-баща
- Съдия М А А - посочва с инициали имената си и тези на свързани лица:
 - ▶ П.М.М. /братовчед/ - съдебен заседател в ОС-Х. и вещо лице;
 - ▶ Ж.К.И. /братовчед/ - служител в РУ на МВР-Х.
- Съдия Н Д И - посочва с инициали имената си и тези на свързани лица:
 - ▶ Д.Т.Я. - ЕТ „Б.2“; Й.Т.М.- „Б“ ЕООД
- Съдия П.Н.В. -- посочва с инициали имената си

Прилагането на ЗПУКИ в РС-Хасково е коментирано и на стр. 65 и 66 от доклада, без съдът да е бил обект на наблюдение по прилагането на Закона за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси, съобразно подписаното помежду ни споразумение. Това е в раздел А. За етично поведение и наличие на конфликт на интереси на съдии, прокурори и съдебни заседатели - т.1.¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Гражданското наблюдение обхваща ключови теми в областта на съдебната система. Важни за гражданското общество са темите за конфликт на интереси, етичното поведение и случайното разпределение на съдебни дела. Наблюдението в РС Хасково е извършено от екипа на проекта в Разград, който прилага описаните методи на стр. 5 Прилагането на ЗПУКИ в Районния съд в Хасково е част от общото проучване на гражданските наблюдатели по проекта „Правосъдие близо до хората“, което има за задача да анализира съществуващите практики у нас като популяризира положителните им страни и фокусира вниманието на обществото към съществуващите пропуски. Прилагането на ЗПУКИ от страна на магистратите има голямо значение за повишаване доверието на гражданите към съда.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

Проучването показва, че през последните шест години в Районния съд в Хасково не са били образувани дисциплинарни производства и не са налагани наказания на съдии.

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

„...Всички молби се разпределят при спазване принципа на случайния избор чрез допълнителен модул, разработен към деловодната програма от „Информационно обслужване“ АД - клон Варна. Тук е мястото да се подчертае, че програмният продукт е създаден да разпределя молби по входящ номер, а не образувани дела. Не се констатираха случаи на манипулиране на електронната система. Деловодния електронен регистър е воден изрядно и на проверяващите незабавно бяха предоставяни исканите справки. Делата по чл.237 ГПК /отм./ и заповедните производства са разпределяни на всички граждански съдии наред с исковите производства по общия ред. Съдебното деловодство е добре организирано. На електронен носител се водят входящия и изходящия дневник и след разпечатването им се подреждат в книга. В изпълнение на чл.49 от ПАРОАВАС се водят деловодни книги, които се попълват в съответствие с Правилника и се поддържат в добър външен вид. Делата се докладват незабавно на съдиите и разпорежданията им се изпълняват в срок. Съдебните секретари в срок изготвят и предават протоколите от съдебните заседания. Протоколите са добре структурирани и четливо изписани.По време на проверката бяха изготвени компютърни справки на разпределението на всеки граждански съдия дела. Анализът на данните сочи, че делата са разпределяни равномерно по съдии и няма случай на натовареност на едни за сметка на други съдии... ”²

1 Становище на Мария Ангелова, Административен ръководител-Председател на Районен съд - Хасково

2 Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС Окръжен съд - Хасково наказателни дела - стр.3

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Съдия Миглена Тянкова е въвела много добри практики при организацията на деловодната система в съда в Хасково. Изводите от мониторинга на гражданските наблюдатели съвпадат с мнението на ИВСС, че в съдилището е създадена добра организация на работата.

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

Съдебните актове в сайта се намират от ляво в самото меню. Достъпът е лесен. Поставени са съдебните актове от 2008 до 2012 година по месеци. Информацията за делата е в таблична форма с информация за номера на делото, предмет, обвинител, обвиняем, съдия и резултати.

Проучени са следните произволно избрани съдебни актове:

- Решение № 720 / 12.11.2012 година, Районен съд - гр. Хасково, гражданско дело номер 1513/2012 г. При съдия Петър Вунов. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Й.Д.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- Решение № 717 / 12.11.2012 година, Районен съд - гр. Хасково, гражданско дело номер 751/2012 г. При съдия Мария Ангелова - иск с правно основание чл. 150, вр. чл. 143 ал. 2 от СК. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „В.К.“. В публикувания акт се използват съкращения с инициали гражданско дело- „гр.д.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- Определение № 1853/ 18.09.2012 г. Районен съд - гр. Хасково, гражданско дело номер 2157/2012 г. При съдия Нели Иванова - исковата молба, по която е образувано гражданско дело №2157/2012. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „В.К.“. В публикувания акт се използват съкращения с инициали гражданско дело- „гр.д.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.
- Определение № 718/12.11.2012г. Районен съд - гр. Хасково, гражданско дело номер 214/2012 г. При съдия Васил Панайотов - правно основание на исковите - чл. 213 от КЗ и чл. 86 от ЗЗД. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „В.К.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД. Определение № 2262/14.11.2012г. Районен съд - гр. Хасково, гражданско дело номер 2914/2012 г. При съдия Валентина Иванова - възражението за неподсъдност е направено в предвидения в чл. 119, ал. 3 от ГПК. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „В.К.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата.

Интернет-страницата на Районния съд в Хасково е семпла и изчистена, заложено е на червената гама цветове, лесна е за ориентация. Тя е добре структурирана и изчерпателна. Лентата с менюто се намира от лявата страна. Тя съдържа: „Начало“; „За нас“; „Структура и контакти“; „Съдебни заседатели“; „Полезно“; „Календар-насрочени дела“; „Публична продажба - обявления от ДСИ“; „Времеви стандарти“; „Вътрешни правила“; „Указания за потребители“; Съдебните актове по граждански и наказателни дела от 2008 до 2012 година; „Съдебни актове чл. 64 ЗСВ публикувани в ЦУБИПСА“; „Пресцентър“; „Предложения / оплаквания“; „Декларации“. От дясно са поставени секциите: „Проект:»Консултативен форум на районните съдилища“; „Кодекси за етично поведение“; „Отчетни доклади за дейността на Районен съд-Хасково“; „Окръжен съд - Хасково“; „Окръжна

прокуратура - Хасково"; „Районна прокуратура - Хасково"; „Адвокатска колегия"; „Нотариуси"; „Частни съдебни изпълнители"; „Връзки". В средата на страницата са поместени връзки и указания за потребителите за най-бърз достъп до публикуваните съдебни актове. Има описани и вътрешните правила за публикуване на съдебни актове на интернет страницата на съда.

Г. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

По наблюдаваната от Проекта тема в Районния съд в Хасково - правосъдие за деца - младежко и детско правосъдие- обект на наблюдение са съдебните производства по пет нормативни акта: Закон за закрила на детето, Семейен кодекс, Закон за защита от домашното насилие, Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и Указ за борба с дребното хулиганство. В различните производства по тези закони, различни са хипотезите на участието на дете и засягането на неговите права. Във всички случаи обаче съдът следи за гарантиране правата на детето в съдебното производство. Дейността на Районен съд - Хасково по петте закона, които са обект на наблюдение по Проекта, през периода 01.01.2011 г. - 31.10.2012 г. може да се резюмира в следните статистически данни:

Сравнителен анализ на делата по Закона за защита от домашното насилие, постъпили и разгледани в Районен съд - Хасково, през 2011 г. и периода 01.01. - 31.10.2012 г.

Година	Несвършени дела в началото на отчетния период	Постъпили		Общо дела за разглеждане	Свършени	Свършени до 3 месеца
		Общо	в т.ч. с участие на деца			
2011	7	38	7	45	42	37
01.01.2012 - 31.10.2012	3	38	16	41	30	27

От свършените през 2011г. 42 дела по ЗЗДН, 19 броя са прекратени поради оттегляне на молбата, недопустимост или неотстраняване в срок на нередовностите на молбата. От приключилите с решение дела по ЗЗДН за 2011г. едно е обжалвано.

От свършените за периода 01.01.2012г. - 31.10.2012 г. 30 дела по ЗЗДН, 10 броя са прекратени поради оттегляне на молбата, недопустимост или неотстраняване в срок на нередовностите на молбата. От приключилите с решения дела по ЗЗДН за периода 01.01.2012г. - 31.10.2012г. 3 броя са обжалвани.

Прави впечатление, че при равен брой постъпили дела по ЗЗДН през двата отчетни периода, през настоящата календарна година повече от два пъти са се увеличили съдебните производства с участие на деца, като жертви на домашно насилие във визираните от закона възможни форми на това насилие. Това увеличение обаче следва да се прецени, не единствено като последица от увеличени случаи на домашно насилие над деца, а и като резултат на повишената обществена чувствителност към проблема, респ. на увеличаване на случаите, когато факт на домашно насилие не се премълчава, а за него се сезират съответните институции. В немалък брой случаи на домашно насилие над деца, те са били единствено свидетели на извършено над техен близък насилие, в който случай обаче детето също се счита за жертва на такова негативно въздействие.

Сравнителен анализ на делата по Закона за закрила на детето, постъпили и разгледани в Районен съд - Хасково през 2011 г. и периода 01.01. - 31.10.2012 г.

Година	Несвършени дела в началото на отчетния период	Постъпили	Общо дела за разглеждане		Свършени		Свършени до 3 месеци
			За настаняване на дете извън семейството	За прекратяване на настаняването	Постановено настаняване	Прекратени настанявания	
2011	26	187	180	33	154	28	180
01.01.2012-31.10.2012	31	152	164	19	142	15	155

Съдебните производства по ЗЗДет касаят настаняването на деца в семейство на роднини или близки, в приемно семейство, социални услуги - резидентен тип, и в специализирана институция; както и промяната и прекратяването на тези мерки, представляващи мерки за закрила на дете в риск. Прави впечатление известно намаляване броя на постъпленията на този вид дела, макар и отчетено не към края на настоящата календарна година. Положителна тенденция в тези производства е все по-честото настаняване на деца в риск в семейство на роднини или близки, както и в професионални приемни семейства, като настаняването в специализирана институция е крайна мярка, при липса на друга възможност за закрила. Утвърждаването на тази тенденция е възможно най-вече благодарение на работата на Отделите закрила на детето при съответните Дирекции за социално подпомагане по всеки отделен случай. Съдебният акт е финалният акт в едно производство, започващо именно от тези отдели и продължаващо с предприемането на мярка за закрила по отношение на детето по административен ред. В този смисъл решението на съда в този тип охранителни съдебни производства, до голяма степен е предпоставено от работата на ОЗД-ДСП.

Горецитираните производства по ЗЗДН и ЗЗДет са граждански съдебни производства, каквито са и множеството производства с участие на деца по Семейния кодекс - бракоразводни производства, производства по предоставяне упражняването на родителски права и тяхната промяна, по присъждане и изменение на издръжки за деца, по даване на разрешения за разпореждане с имущество на деца от техните родители или настойници/попечители; по ограничаване, лишаване и възстановяване на родителски права; по даване на разрешение за сключване на граждански брак от непълнолетни; и пр. Районен съд - Хасково разполага със статистика за постъпленията на делата по СК за последните 3 изтекли календарни години, а именно:

Сравнителен анализ на делата по Семейния кодекс, постъпили и разгледани в Районен съд - Хасково през 2009 г., 2010 г. и 2011 г.

Граждански дела по СК	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Чл.99 СК /отм./, чл. 49 от СК	96	84	110
Чл.100 СК /отм./, чл. 50 от СК	93	81	79
Чл.82 СК /отм./, чл. 140 от СК	13	20	29
Чл.86 СК /отм./, чл. 150 от СК	42	31	31
Други иски по СК	250	184	211

Прави впечатление увеличение на делата за развод по исков ред и на тези за присъждане на издръжка на деца, устойчивост на постъпленията на молбите за развод по взаимно съгласие и на исковите за увеличение на присъдена издръжка; увеличение на другите видове иски по СК. Доколкото производства с участие на деца по СК са многообразни, Районен съд - Хасково разполага със статистика на постъпленията през 2011 г. по тях, а именно:

Постъпления в Районен съд - Хасково през 2011 г. на производствата с участие на деца по СК:

- ▶ по чл.130, ал.3 от СК - 142 броя;
- ▶ по чл.6, ал.2 и ал.3 от СК - 9 броя;
- ▶ по чл.127, ал.1, ал.2 и ал.3 от СК - 27 броя;
- ▶ по чл.132-133 от СК - 4 броя;
- ▶ по чл.135, ал.2 от СК - 1 брой;
- ▶ по чл.59, ал.9 от СК - 8 броя;
- ▶ по чл.49, ал.1 и 3 от СК - 61 броя;
- ▶ по чл.50 от СК - 40 броя;
- ▶ по чл.143, ал.2 от СК, - 16 броя;
- ▶ по чл.150 от СК - 23 броя.

През отчетния период значителен по обем са постъпленията от дела по чл.130 ал.3 от СК, касаещи даването на разрешения за разпореждане с имущества на деца; следвани от разводите по исков ред; искове за предоставяне упражняването на родителски права и за увеличение на присъдена издръжка на деца, и пр.

Производствата по останалите два, наблюдавани от Проекта нормативни акта - УБДХ и ЗБППМН, са наказателни съдебни производства.

Сравнителен анализ на делата по Указа за борба с дребното хулиганство, постъпили и разгледани в Районен съд - Хасково през 2011г. и периода 01.01. - 31.10.2012 г.

Година	Несвършени дела в началото на отчетния период	Постъпили	Общо дела за разглеждане	Общо свършени	Наложени наказания			
					Глоба	Задържане	Оправдани	Прекратени
2011	1	19	20	20	14	0	4	2
01.01.2012 - 31.10.2012	0	12	12	11	8	0	1	2

В посочените производства няма участие на непълнолетни лица. Забелязва се тенденция към намаление на производствата, внесени за разглеждане по УБДХ.

Сравнителен анализ на делата, образувани и разгледани в Районен съд - Хасково във връзка с дейността на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни по ЗБППМН, през 2011г. и периода 01.01. - 31.10.2012 г.

Година	Несвършени дела в началото на отчетния период	Постъпили	Общо дела за разглеждане	Свършени	Свършени до 3 месеца
2011	0	6	6	6	6
01.01 - 1.10. 2012	0	4	4	4	4

Цифрите сочат на устойчивост на едно сравнително ниско постъпление на делата по ЗБППМН. Аналогично на производствата по ЗЗДет, и в този случай съдебното производство е предпоставено от развитото се пред МКБППМН производство, като във всички случаи се развива в очертаните от закона рамки. В тази връзка следва да се посочи необходимостта от усъвършенстване на съвместната работа на институциите по превенцията на противообществените прояви на деца, по предварителната им и последваща работа с проблемни деца и техните родители, по прилагането на адекватни

на простъпката възпитателни мерки, както и по ресоциализацията на нарушителите. Не следва да се negliжира превенцията и грижата на институциите към подрастващите, за сметка на репресията към вече извършилите нарушение. В тази връзка, необходими са и законодателни промени с нов щадящ подрастващите подход.

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

По всички наблюдавани дела по ЗЗДет, от Дирекция „Социално подпомагане“ изготвят всички необходими документи за въпросните дела. За делата, при които не присъстват социални работници, е разяснено от съдиите, че това по закон не се изисква, но все пак е препоръчително, тъй като те са страна по делото. По наблюдаваните съдебни дела по ЗЗДет правата на децата се спазват. Поради възрастта на децата по наблюдаваните дела те не се изслушват в съдебната зала. В Районен съд - Хасково липсва т.нар. „Синя стая“.

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

Много често в случаите по ЗЗДН наложените мерки и приканването на страните към споразумение показват желанието на съда да разреши конфликта възможно най- бързо и безболезнено и са в съответствие с исканията на молителите. По наблюдаваните дела по ЗЗДН, с участието на малолетни и непълнолетни лица, деца не са изслушвани в съдебна зала. По тези дела не са разгласявани данни за децата, освен че са малолетни и към момента живеят при майките си. Всички дела са образувани по молба на пострадалите лица. Само на едно дело по ЗЗДН се установи, че има висящ съдебен спор за определяне на родителски права, като искът за определяне на родителските права е входиран в съда от ищеца след образуване на делото по ЗЗДН. По нито едно от делата не се установява насилие, насочено директно към децата, но във всички случаи те са свидетели на насилието. По всички наблюдавани дела има издадени заповеди за незабавна защита.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

През разглеждания период (01.10.2012 - 31.12.2012 г.) са наблюдавани общо 13 дела по Семейния кодекс. Най-често образуваните дела по СК, с участие на малолетни и непълнолетни лица, са за развод по взаимно съгласие и изменение на издръжка. Делата протичаха по установения ред, без много напрежение между страните преди, по време и след съдебните заседания. Масово страните по делата се бяха споразумели за родителски права и свиждане на децата, както ще е най-добре за децата. Не е имало спорове по отношение на разпределението на грижите и задълженията към децата. Само по едно дело по чл. 49, ал. 1 беше изслушвано дете, но това стана при закрити врати и в присъствието на социален работник.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

През периода октомври - декември 2012 г. в Районен съд - Хасково няма наблюдавани дела по Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

През разглеждания период (01.10.2012 - 31.12.2012 г.) не са наблюдавани дела по Указ за борба с дребното хулиганство с участие на малолетни и непълнолетни.

ОКРЪЖЕН СЪД - ХАСКОВО

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси

В интернет-страницата на ВСС са публикувани общо 22 декларации, подадени от магистратите, които работят в Окръжния съд в Хасково. 5 броя декларации за настъпила промяна в обстоятелствата и 1 декларация за несъвместимост.

В интернет-страницата на Окръжния съд Хасково, в рубриката „Вътрешни актове“ са публикувани общо 16 броя декларации по чл. 12, т. 2 във връзка с чл. 14 от ЗПУКИ на съдии; 8 броя декларации за настъпила промяна в обстоятелствата - по чл. 12, т. 3 от ЗПУКИ, като последната публикувана декларация е от дата 04.12.2012г. и 1 декларация за несъвместимост - по чл. 12, т. 1 от ЗПУКИ.

Всички поместени декларации на съдии в интернет-страницата са идентични с поместените декларации в сайта на ВСС и са от месец януари 2009г. От тогава има промени в заеманите длъжности и щатната бройка на съдиите. Има промяна на лицата, заемащи длъжностите председател на Окръжен съд - Хасково и заместник-председател. Актуалните декларации на работещите съдии са 11 броя. В Окръжен съд - Хасково към декември 2012 г. има две незаети щатни бройки за съдии.

В интернет-страницата на Окръжен съд - Хасково липсва публикувана декларация на административния ръководител Миглена Тянкова по чл. 12, т. 2 във връзка с чл. 14 от ЗПУКИ, освен тази за настъпила промяна в обстоятелствата по чл. 12, т. 3 от ЗПУКИ. В ЗПУКИ, чл. 14, ал. 3 ясно е посочено, че при промяна на заеманата длъжност от лице, което остава като задължено лице по чл. 3, не се подава декларация по ал. 1. На интернет-страницата на съда има публикувани и 32 броя декларации по чл. 12, т. 2 във връзка с чл. 14 от ЗПУКИ на съдебните служители. 24 броя от тях са от месец януари 2009 г., 1 от февруари 2009 г., 1 от месец март 2009 г., 1 от месец март 2010 г., 3 броя от месец август 2012 г., 1 от месец отомври 2012 г. и 1 декларация за настъпила промяна в обстоятелствата по чл. 12, т. 3 от ЗПУКИ от месец ноември 2012 г. За три броя декларации на съдебни служители от месец август 2012 г. и 1 декларация от месец октомври 2012 г. прави впечатление, че са написани на ръка, като по т. 5 след текста на компютър е изписано думата „няма“.

На интернет-страницата на Окръжен съд - Хасково има известно несъответствие. В раздел „Съдебен състав“ са изброени поименно 17 съдии - в Гражданско отделение 9, а в Наказателно отделение 7 и 1 младши съдия. Но в раздел „Информация“ пише, че съдиите, работещи в Окръжния съд са 19. Също така има несъответствие с броя публикувани декларации на съдебните служители. Те са общо 30, а в интернет-страницата на Окръжен съд - Хасково в раздел „Информация“ пише, че работят 39 съдебни служители. Има незаети щатни бройки в съдебната администрация.

Коментар на съдия Миглена Тянкова, Председател на Окръжен съд - Хасково: „Записано е, че има данни съдийският състав да е 19 щата, а на страницата имало само 17 декларации. Логичният извод е, че има два свободни съдийски щата - за длъжността „младши съдия“¹

В публикуваните декларации по ЗПУКИ на съдиите в Окръжен съд - Хасково има информация за наличие на свързани с магистратите лица по смисъла на § 1, т.1 от допълнителната разпоредба на ЗПУКИ, дейността на които би довела до възникване на конфликт на интереси. Имената на тези лица са посочени само чрез инициали, а като причина е посочен чл.17, ал.2, за спазване на Закона за личните данни, за обявяване в Интернет. Също така е налице инструкция на ВСС

1 Писмо до Георги Милков, ръководител на проекта, 21.03.2013г.

в тази връзка. При внимателен преглед на посочените свързани лица, се установи следната информация:

Пример: Съдия Боряна Бончева е посочила за свързано лице свекърва, която работи като адвокат с имена „З.Д.Л.И.

Адвокат Златка Делчева Лавчева - Исламова е отписана от Адвокатския съвет на Адвокатска колегия Хасково. Тя е починала през 2009 г.¹ В подадената от съдия Боряна Бончева декларация информацията за свързано лице следва да се счита за актуална, поради това, че към настоящия момент е възможно да се срещнат дела, по които адвокат е била Златка Исламова или такива, по които е давала консултации на подготвителна фаза на процеса. От тази гледна точка и към настоящия момент следва в декларацията да се съдържа информация за тази връзка с оглед избягване конфликт на интереси. Същото важи и останалите декларации по отношение на изписаните съкращения в имената на деклараторите и имената на свързаните с тях лица. Този начин на публикуване е заложен в инструкция на ВСС.

При проучване на декларациите по ЗПУКИ, подадени от съдиите от Окръжния съд в Хасково се установи:

- Съдия Р.Г.Р. - председател - посочва с инициали имената си.²
- Съдия Г.Ж.П. - зам. председател - посочва с инициали имената си; посочва за свързани лица имената с инициали и не посочва ясно длъжността и/или местоработата им:
 - Ж.И.П. - съпруг - ветеринарен лекар
 - В.Ж.И. - дъщеря - съдия
 - Д.Д.И. - зет, военнослужещ
 - А.И.М. - брат - служител банка
 - Я.Г.Д. - братовчед, ЕТ
- Съдия С.Г.Д. - зам. председател - посочва с инициали имената си; посочва за свързани лица имената с инициали и не посочва ясно длъжността и/или местоработата им:
 - Й. Х. Д. - съпруга, ОДЗ №16- Хасково- учител, ЕТ „Й. Х.“
 - Д. Г. Д. -Н. - сестра- „Гр.“ ЕООД- Хасково, собственик
 - И. В. Г. - майка- „Гр.“ ЕООД- Хасково, управител
 - Г. Д. Г. - баща- пенсионер
 - А. Г. К. - сребрена линия IV степен - Министерство на транспорта, Началник-отдел
 - П. Г. Д. - сребрена линия IV степен - Банка „Ал.“ АД София, Ръководител сектор
 - В. Т. К. - сребрена линия IV степен „Н.“ООД-Хасково, компютърен дизайнер
 - Н. Т. К. - сребрена линия IV степен, програмист на свободна практика
 - Ж. Х. И. - сватовство II степен ОС - Хасково, касиер
- Съдия Кичка Величкова - посочва за свързано лице сестра си Валентина Колева - адвокат в АК - Хасково - коментар: не работи в ХОС от 2011г.

¹ <http://advokatibg.eu>

² Декларацията е на предишния председател на Окръжен съд - Хасково, който е починал в края на 2011г.

- <http://www.justice.bg/bg/decisions/2011/pr-27-11.htm> - за справка
- Съдия ДСП - посочва с инициали имената си; не посочва вида и размера на взети кредити от ОББ и ДСК
- Съдия М.Д.П.-Г. - посочва с инициали имената си; посочва за свързани лица имената с инициали:
 - А. Х. Г. - съпруг, адвокат в АК-Хасково,
 - И. Д. П. - брат, съдружник в СД „Б-П.“, „М. и сие“, гр.Хасково,
 - С. А. Д., първи братовчед, служител в Министерството на външните работи, Дирекция „Европа I“, старши експерт в отдел „Регионално сътрудничество“.
- Съдия МРД - посочва с инициали имената си; посочва за свързани лица имената с инициали: в момента вече не е съдия в ХОС;
 - НТД - съпруг, инж.в.л.
 - БНВ - дъщеря-РУСО-Хасково
 - ТНД - дъщеря, ЕТ „Агропроект-НД-ТД“
 - АРА - брат, ЕТ „Авекро-АР и собственик, управител на ЕООД „Лагуна-Про“
- Съдия М.Д.Д. - посочва с инициали имената си; не посочва размера на кредит към ДСК, посочва за свързани лица имената с инициали:
 - Д.П.Д. - съпруг, собственик на ЕТ и съдружник в ООД
 - А.П.Д. - брат на съпруга
- Съдия Б.П.Б.-Д. - посочва с инициали имената си; не посочва размера на кредит към ДСК; посочва за свързани лица имената с инициали:
 - ДВД - съпруг, съдружник - „НБС“ ООД, „Дий“ ООД
 - ММП - майка, „Б-ПЧ“ СД
 - ЗДЛИ - свекърва - адвокат
 - ВГД - „БИ“, „ЗК“
- Съдия Десислава Янева-Димитрова - посочва за свързано лице „ДП“ - в момента вече не е съдия в ХОС;
- Съдия Анна Петкова - посочва, че цитирам: „жилищни и потребителски кредити към банка ДСК - Хасково в размер, посочен в собственоръчно подписаната декларация“
- Съдия Й.Г.Г. - акционер в „Неохим“ АД, Димитровград и „Евроферт“ АД, Димитровград, член на УС на ФК Димитровград, не посочва размер на кредит към ОББ, посочва за свързани лица:
 - ЕТ „А.Г.“, ЕТ „Ю.Г.“, ЕТ „В.Г.“
- Съдия Ж.К.С.Д. - посочва с инициали имената си;
- Съдия Ф.Ж.Ф. - посочва с инициали имената си; не посочва размера на банкови кредити към ДСК и Алианц; посочва за свързани лица имената с инициали: в момента вече не е съдия в ХОС;

- М.Д.Ф. - съпруга.ю.ТД НАП - Хасково
- Д.Д.Р. - брат на съпругата ми, мл.п.и. АДВ-Хасково
- Съдия И.Т.Д. - посочва с инициали имената си; посочва за свързани лица имената с инициали:
 - Т.Д.Н. - баща - ЕТ
 - Н.Д.К - дядо - ЕТ
- Н.Н.Г. - лице във фактическо съжителство - съдружник в ООД - в момента вече не е съдия в ХОС;
- Младши съдия Пламен Георгиев - посочва за свързани лица имената с инициали:
- В.Г.П. - ЕТ „В.В.“, гр. Димитровград - роднинска връзка по сребрена линия от четвърта степен - в момента вече не е съдия в ХОС;
- С.М.А. - ЕТ „С.З.“, гр. Димитровград - роднинска връзка по сватовство от втора степен - в момента вече не е съдия в ХОС;
- Младши съдия МИК - посочва с инициали имената си;
- Съдия Миглена Тянкова - не посочва размера на погасения потребителски кредит към ЦКБ АД, но в www.judicialprofiles.bg е упоменат размера - 40 000 лв.

В голяма част от декларациите не е отбелязано членството в НПО, спортни клубове, ловни дружинки, затворени общества. Нито един от магистратите не е отбелязал, че е член на Съюза на съдиите в България. Данни за членуването им в тази НПО има на сайта на Съюза на съдиите в България: <http://www.judgesbg.org>. След преглед декларации и различни сайтове се установи следното членство на магистратите от Окръжен съд - Хасково:

- Миглена Тянкова - член на Съюза на съдиите в България;
- Милена Дечева - член на Съюза на съдиите в България, Председател СН ОУ „П.С.“;
- Милена Петева - член на Съюза на съдиите в България;
- Господинка Пейчева - член на Съюза на съдиите в България;
- Деляна Пейкова - член на Съюза на съдиите в България;
- Тошка Иванова - член на Съюза на съдиите в България;
- Анна Петкова - член на Съюза на съдиите в България;
- Йонко Георгиев - член на Съюза на съдиите в България; Член на УС на ФК Димитровград;
- Георги Гочев - член на Съюза на съдиите в България;
- Жулиета Серафимова - член на Съюза на съдиите в България; член на Съвета на настоятелите на Училищно настоятелство при ОУ „П.Славейков“ - Димитровград
- Тодор Хаджиев- член на Съюза на съдиите в България;
- Стратимир Димитров- член на Съюза на съдиите в България; Училищно настоятелство „Свети Климент Охридски“- гр. Хасково - Председател;
- Кольо Димитров - член на Съюза на съдиите в България;
- Боряна Бончева - член на Съюза на съдиите в България;
- Красимир Димитров- член на Съюза на съдиите в България.

В сайта на Окръжен съд Хасково няма публикувани декларации на съдебни заседатели по ЗПУКИ, защото те не попадат в обхвата на ЗПУКИ.

Коментар на съдия Миглена Тянкова, Председател на Окръжен съд - Хасково: „По отношение на декларациите по чл. 12 т. 2 от Закона, т.е. за първоначалните декларации - моята декларация е подадена през 2009 година, когато съм била в Рс-Хасково, а съдия Георги Гочев в Административен съд-Хасково. Следва да се държи сметка, че декларациите по Закон се подават до ВСС, а не до административния ръководител на съответния орган на съдебната власт. На сайта на съдилищата са качени файловете, които са публикувани на страницата на ВСС. Тези декларации не се съхраняват в съда и нямаме това право, за да могат да се публикуват. Следва да се отправи препоръка до ВСС да променят Инструкцията си, която е на предишния Съвет, за да се публикуват в цялост, а не с инициали. Подписаните декларации, които са изпратени в Съвета съдържат всички изискуеми данни, в т.ч. размер на кредити и банки, но не бива да се забравя, че има „банкова тайна“. Тези данни ги има на сайта на Сметната палата в подадените до тях декларации. По тази причина няма как декларациите по чл. 12 т. 2 от Закона /моята и на Гочев/ да ги има на сайта на ХОС, защото към 2009 година не сме били в този орган. Има противоречие в констатациите, касаещи декларациите, които се подават при промяна в декларираните обстоятелства. По указание на предишната комисия към ВСС подадох декларацията за промяна в обстоятелствата, касаеща заеманата длъжност.“¹

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати.

През периода октомври-декември 2012 г. няма публични сведения за срещи на съдии или прокурори с политици, компрометирани или осъдени лица. Никъде в интернет пространството, регионални и местни медии няма такава информация. Не беше намерена информация за съдии и прокурори, които да са действащи членове на общински или районни изборителни комисии. През месец октомври 2012 г. излезе информация в медиите за политическа обвързаност на окръжния прокурор на Хасково. На 29.10.2012 г. на сайта www.svobodnoslovo.eu излезе статия на тема: „Кадри на МВР овладяват все повече възлови постове в съдебната система“, в която авторите повдигат темата „...дали хора, обучени за полицаи могат да бъдат безпристрастни съдии, могат ли да загърбят утвърдената и оценена на изпити способност да разследват, да изобличават, да работят за прокурора, да изпитват солидарност към труда на „колегата“ разследващ полицай?...“ В статията се намесва името на окръжния прокурор на Хасково - Иван Ванчев, който също е завършил АМВР. Анализът завършва така: ... Цялото това „спонтанно“ нашествие на кадри от АМВР може би нямаше да е притеснително, ако това образование не провокираше толкова много съмнения за обвързаността на възпитаниците с навика им „по устав“ да се съобразяват с волята и интересите на висшестоящите. В случая - управляващите, чиято нескрита гордост е именно професионалното им начало в системата на силовото ведомство. Не е за подценяване и фактът, че един съдия или прокурор може да „другарува“ с началник на РПУ, разследващ полицай, шеф на дирекция в МВР и дори със самия вътрешен министър още от курсантските им години.“

Към Окръжния съд в Хасково има Комисия по професионална етика. За нейното съществуване може да се намери информация в сайта <http://judicialprofiles.bg/profiles/75/>, в профила на съдия Миглена Тянкова. Там има прикрепен документ - Становище Етична комисия, в който се упоменава за становището на Комисията по професионална етика при Окръжен съд - Хасково. В официалния сайт на съдилищата обаче няма информация за тази комисия. Екипът на наблюдението получи обяснение, че поради технически причини, на сайта на съда не може да се изведе нова рубрика, за да бъде публикувана информация за Етичната комисия.

На Общо събрание на съдиите в Окръжен съд - Хасково, свикано на основание чл. 86, ал.1, т. 12, вр. Чл.8 5, ал. 3, т. 5 от ЗСВ за сформирание на етична комисия, от дата 23.09.2009 г. е решено да се сформира комисия от трима души. С тайно гласуване в нея са избрани: съдия Милена Дечева, съдия Господинка

1 Писмо до Георги Милков, ръководител на проекта, 21.03.2013 г.

Пейчева и съдия Йонко Георгиев. Според Протокол от Общо събрание на съдиите от ОС-Хасково от дата 05.04.2012г., по т.3 от дневния ред Избор на редовен член на Етичната комисия в Окръжен съд - Хасково е избран Съдия Колю Димитров. Общото събрание избира и резервни членове - съдия Жулиета Серафимова и съдия Тодор Хаджиев. Смяната на член на комисията се налага от факта, че съдия Милена Дечева, която е била редовен член на комисията, встъпва в длъжност заместник-председател и трябва да бъде сменена с друг съдия.

Софийската апелативна прокуратура (САП) е отменила отказа на обвинителя Георги Тафров да образува разследване за длъжностни престъпления срещу шефа на Хасковския окръжен съд (ХОС) Росен Русев. Това стана ясно само ден преди магистратът да бъде изслушан във Висшия съдебен съвет (ВСС) като кандидат за втори мандат.

Шефът на етичната комисия в съвета Цони Цонев коментира в сряда, че не е запознат с информацията, че проверката срещу Русев продължава, но ще я предаде на колегите си. По думите му нямало практика прокуратурата да уведомява ВСС дали разследва магистрати, участващи в конкурси за преназначения.

Името на Русев нашумя в края на юни, когато той неуспешно кандидатства за председател на апелативния спецсъд. Въпреки че представи неубедителна и доста повърхностна концепция за управлението на новата структура и бе остро разкритикуван от главния прокурор Борис Велчев и от председателя на Върховния касационен съд Лазар Груев, кадровиците решиха безпрецедентно да дадат втори шанс на Русев да представи идеите си. В крайна сметка той се отказа от участие заради „липсата на доверие“.

Веднага след това изненадващо решение на ВСС, Васил Миков от Върховната касационна прокуратура огласи пред медиите данни от своя проверка срещу Русев, която показва, че той е излизал 7 пъти от страната без да е в отпуск или командировка в периода 12 септември 2007 г. - 10 декември 2009 г., като дори е ползвал служебната си кола.

Във всички тези случаи е налице безспорно нарушение на етичния кодекс на магистратите, доколкото един съдия, при това председател на съд, отсъства от работа в работно време, а използването на служебния автомобил за лични цели сочи на данни за престъпление по чл. 282 от НК, пише в доклада си Миков и предлага на ВСС да накаже дисциплинарно Русев, а на Софийската градска прокуратура - да продължи проверката заради данни за престъпление по служба.

Съветът обаче така и не наказва хасковския съдия, а през март прокурор Тафров преценява, че няма данни за извършено престъпление и отказва да образува разследване. От постановлението, което бе поискано по Закона за достъп до обществена информация от „Правен свят“ и „Капитал“ стана ясно, че обвинителят не е мотивирал по никакъв начин решението си.

Сериозни съмнения върху качествата на Русев като ръководител хвърля и проверката на системата за случайно разпределение на делата в ХОС, извършена в началото на миналата година по нареждане на шефа на Пловдивския апелативен съд (ПАПС) Георги Чамбов.

Инспекторите констатираха, че достъп до системата има единствено Русев, тъй като устно е забранил архивът от неговия компютър да се качва на сървър. В доклада си до Чамбов те посочват още, че „има архив на разпределените дела, но от този архив не може да се установи на кои съдии са разпределени съответните преписки, поради което комисията не може да установи и провери коректно дали резолюцията на председателя за определяне на съдия-докладчик по проверяваните дела е съответна на електронното разпределение по програмата“.

Въпреки всички тези данни за спорната репутация на Росен Русев, той продължава да се ползва с необяснимо благосклонното отношение от страна на шефа на ПАПС, който не включва в атестацията си за него нито една от всички тези констатации за злоупотреба с власт. Дори напротив - Чамбов пише, че „като административен ръководител Росен Русев притежава необходимите делови и организационни качества за вземане и изпълнение на управленски решения. Доказал е способността си да ръководи дейността на ХОС, създавайки добра организация на работа във връзка с образуването, насърчаването и движението на делата, разпределянето на работата между съдиите“.

Предвид практиката на ВСС да обяснява доста от скандалните си кадрови решения с атестациите на кандидатите и безпрецедентното добро отношение, с което голяма част

от членовете на съвета удостоиха Русев през юни, няма да е изненада, ако в четвъртък той все пак бъде избран за нов мандат начело на Окръжния съд в Хасково.¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Описаните негативни практики в дейността на ОС Хасково са били регистрирани до края на 2011 г. В този период гражданско наблюдение на магистратурата не е правено. Включването им в нашия доклад е продиктувано от стремежа да се проследи дейността на съда за един недалечен период, за да се изследват всички факти и практики в наблюдаваните теми по проекта. Важно е да се анализират действията на административния ръководител съгласно правомощията му. Според нас са предприети ефективни действия за отстраняване на лошите практики, което е от полза за съда и повишава доверието награжданите в него.

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

Вътрешните правила за случайно разпределение на делата в Окръжен Съд Хасково са утвърдени и влизат в сила със Заповед № АД - 220, 15.06.2012 г., на основание чл. 9, ал. 1 и чл. 86, ал.1, т. 1 от ЗСВ. Публикувани са на сайта на ХОС - <http://okrsud.haskovo.net/> Във Вътрешните правила случайното разпределение на съдебни дела е записано: В съответствие с изискването на закона в Окръжен съд Хасково за случайното разпределение на делата и документиране на направения избор се използва софтуерът, разработен и предоставен от Висш съдебен съвет - Law Choice. В Окръжен съд - град Хасково, със заповед на административния ръководител са обособени 2 отделения - Гражданско и Наказателно. С оглед практиката през годините това разделение се е наложило с цел по-ефективна работа и с оглед разпоредбата в Закона за съдебната власт, където се дава възможност на всеки окръжен съд да създава граждански, търговски, наказателни и административни отделения, които се ръководят от зам.председателите. Компютърната програма дава възможност за справки колко дела е разглеждал един съдия за 3 години назад. В раздел „Статистика“, в програмата най-отгоре в менюто може да се въведе година, отъясно на това поле има падащо меню, с предварително обособените групи дела, регламентирани в раздел II. Организация на изпълнение на принципа на случайно разпределение на делата, т. 1.4 от „Вътрешните правила за случайно разпределение на делата в Окръжен Съд Хасково“. Като се избере една от групите - отляво на менюто излизат имената на всички съдии и срещу името им броя на делата, разглеждани за конкретния период, а отъясно излиза статистическа диаграма, отговаряща на броя на съдиите и броя на делата разглеждани от тях. Бяха показани различни групи дела. Най-голямата видяна категория в Гражданско отделение бе Въззивно граждански дела, като на всеки съдия се падаха между 45 и 50 дела, за 2012 г. към 17.10.2012 г.

Разпределението на делата в „Наказателно отделение“ и „Гражданско отделение“ се извършва от съответните зам.председатели. Всеки от тях има собствено потребителско име и парола. При отсъствието на единия зам.-председател, другият разпределя всички дела, а при отсъствие и на двамата - председателят на съда - съдия Миглена Тянкова. Само председателят, заместник-председателите и системният администратор имат достъп до този програмен продукт. Изключенията, които се правят от случайното разпределението на делата, са описани във Вътрешните правила за случайно разпределение на делата в ХОС. В тези правила има 4 раздела, с особени хипотези, които обясняват изключенията в разпределението. Тези хипотези са базирани на опита и на практиката на съдиите, работещи в съда.

1 <http://www.mediapool.bg/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%8F%D0%B2%D0%B0-%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%BD-%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B5%D0%B2-%D0%B7%D0%B0-%D0%B4%D0%BB%D1%8A%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%8A%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F-news185258.html>

При случайното разпределение на 17.10.2012 г. координаторът наблюдава отказ от съдия по гражданско въззивно дело. След като беше определен съдия на случаен принцип, съдия Дечева направи отказ, появи се поле - причина за отказа, в което беше вписано, че определения докладчик съдия Господина Пейчева е в родствени отношения със съдията, постановил обжалвания съдебен акт на първа инстанция. След което отново направи избор с изключване без Господинка Пейчева. Системата избра съдия Тодор Хаджиев.

Във Вътрешните правила са описани всички случаи, в които съдиите се изключват от разпределението. Когато някой съдия отсъства за дълъг период - процентът му на натовареност се занулява със заповед на председателя на съда. Когато отсъстващия съдия се върне на работа, процентът му на натовареност започва да се увеличава до достигане на 100%. Това увеличение се прави постепенно, защото системата се опитва да балансира делата на всички по-равно. Ако след връщане на работа процента на съдията се увеличи директно на 100% системата ще разпределя повече дела на него и той ще бъде „затрупан“, докато достигне броя дела на другите съдии.

Индивидуалният процент на натовареност на всеки съдия в Окръжен съд е регламентиран във „Вътрешните правила за случайно разпределение на делата в Окръжен Съд Хасково“ в раздел II. Организация на изпълнение на принципа на случайно разпределение на делата, точка 1.5. Базов процент на натовареност на съдиите в ХОС е 100%. С индивидуална заповед на председателя на съда към момента председателят на съда - Миглена Тянкова е с 50%, заместник-председателите са с 80% натовареност.

Процентът на натовареност се занулява при индивидуална заповед на Председателя на ХОС и в случаите, регламентирани във „Вътрешните правила за случайно разпределение на делата в Окръжен Съд Хасково“, раздел VII. Особени случаи на изключване от случайното разпределение.

„...В хода на проверката се установи, че се спазва разпоредбата на чл. 46, ал. 1 от ПАРОВАС, според която делата се образуват и разпределят от административния ръководител на съда или от определен от него съдия, най-късно на следващия ден след постъпване на книгата в съда, с някои несъществени отклонения.

При прилагането на програмата за случайно разпределение на делата, е констатирано сравнително равномерно разпределяне на делата между съдиите от Гражданско отделение. Установено бе, че до момента на проверката при образуването на делата се нанася дата върху корицата на делото, без изричен акт за образуване. В хода на проверката това бе коригирано с нарочна заповед, според която делата се образуват с акт на Зам. Председателя на съда. Не бяха установени случаи на манипулиране на системата за случаен избор, с цел нарушаване прилагането на принципа по чл.9 от ЗСВ. Не бяха установени грешки и слабости при разпределение на делата на случаен принцип...”¹

Коментар на съдия Миглена Тянкова, Председател на Окръжен съд - Хасково: Записано е, че е „установено, че до момента на проверката при образуване на делата се нанася дата върху корицата на делото без изричен акт за образуване.“ Това не е вярно. Разпределящият делото попълва „печат“ (по образец), на който е изписано „Да се образува“ и правното основание на производството, както и подпис на председател, съотв. на заместник.”²

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

Съдебните актове в сайта се намират в дясното поле в меню „Съдебни актове“. Достъпът е лесен и информацията е структурирана добре. Представена е таблица с месеците на 2012 година и постановените в този период присъди по

¹ Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Окръжен съд - Хасково граждански дела - стр.8-9

² Писмо до Георги Милков, ръководител на проекта, 21.03.2013г.

граждански, търговски и наказателни дела, а от долу са архивите от 2008 до 2011 година. Информацията за делата е в таблична форма, описан е номерът на делото, предмет, обвинител, обвиняем, съдия и резултати.

КОМЕНТАР ПО ПУБЛИКУВАНИ СЪДЕБНИ АКТОВЕ: Съдебните актове са обявени по дати и достъпът до тях е лееен с помощта на меню „Съдебни актове“. Указания за достъп се намират бързо и лесно.

Проучени са следните съдебни актове:

► Решение № 209/18.IX.2012 г. На Окръжен съд-Хасково въззивно гражданско дело № 462/2012 г. при съдия ДЕЛЯНА ПЕЙКОВА - Производството е по реда на чл.Глава XX,чл.258 и сл. от ГПК. Няма установени пропуски, съдържанието е пълно, решението е публикувано при спазване на 33ЛД.

► Решение № 263/03.IX.2012 г. На Окръжен съд - Хасково въззивно гражданско дело №612/2012 г. при съдия Милена Дечева - Производството е по реда на Глава XXXIX,чл. 435 и сл. от ГПК. В публикувания акт се използват съкращения с инициали на посочено юридическо лице - ЕТ „А.-П.С.“ решението е публикувано при спазване на 33ЛД.

► Решение № 296/12.XI.2012 г. На Окръжен съд - Хасково въззивно гражданско дело № 426/2012 г при съдия Господинка Пейчева - Производството е по реда на Глава XX, чл.258 и сл. от ГП. Няма установени пропуски, съдържанието е пълно, решението е публикувано при спазване на 33ЛД.

► Решение № 207/21.08.2012г. Окръжен съд - Хасково въззивно гражданско дело № 586/2012г. при съдия Георги Гочев - Производството е по чл.258 и сл. от ГПК. Няма установени пропуски, съдържанието е пълно, решението е публикувано при спазване на 33ЛД.

► Решение № 73/04.05.2012 г. Окръжен съд - Хасково, въззивно гражданско дело № 125/2012 год. При съдия Тошка Иванова - Производството е по реда на чл.258 от ГПК. Няма установени пропуски, съдържанието е пълно, решението е публикувано при спазване на 33ЛД.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата.

Интернет - страницата на Окръжния съд в Хасково е практична и лесна за използване, информацията в нея е достъпна и ясна. Визуализацията на страницата е семпла и не затруднява. Рубриките на началната страница на съда са разположени отляво и отдясно.

В рубриката „Контакти“ са поместени адрес, телефон и електронна поща. В рубриката „Информация“ има кратка справка за броя на съдиите и служителите, имената на председателя и зам.-председателите на съда, както и приемни им дни. В рубриката „Пресцентър“ може да се намери информация за важни събития, участия в проекти, предстоящи дела с висока обществена значимост и др. В „Структура“ откриваме йерархична таблица на длъжностите в съда. По-нататък е описан съдийски състав при Окръжен съд - Хасково с имена и по отделения - гражданско и наказателно. В рубрика „Указател“ са изброени таблично: Длъжност/деловодство, Стая № и служебен телефон за: Информационен център; Съдебен администратор; Административен секретар; Системен администратор; Главен счетоводител; Наказателно деловодство I и II инстанция; Гражданско деловодство I инстанция; Гражданско деловодство II инстанция; Фирмено деловодство; Регистратура; Съдебни секретари; Административно деловодство; Архив; Бюро призовки. В следващата рубрика можем да се запознаем със съдебните такси, които се събират от съдилищата. В следващите три рубрики са поместени номерата

на банкови сметки, няколко снимки и настоящи конкурси за работа в Окръжен съд - Хасково.

Отдясно на началната страница, първата рубрика е с насрочени дела, в нея има таблица за насрочените заседания по дела за текущия месец. В следващата рубрика „Съдебни актове“ се намира публичния регистър на съдебните решения.

„Вътрешните правила за организация и публикуване на съдебни актове в Окръжен съд Хасково“ са публикувани на сайта в pdf формат. В самата рубрика в табличен вид актовете са разделени най-отгоре: „Свършени дела“ и „Влезли в законна сила“, като отляво са изброени месеците, а в самата таблица са разделени на граждански, наказателни и търговски. Под таблицата има архив и раздел Ц У Б И П С А. / Централен уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебни актове/. В него може да се търси разширено, като се въведат следните данни: съд, вид дело, дело №/Година, съдебен състав или съдия, вид на съдебния акт, статус на съдебния акт, номер на акт /година, дата на постановяване.

В следващата рубрика са поместени Годишен доклад 2011 г., графики и архиви. В рубриката „ОБРАЗЦИ ДОКУМЕНТИ“ има примерни бланки за услугите, които съдът извършва. Има информация за стажант юристи. В рубриката „Вещи лица“ е списъкът на специалистите, утвърдени за направа на съдебни експертизи. В рубриките „Анкета“ и „Обратна връзка“ може да се даде мнение за съда, да се направи коментар, оплакване или препоръка. Във „Вътрешни актове“ има поместени шест връзки, които водят до декларациите по ЗПУКИ и до документи, свързани с вътрешните правила. Последните 3 рубрики са: „Полезни връзки“, „Карта на сайта“ и „Обществени поръчки“

В сайта липсва информация за съдебните заседатели. Страницата не е снабдена с търсачка търсачка, не е предвидена възможност за регистрация на потребители, не нито търсене на съдебни дела из рубриките по номер.

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

Окръжен съд - Хасково е поредният съд, който ще монтира в съдебната си сграда ПОС терминално устройство за обслужване на приходите от такси. Комисията „Бюджет и финанси“ на Висшия съдебен съвет на свое заседание на 07.11.2012г. одобри искането на административното ръководство, съдилището да премине към обслужване по чл.4, ал.1 от Закона за ограничаване на плащанията в брой, с изграждане на ПОС терминално устройство.¹ Наблюдението оценява този факт като положителна практика, от голямо значение за улесняване достъпа на гражданите до услугите на правосъдната система.

Окръжният и Районният съд в Хасково се намират в една сграда. Съдебната палата е стара, но добре поддържана, вътре е чисто и приветливо. Намира се на централно място в града, в близост до нея са разположени институции с важно административно значение.

Окръжният съд в Хасково няма служител, който да отговаря за връзките с обществеността. Тези функции се изпълняват от председателя. Той периодично свиква пресконференции и изнася информация за дейността на съда пред медиите. Добрата практика на откритост към гражданите се поддържа и с даването на информация и за интересни и с висока обществена значимост дела, които обикновено биват предоставяни от заместник- председателя. На интернет-страницата на съда периодично се публикуват прессъобщения.

Работното време на съдебните канцелариите се спазва. Имат изготвен вътрешен график, според който по време на почивката на едни служители, други

¹ Протокол № 50 от заседание на комисия „Бюджет и финанси“, проведено на 7 ноември 2012 г. - <http://www.vss.justice.bg/bg/start.htm>

остават на работните си места и така обслужването на граждани не се прекъсва в часовете от 12.00-13.00 на обяд.

На входа на съдебна сграда в Хасково няма специални рампи за придвижване на хора с физически увреждания. В сградата на съда на всеки етаж има тоалетна със свободен и безплатен достъп. В самата сграда централно срещу входа има разположени 3 монитора, които дават информация за насрочените през деня дела. Отделно до всяка заседателна зала има табло, на което се изписват часа, делото, което тече в момента и предстоящите процеси, името на съдията, номера на състава. Интернет - страницата на съда не е снабдена със специализиран софтуер за хора със зрителни или слухови увреждания.

Е. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

В интернет страницата на съдилището няма публикувана информация за съдебните заседатели в Окръжен съд - Хасково. Проверката ни показва, че повече от половината съдебни заседатели са пенсионери с висше образование. Жребият за участие на заседателите в делата се извършва на принципа на случайния подбор. Ползва се същият алгоритъм на програмата за случайно разпределение на дела. Протокол за жребия се разпечатва и се прикрепя към делото.

РАЙОНЕН СЪД - ЧИРПАН

Районният съд в Чирпан е основен първоинстанционен съд, в който се разглеждат граждански и наказателни дела. Книжата, по които се образуват дела, се предават най-късно на следващия ден от постъпването им на Председателя на съда, които ако са налице процесуалните изисквания, определя вида му и съдията докладчик по него, съобразно принципа на случайния избор. Съдилището работи съгласно „Вътрешни правила за случайно разпределение на делата в Районен съд - Чирпан“.

А. ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ И НАЛИЧИЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Закон за предотвратяване и установяване на конфликти на интереси.

На интернет-страницата на съда не са публикувани декларациите за конфликт на интереси на съдиите. Те могат да бъдат открити единствено на интернет-страницата на ВСС. В тях са посочени имената на свързаните лица, задълженията на магистратите по кредити към банки, но никой от тях не е декларирал размера на кредита си. Декларацията на бившия съдия в Районен съд - Чирпан Олга Иванова Георгиева фигурира в сайта на ВСС, но все още липсва декларация на новия съдия - Женья Тончева Иванова по чл. 12, т. 2 във връзка с чл. 14 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси. По отношение на новия съдия на сайта на ВСС има публикувана само декларация за настъпила промяна в обстоятелствата - по чл. 12, т. 3 от Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси .

Няма некоректно подадена информация в декларациите по ЗПУКИ на съдиите, но в две от тях информацията е непълна. Наличието на задължения в тях е декларирано със следното описание: „Задълженията ми не биха довели до конфликти на интереси“.

- Съдия Тихомир Колев Колев - посочва коректна информация за свързани лица , но не посочва дейността на трима от тях.

- Женья Колева Колева - супруга- Управител и собственик на ЕТ " Д-р Женья Колева - ИППИМП " гр.Чирпан и Управител и съдружник в "ГППМП Медикъл груп- 2008 " ООД,
- Донка Колева Колева роднина по сребрена линия от втора степен - сестра,
- Николай Стайков Стайков- роднина по сребрена линия от четвърта степен - първи братовчед,
- Стоян Пенев Колев - роднина по сватовство от втора степен /супруг на сестра/
- Съдия Пламен Андонов - не посочва размера на задълженията си и имената на кредитните институции, цитирам: „Задълженията ми не биха довели до конфликти на интереси“
- Съдия Атанас Динков - не посочва размера на задълженията си и имената на кредитните институции, цитирам: „Задълженията ми не биха довели до конфликти на интереси“. Посочва за свързано лице:
 - супруга Галина Колева Динкова - съдия в Административен съд гр.Стара Загора
- Съдия Женья Иванова - при постъпването си в Районен съд - Чирпан от Районен съд - Стара Загора на 04.06.2012, в сайта на ВСС за Районен съд - Чирпан липсва нейна декларация по ЗПУКИ.

2. Кодекс за етичното поведение на българските магистрати

Няма медийни публикации или сигнали в публичното пространство за съмнения в етичното поведение и за конфликт на интереси за магистрати работещи в чирпанския районен съд. Пламен Стоименов Андонов участва в изборите през 2011 г. като независим кандидат за кмет на община Чирпан. Кандидатурата му не бе партийна, тъй като е действащ магистрат и не е член на политическа партия.

В наблюдавания съд няма създадена Комисия за професионална етика в съответствие с Кодекса за етично поведение на българските магистрати, поради малката численост на съдиите него. Етичната комисия на Окръжния съд в Стара Загора е компетентна да разглежда сигнали срещу съдиите от Районния съд в Чирпан. Във фоайето на сградата са поставени две кутии - едната е за сигнали и корупция, а другата за похвали и оплаквания. Има образувана комисия за разглеждане на постъпилите сигнали, което става по реда, указан във вътрешните правила за работа на съда. Постъпили сигнали и жалби, адресирани до нея обаче няма.

Б. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ЧРЕЗ ЕЛЕКТРОННА ПРОГРАМА

В Районния съд в Чирпан се използва програмния продукт „Law Choice“ на Висшия съдебен съвет. Той позволява извършване на бърза справка за броя на разпределения в съответната група дела и броя на делата за всеки конкретен съдия. Председателят на съда осъществява равномерно разпределение на постъпилите нови дела сред всички магистрати. От менюто на програмата се влиза в „начална информация“ и се задава процент на натовареност на всеки съдия по видове дела. Индивидуалният процент на натовареност на всеки съдия се определя със заповед на председателя на съда. Проверена е справката за 2011 год. Тя показва разлика от 5 до 7 разпределени съдебни дела между отделните

съдии, което според нас е минимална разлика. Председателят чрез заповеди за промяна на процента на натовареност, регулира равномерното разпределение на делата между съдиите. В менюто на програмата «не участвуват» се посочва причината за неучастие (процесуално, отпуск, други), като всичко това се записва в архива на програмата. От меню «начална информация» в програмата се създава процентно натоварване за всеки съдия по видове дела. Ако има отсъстващи съдии за по-продължително време броят на делата се балансира на база заповед на председателя на и по негова преценка. Биха могли да се ограничат възможностите за манипулиране на програмата с % на натовареност, ако тя сама отчита дата на постъпване на съдия, дата на напускане, периоди на отпуски и други параметри, които да се задават предварително, а не при всеки избор, както и да се премахне възможността за разпечатване на протокол извън системата. В Районния съд в Чирпан няма разпределение на съдиите за наказателни и граждански дела, тъй като щатните бройки на магистратите са малко.

„...В Районен съд - Чирпан е въведена компютърна програма за електронно разпределение на делата „Law Choice“, съобразно поредността на постъпването им. Със заповед 76/22.06.2007г. председателят на Районен съд - Чирпан е определил лицата, които в негово отсъствие, да работят с програмата. По делата не са приложени извлечения от архива на системата за случайно разпределение на делата, поставяни са само резолюция с дата и подпис. Извлечения от архива на системата за случайно разпределение на делата не се съхраняват на хартиен носител...”¹

Коментар на Центъра на НПО в Разград: Продължава да е актуален проблемът с изключенията от общите правила - неприлагане на протоколи от програмата за случайно разпределение на съдебни дела. Липсата на писмени доказателства за проведен случаен избор означава, че няма гаранции за прилагането на принципа за случайното разпределение на делата.

В. ПУБЛИКУВАНЕ НА СЪДЕБНИТЕ АКТОВЕ НА ЕЛЕКТРОННИТЕ СТРАНИЦИ НА СЪДИЛИЩАТА

При наблюдаваните дела времето между последно съдебно заседание и излизане на решението по процеса е 4-5 календарни дни. От датата на решението до публикуването му на интернет-страницата е налице интервал между 2 и 7 дни, но в края на тримесечното наблюдение се констатира видим напредък, като интервалът бе съкратен най-много до до 2 дни.

Пътят до публикуването на решението в сайта не е изцяло автоматизиран, а това увеличава техническото време за това. Делото и решението към него преминават през механична обработка при секретаря и администратора. Процедурата е следната:

- съдията пише решението по делото в 30 дневен срок от последното съдебно заседание.
- готовото решение в електронен вариант се праща на секретар-протоколист.
- секретар-протоколистът или съдията по делото отстраняват с програма(SAS) личните данни и прикачват делото към решението. Информацията се поставя в папка с името на съответния протоколист.
- от тези папки администраторът взема необходимата му информацията обработва я допълнително, ако се налага с програмата за защита на личните данни.
- администраторът качва информацията в сайта.

¹ Акт на тематична планова проверка на Инспектората на ВСС за Районен съд - Чирпан за граждански дела - 08.07.2009г. - 15.07.2009г. - стр. 2

Възможно е информацията за публикуваните решения да излезе по-рано в ЦУБИПСА, защото там автоматично се изтегля от сървъра.

Вида, съдържанието и формата на публикуваните съдебни актове са стандартни. Използват се инициали за длъжностните лица и институциите. За градовете са използвани инициали само при един от петте, разгледани акта.

Проучени са следните произволно избрани съдебни актове:

- Решение № 6/ 12.10.2012 година, Районен съд - гр. Чирпан, гражданско дело номер 374/2012 г. При съдия Желя Иванова - Производството е искане по реда на чл. 30, ал. 1 във връзка с чл. 29, т. 2 от ЗЗДетето и искане по реда на чл. 28 ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от ЗЗДетето: в публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „М.Х.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

- Решение № 43/ 31.10.2012 година, Районен съд - гр. Чирпан, гражданско дело номер 152/2012 г. При съдия Атанас Динков - иск с правно основание чл.232, ал.2 от ЗЗД за неплатена наемна цена и иск по чл.233, ал.1, изр.1 от ЗЗД: в публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „Д.В.“ и адвокат - „Д.Д.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

- Решение № 26/24.10.2012 г. Районен съд - гр. Чирпан, гражданско дело номер 211/2012 г. При съдия Тихомир Колев - Искът е с правно основание чл. 59 ал. 9 от СК: в публикувания акт се използват съкращения с инициали за секретар - „М.Т.“, съкращения на градове и наименованието на улицата - « гр. Ч., ул. С. И.- М. “; “ гр. Ч., ул. Д.Х.“; гр. С.З., ул. „Х.Д.А.“; гр. Ч., обл. С.З., ул. С. И.- М. и съкращение на съда - „ОС- С.З.“ Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

- Решение № 20 /23.10.2012г. Районен съд - гр. Чирпан, гражданско дело номер 51/2012 г. При съдия Пламен Андонов: в публикувания акт се използват съкращения с инициали на секретар - „М.Х.“. Решението е публикувано при спазване на ЗЗЛД.

Съдебните актове в сайта се намират в подменю „Съдебни актове“ в меню „Справки“. Не е трудно за намиране, достъпът е лесен, информацията е структурирана добре. Поставени са две таблици за 2011 и 2012 година, като актовете са разделени на граждански и наказателни по месеци. Информацията за делата е в таблична форма с информация за номера на делото, предмет, обвинител, обвиняем, съдия и резултати.

Г. ЗА ОТЧЕТНОСТ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА СЪДА

1. Съдържание и форма на интернет-страниците на съдилищата

Интернет-страницата на Районния съд в Чирпан е в зелена цветова гама. Менютата са разположени в ляво и дясно. В средата на страницата са поместени Указания за достъп до публикуваните съдебни актове, с добавен линк към Централния сайт за публикувани съдебни актове, вътрешни правила за изпращане на съобщения и призовки чрез електронен пощенски адрес по реда на чл.42, ал.4 и сл. от ГПК , както и адрес, телефон, електронен адрес на административния секретар и съдебните секретари. От лявата страна са „За съда“, „Служби“, „Бланки“, „Справки“, „Обяви и конкурси“, „Прес-офис“, „Полезни връзки“. От дясно са менютата за „Насрочени дела“, „Обявление на ДСИ“, „Съдебни заседатели“, „Вещи лица - информация“, „Анкета“. В сайта има отчетни доклади на съда с приложения. Има образци на документи и информация за съдебните услуги и такси. Налични са връзки с други интернет-страници. Налице е рубрика с обявления за публични продажби. Не е публикуван договорът за банково обслужване на съда. В интернет страницата няма софтуер за незрящи, нито чуждоезикова версия. Не е налице

възможност за търсене на дело по номер. В страницата на сайта (<http://www.ch-court.org>->Бланки -> Пътеводител за граждани) има 1.„Пътеводител за граждани“ с указания :

- за това как да се държим, когато сме призовани като свидетели;
- за правила за поведение в съда и съдебната зала;
- за съдебните процедури - при получаване на призовка, при подаване на книга в съда, правене на справки по документи, снабдяване с копия от документи, с ред и процедури при различните производства. На сайта има публикуван Списък на съдебните заседатели, Съобщение за провеждане на Общо събрание на съдебните заседатели, Закон за съдебната власт (раздел II - Съдебни заседатели), Наредба № 1/3.02.2011г. за съдебните заседатели, Вътрешни правила за работата на съдебните заседатели, Правила за изплащане възнаграждения на съдебни заседатели. Съдебните заседатели се определят последователно от списъка в книгата за съдебни заседатели. Налице е изработен график за предстоящи заседания по съдебни дела. Публикувани са вътрешните правила за случайност на разпределение на делата, както и вътрешни правила за организация и публичност на съдебните актове. Има възможност за получаване на призовки по интернет.

Д. СЪДЪТ И ГРАЖДАНИТЕ

Районният съд в Чирпан се помещава в триетажна сграда, която е общинска собственост. Състоянието на сградата е добро и отговаря на изискванията за архитектурна среда, но тя не е пригодена за хора с увреждания. Двете съдебни зали са разположени на първия етаж, както и гражданското деловодство. На Агенцията по вписванията е предоставен един кабинет. Има обособено място, където хората могат да седнат, за да изчакат влизането си в съдебната зала. Стълбите на съда не са стръмни, но биха представлявали препятствие за трудно подвижни лица. Няма и изграден асансьор за придвижване между етажите. На втория етаж пространството е тясно, но въпреки това е определено място, където гражданите могат да чакат ако се налага. Пред залите има разписание с часа, номера и вида на съдебното дело. В съдебната сграда в Чирпан има информация за банката, която обслужва съда (Булбанк), информация и ценоразпис на предлаганите съдебни услуги, както и информация за реда, по който става освобождаването от държавни такси. В деловодството също предоставят устна информация по конкретни въпроси, както и сведения за различните видове услуги на съда. В сградата има тоалетни на всеки етаж, които са достъпни за граждани. На втория етаж е разположена прокуратурата. На третия етаж се намират съдебните секретари и кабинети на съдиите. Непрекъснатото работното време се спазва. В обедно време в деловодството винаги има дежурен, който обслужва гражданите. В сградата на Районен съд - Чирпан няма офис на Булбанк, която обслужва съда, няма и инсталирано ПОС устройство за електронно плащане. В сградата на съда няма каса, където гражданите да плащат таксите в брой. Плащанията се извършват по банков път в посочената банка, която се намира близо до съдебната сграда в Чирпан. Съдебната охрана допуска в съдебната палата граждани по всяко време. Съдът в Чирпан не разполага с назначен на щат служител за връзки с обществеността и тази функция е поета от административния ръководител.

Е. ПОДБОР И ДЕЙНОСТ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

Общият брой на съдебните заседатели е 33, като 24 от тях са от община Чирпан, а 9 от община Братя Даскалови. Разпределението по пол е 7 мъже и 26 жени. Разпределението по образование е 14 души със средно, 12 с висше и 7 с полувисше (или 42%-средно, 37% висше и 21% полувисше). Средната възраст на

съдебните заседатели към октомври 2012 е 55 години. 1/3 или 33% от съдебните заседатели са в пенсионна възраст, 61% са на възраст между 40-65 години и 6% са на възраст между 30-39 години. Данните показват, че липсват младите хора. 24% от всичките съдебни заседатели са с педагогическо образование. Трима от съдебните заседатели работят в общинска администрация. 70% от общата бройка по списък са активно участвали в разглеждането и решаването на делата до момента. Изборът на съдебни заседатели се извършва по механичен начин. Съдебните заседатели се определят последователно, като се следи поименния им списък. Няма определена група съдебни заседатели, които са проверени за достъп до класифицирана информация.

Ж. ПРАВОСЪДИЕ ЗА ДЕЦА

1. Прилагане на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)

В повечето случаи причините за завеждане на дела по ЗЗДет са липса на капацитет и възможности (финансови и битови) от страна на родителите да полагат адекватни грижи за децата си. Много добра практика е, че в много от съдебните актове по този закон наложената мярка за закрила е настаняването в семейства на роднини и близки на детето, което е алтернатива на настаняването на децата в институции. Съдиите подхождат ерудирано и тактично при изслушванията на деца. Решенията по съдебните дела по ЗЗДет се обявяват в законоустановения срок. Наблюдателите виждат в постановените решения, че водещия мотив е бил свързан с интересите на децата и тяхното благополучие, като са взети под внимание всички доказателства. По наблюдаваните съдебни дела не са установени разгласяване на данни за детето. Във всяко едно от наблюдаваните съдебни дела, при които е имало изслушване на дете, е присъствал социален работник. В съда няма изградена «синя стая» за изслушване на деца. Те биват изслушвани в съдебната зала, като съдиите полагат усилия там да се осигури подходяща обстановка.

2. Прилагане Закона за защита от домашното насилие (ЗЗДН)

През периода октомври-декември 2012 г. няма постъпили съдебни дела по ЗЗДН.

3. Прилагане на Семейен кодекс (СК)

Най-често образуваните съдебни дела по СК са бракоразводните, както и тези за определяне на местоживее на детето на основания чл. 59, ал.9 от СК, чл. 127, ал.2 от СК и чл.50 от СК. В някои от случаите в наблюдаваните бракоразводни дела бяха сключени споразумения между страните за местоживее на децата и размера на издръжката. Изслушват се свидетели относно нуждите на децата. Най-чести са случаите за промяна на мерките за упражняване на родителски права. В едно от наблюдаваните дела като изменение на обстоятелствата се сочи възпрепятстването на свижданията на бащата с детето, предизвикано от майката. След развода майката не осигурява на детето нормален живот и изнудва бащата за различни суми, под предтекст, че са за издръжка на детето, а ги използва за други цели. Детето е ставало свидетел на пиански свади и скандали. Майката и бащата на ответницата са разпитани като свидетели, поискани от ищеца. Детето не е изслушвано, тъй като е на 7 години. Решението на съда е родителските права да бъдат предоставени на бащата.

4. Прилагане на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЗБППМН)

През периода октомври-декември 2012 г. няма постъпили съдебни дела по ЗБППМН.

5. Прилагане на Указ за борба с дребното хулиганство (УБДХ)

В наблюдавания съд постъпват изключително рядко дела по УБДХ с участие на непълнолетни, като през последните две години не е било разглеждано подобно съдебно дело. По принцип полицията внася преписка в съда в случай на съставен полицейски акт за проява на дребно хулиганство. За съдебно дело по УБДХ обикновено веднага се насрочва заседание. В съдебното заседание задължително присъстват социални работници, когато лицето, срещу което е съставен акт е непълнолетно. Може да присъства и прокурор. За непълнолетен нарушител, изправен пред съда да отговаря по УБДХ задължително се уведомява Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гражданското наблюдение на съда, в рамките на проекта „Правосъдие – близо до хората“, има за цел да подпомогне съдебната система в усилията ѝ да се реформира. Мониторингът е насочен към теми и проблеми, които касаят публичния образ на съда и пряко влияят върху степента на общественото доверие в него.

Наблюдението има за фокус и прилагането на онези закони, които засягат най-уязвима група от обществото – децата.

Интересът на гражданските наблюдатели към тези проблеми е част от усилията на неправителствения сектор у нас, да поддържа публичния дебат за процесите, които текат в правосъдната система в България, да изнесе на светло скритите механизми, които тайно и зад завесата подменят върховенството на закона и създават у хората усещане за несправедливост, безнаказаност и отсъствие на законност.

В стремежа си да постигне набелязаните цели, наблюдаващият екип си е поставил за задача да измери степента на напредъка на съда по включените в мониторинга теми. При определянето степента на промяна в отделната магистратура сме се ръководили от нормата, че „Незначителен напредък“ получават съдилища, които според нас имат сериозни проблеми в отчетност, публичност и прозрачност; по отношение етичното поведение на работещите в тях магистрати и воденето на съдебни процеси с участието на непълнолетни и малолетни. „Сериозен напредък“ се поставя за практики, които показват сериозна воля за постигане на дългосрочни резултати. „Изключителен напредък“ е налице, когато съдът въвежда и прилага нови, модерни практики, които са одобрени от Висшия съдебен съвет и Министъра на правосъдието. Във формулирането на гражданските оценки участват наблюдатели, експерти и координатори.

Подредените по скала преценки носят условността на единичното и ограничено във времето наблюдение. Те трябва да се възприемат не като крайни оценки, а като моментна снимка на протичащи във времето процеси, които търпят развитие и усъвършенстване.

Екипът на гражданското наблюдение благодари на всички представители на включените в мониторинга съдилища за съдействието при реализиране на проектните дейности, както и за активното участие на съдиите в обсъжданията на резултатите от проучването.

Според нас реформаторските процеси в съдилищата все още изостават спрямо очакванията на гражданите, независимо от видимия стремеж за промяна в дейността на съдилищата, насочена към повишаване на тяхната достъпност до гражданите, откритост и прозрачност в работата им.

Затова ние, гражданските активисти от Сдружение „Център на НПО в Разград“ и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда, считаме, че е необходимо съдебната система сама да изработи и прилага системни и последователни антикорупционни мерки, които да прекратят порочните практики за работа при наличие на конфликти на интереси. Защото скритите зависимости на магистратите и широко разпространения в съдилищата „непотизъм“, пречат на обективността на правосъдието. Те подкопават устоите на правораздаването, рушат демократичните ценности в обществото и предизвикват недоверие у хората,

в държавата и нейната способност да гарантира на своите граждани сигурност и справедливост.

Сдружение „Център на НПО в Разград“ и Националната НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда напълно подкрепя предложението за прилагане на системни и последователни антикорупционни мерки, включително:

- Завишени гаранции за предотвратяване на конфликт на интереси и непотизъм;
- Развитие на механизмите за гарантиране на публичност и прозрачност на имущественото състояние на магистратите и техните семейства, както и за разкриване на обвързаности;
- Последователни и проактивни проверки за установяване на корупционни фактори при назначения и повишения от органа, отговорен за тези решения, при приложение на стандарта на несъмненост на интегритета, т.е. доказване на безупречен интегритет, а не презюмиране на такъв.¹

¹ Обобщена оценка за състоянието на съдебната реформа и необходимите бъдещи стъпки – стр.17

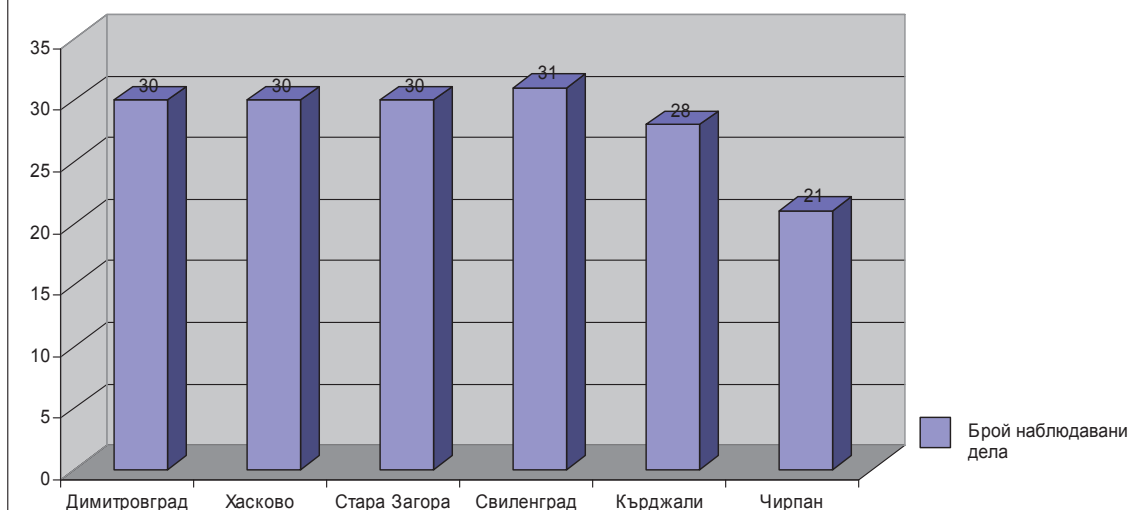
IV. СТАТИСТИКА

СТАТИСТИКА ЗА НАБЛЮДАВАНИТЕ СЪДЕБНИ ДЕЛА В ОКРЪЖНИТЕ СЪДИЛИЩА В СТАРА ЗАГОРА И ХАСКОВО И РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В СТАРА ЗАГОРА, ХАСКОВО, ДИМИТРОВГРАД, СВИЛЕНГРАД, ЧИРПАН, КЪРДЖАЛИ ЗА ПЕРИОДА ОКТОМВРИ-ДЕКЕМВРИ 2012 г.

Легенда на съкращенията:

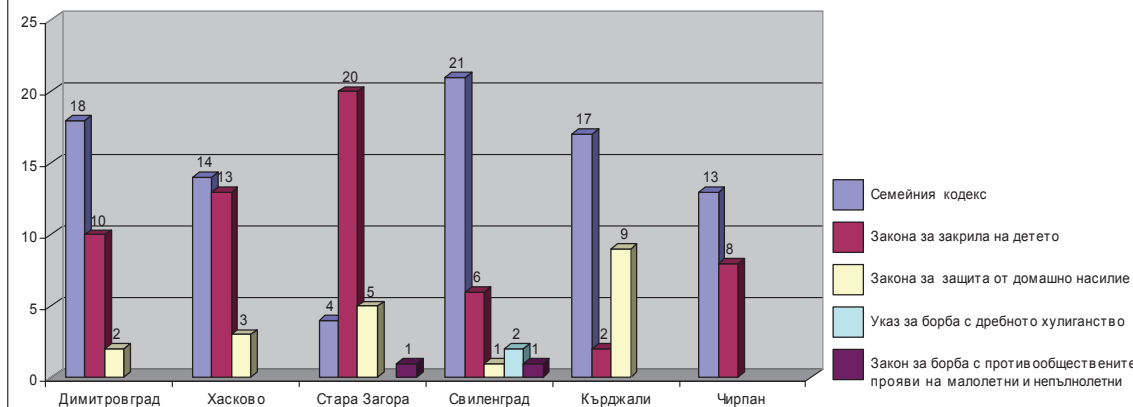
РС	Районен съд
ОС	Окръжен съд
СК	Семеен кодекс
ЗЗДН	Закон за защита от домашното насилие
ЗЗДет	Закон за закрила на детето
УБДХ	Указ за борба с дребното хулиганство
ЗБППМН	Закон за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни

Брой наблюдавани дела за периода октомври - декември 2012 година

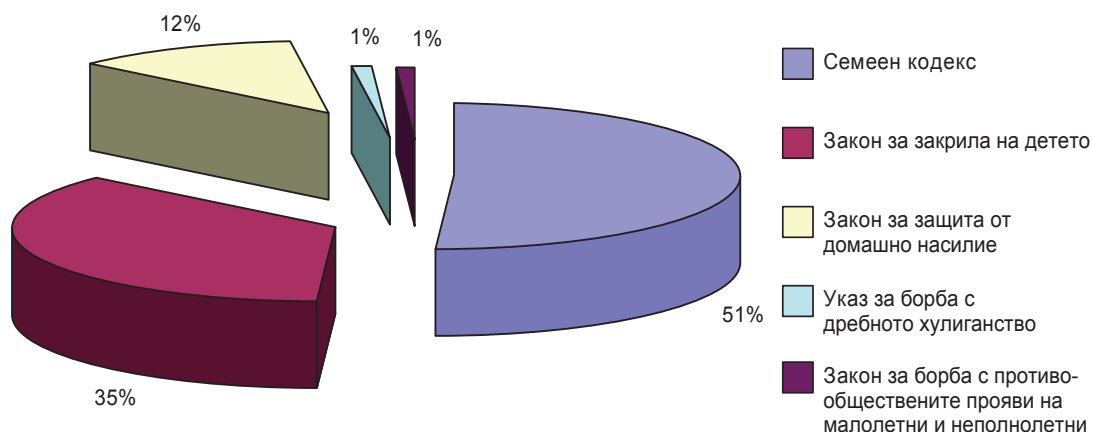
Общо са наблюдавани 170 съдебни дела в 178 съдебни заседания за периода октомври-декември 2012 г.

Наблюдавани съдебни дела по закони през периода октомври - декември 2012г

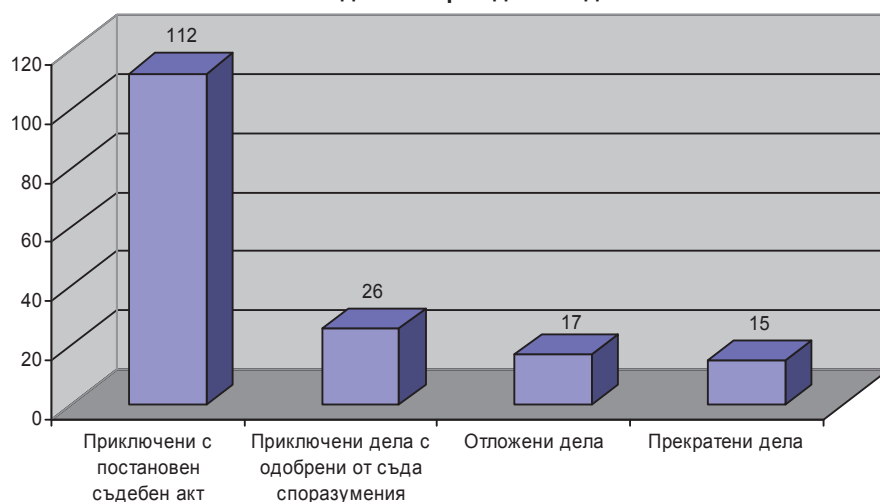
Най-много наблюдавани съдебни дела има по Семейния кодекс, докато в Окръжен съд – Стара Загора са наблюдавани най-много дела по Закона за закрила на детето.

Наблюдавани дела по закони в съдилищата в градовете Стара Загора, Хасково, Кърджали, Димитровград, Свиленград, Чирпан за периода октомври-декември 2012г.

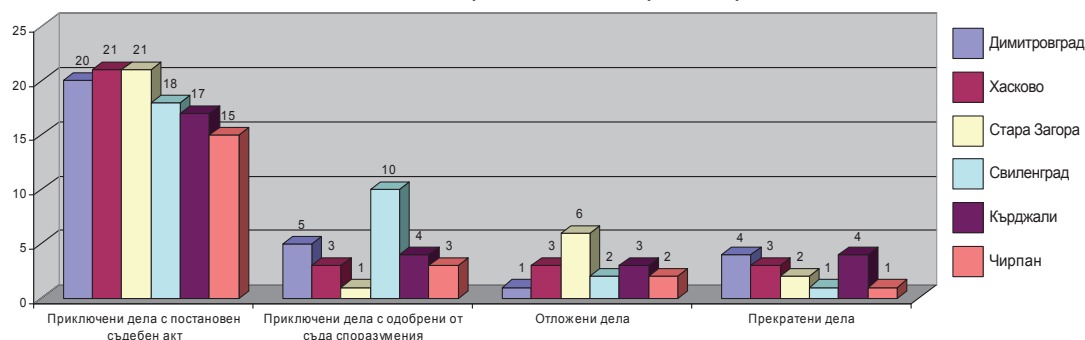
Малко над половината (51%) от наблюдаваните съдебни дела са по Семейния кодекс. След това е броят на съдебните дела по Закона за закрила на детето (35%). В Районен съд – Кърджали и Районен съд – Стара Загора са наблюдавани най-голяма част от делата по ЗЗДН.

Наблюдавани граждански дела

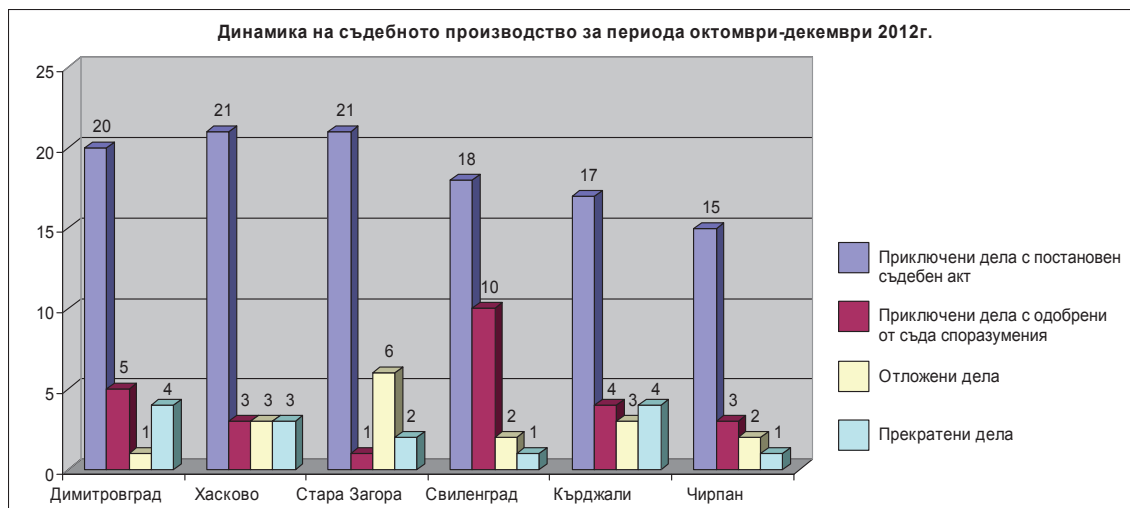

От избраните съдебни дела за наблюдение през тримесечния период са наблюдавани над половината (114) дела приключени с постановен съдебен акт. Съдебните дела приключени със одобрени от съда споразумения или спогодби между страните са 26 броя. Отложените и прекратените съдебни дела са прекратени са 15 броя.

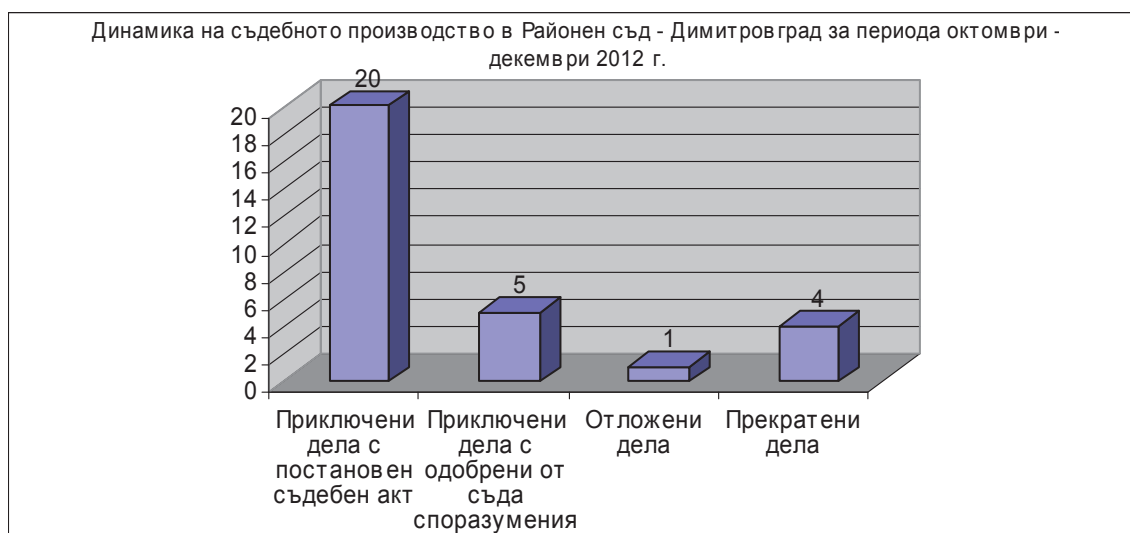
Динамика на съдебното производство за периода март-май 2012 г.

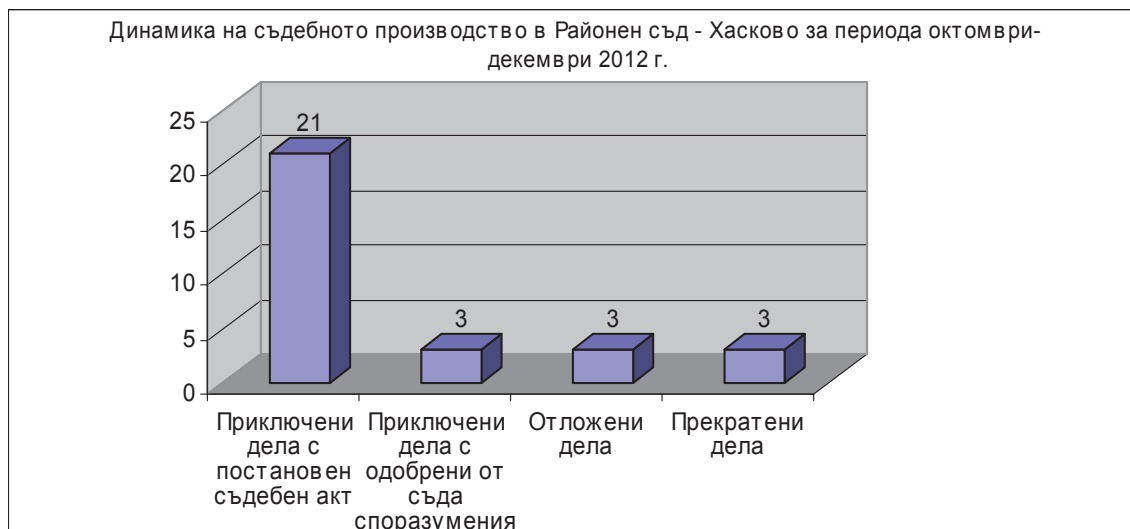
В районните съдилища в Хасково и Стара Загора са наблюдавани най-много приключени дела със съдебен акт, въпреки, че разликата с останалите съдилища не е голяма. Най-много отложени дела са наблюдавани в Районен съд – Стара Загора. Най-много дела със постигнати споразумения или спогодби между страните са били наблюдавани в Районен съд – Свиленград.

Повече от половината съдилища от групата са наблюдавали съдебни дела които са приключили с постановен съдебен акт. Най-много дела с постигнати споразумения или спогодби между страните са били наблюдавани в Районен съд - Свиленград. През тримесечието най-голям брой отложени съдебни дела са отбелязани в Районен съд - Стара Загора. Броят на прекратените съдебни дела в градовете не е със съществена разлика един от друг. В Районен съд - Чирпан е наблюдавано само 1 прекратено съдебно дело.

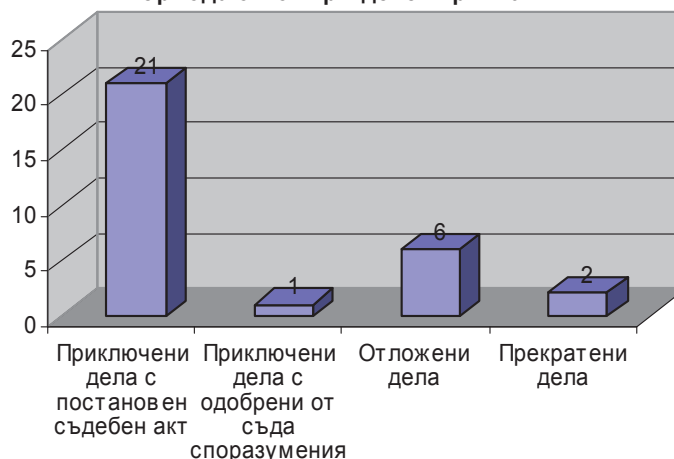

В Районен съд – Димитровград са били наблюдавани общо 30 дела, от които повече от половината (2/3) са приключени със съдебен акт. Най-малко са отложените дела.

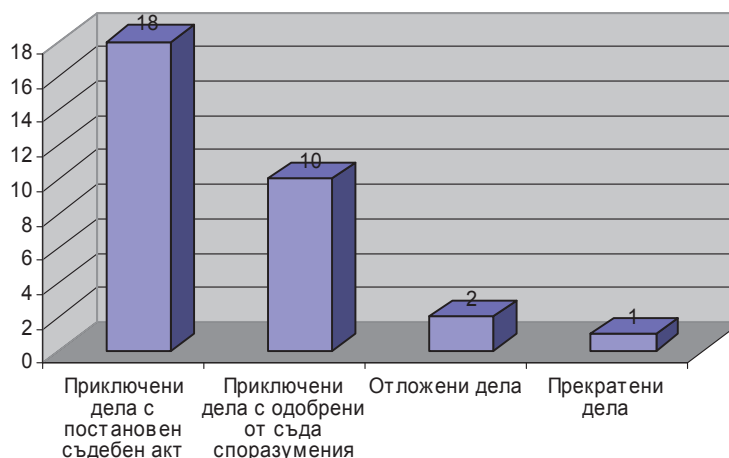
В Окръжен съд – Хасково от общо 30 разгледани дела, 2/3 са приключили със съдебен акт. Интересното тук е, че за останалите наблюдавани дела по равно е броят на приключените дела с одобрени от съда споразумения, както и на отложените и прекратените дела.

Динамика на съдебното производство в Районен съд - Стара Загора за периода октомври-декември 2012 г.

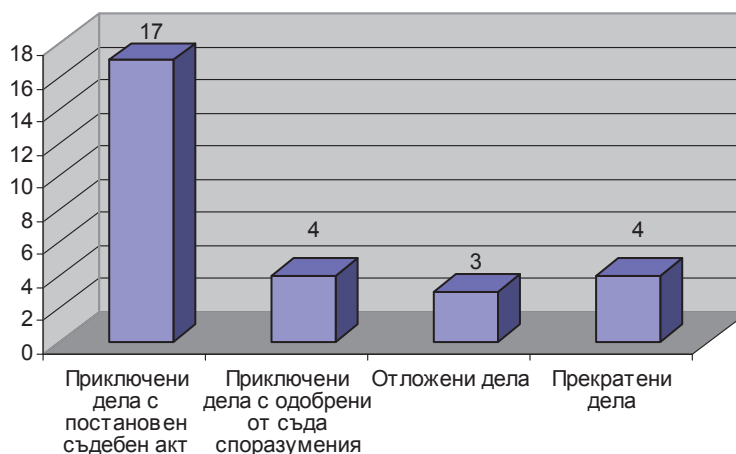
В Районен съд - Стара Загора от общо 30 подбрани дела, 21 (2/3) дела са приключени с постановен съдебен акт. От останалите 9 броя дела, 6 са отложени, 2 са прекратени, 1 дело е приключило с одобрено от съда споразумение.

Динамика на съдебното производство в Районен съд - Свиленград за периода октомври-декември 2012 г.

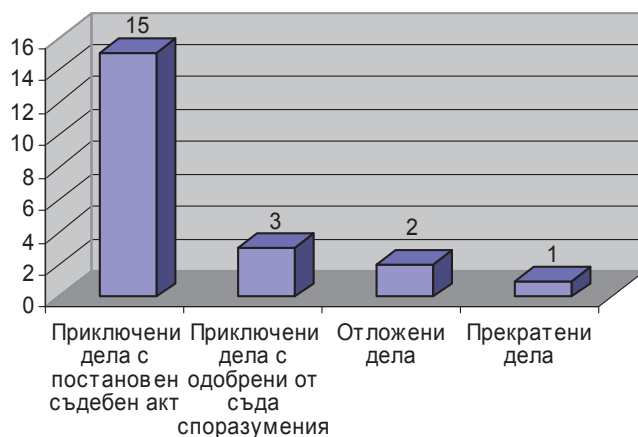
В Районен съд – Свиленград са подбрани общо 30 съдебни дела, от които 18 или малко над половината са приключили с постановен съдебен акт. С 1/3 от наблюдаваните дела или общо 10 броя дела са приключени със постигнати споразумения или спогодби между страните, 2 броя дела са отложени и 1 дело е прекратено.

Динамика на съдебното производство в Районен съд - Кърджали за периода октомври-декември 2012 г.

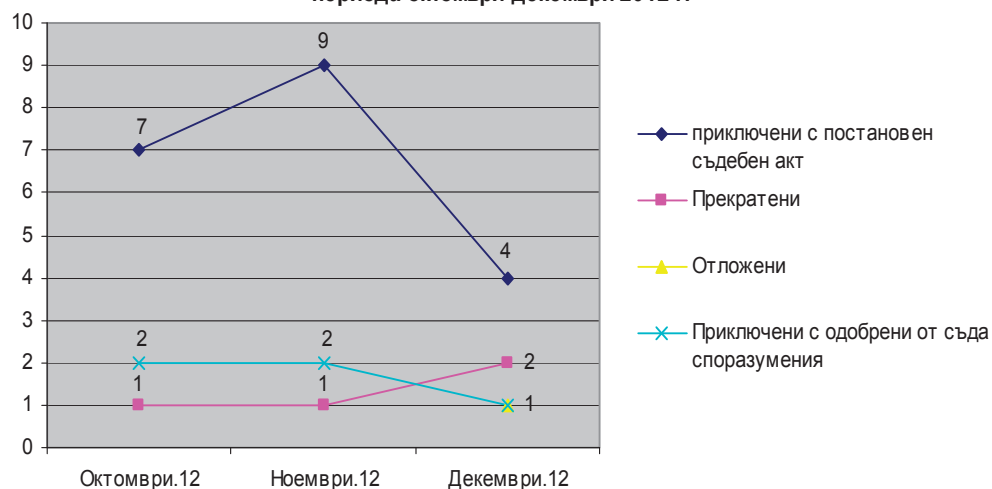
В Районен съд – Кърджали са подбрани и наблюдавани общо 28 съдебни дела, от тях малко над 1/2 (17 съдебни дела) са приключени с постановен съдебен акт. Дяловете на тези, които са били отложени, прекратени, както и тези с одобрени от съда споразумения са почти по-равно.

Динамика на съдебното производство в Районен съд - Чирпан за периода октомври-декември 2012 г.

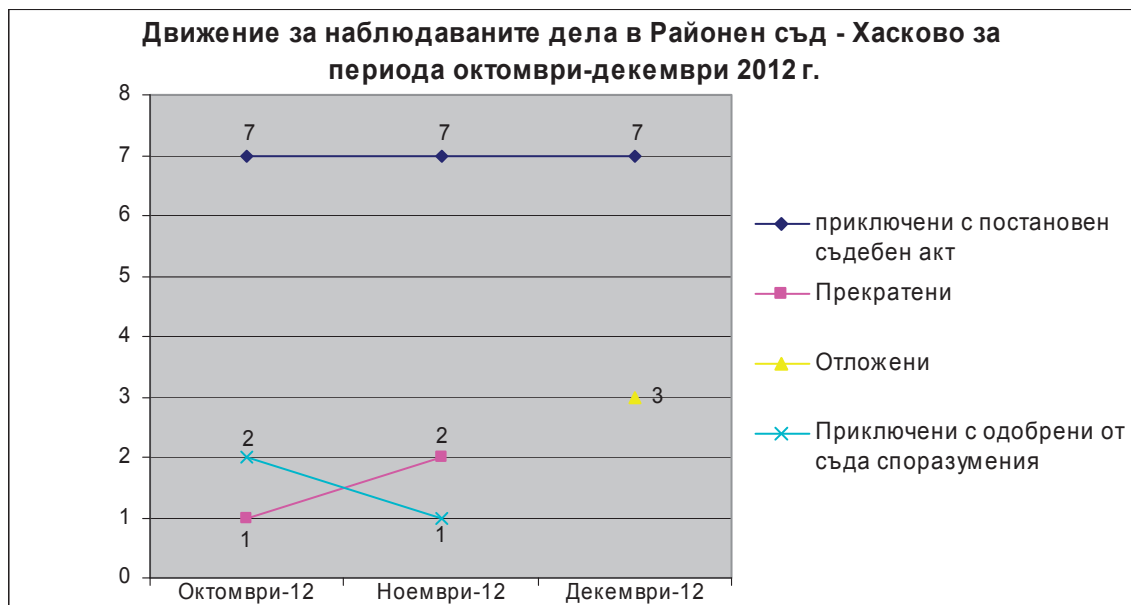

В Районен съд – Чирпан се констатира висок процент на свършени съдебни дела със съдебен акт от избраните 19 броя за наблюдение през тримесечния период. Нито едно от всичките наблюдавани не бе отложено. Установено е едно прекратено съдебно дело през същия период.

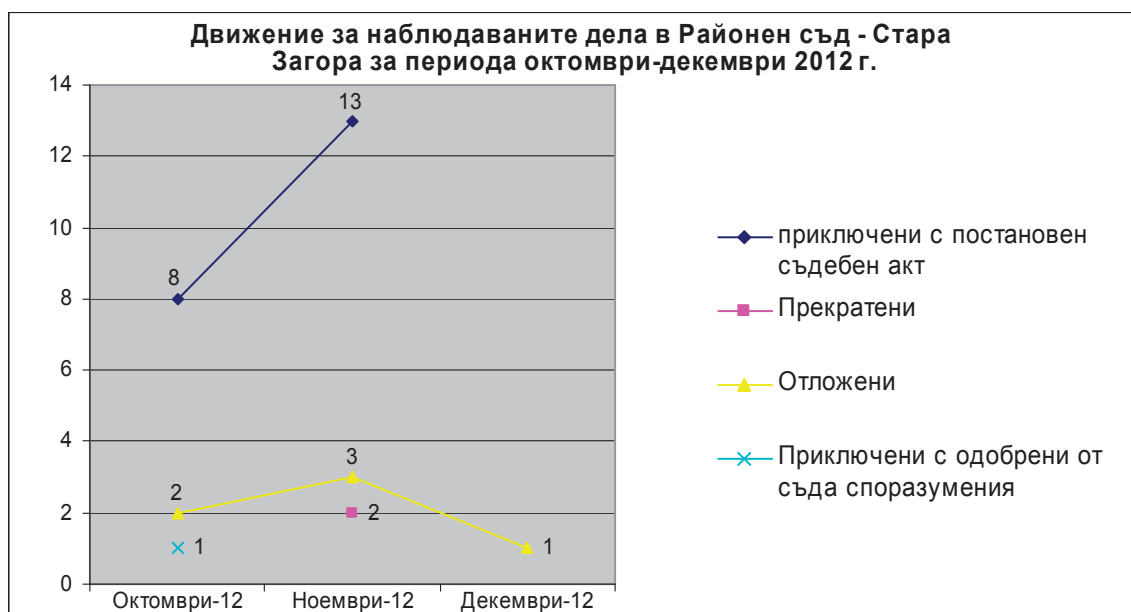
Движение на наблюдаваните съдебни дела в Районен съд - Димитровград за периода октомври-декември 2012 г.

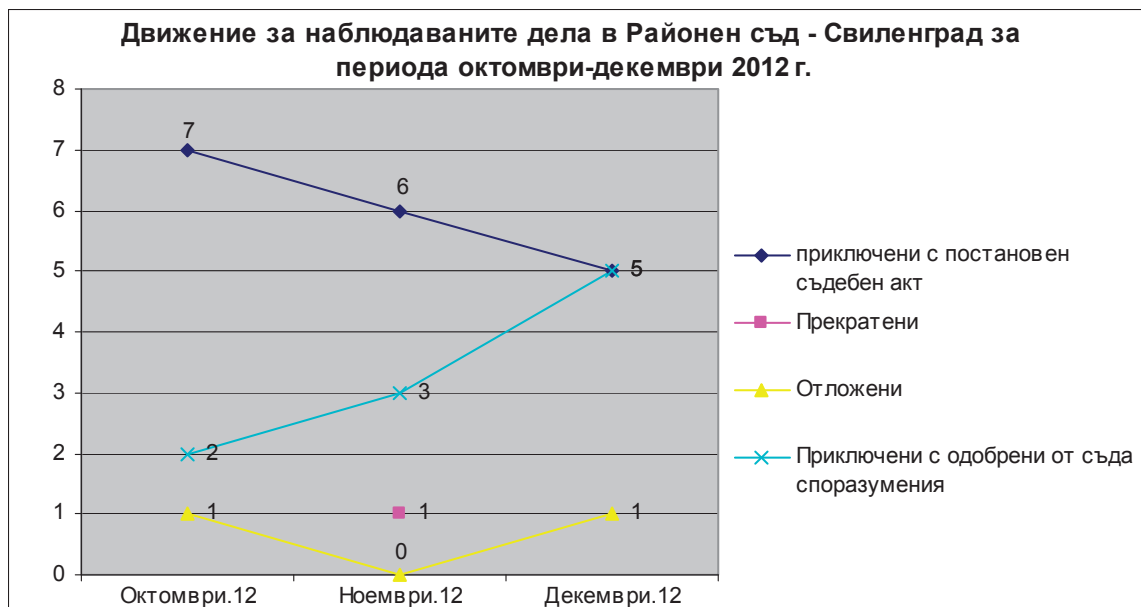
В Районен съд – Димитровград разглежданите през тримесечието дела по СК, ЗЗДет и ЗЗДН се вижда, че приключилите съдебни дела със постановен съдебен акт рязко спада през третият месец, докато съдебните дела приключили с одобрено от съда споразумение, както и прекратените дела се движат почти успоредно през трите месеца.

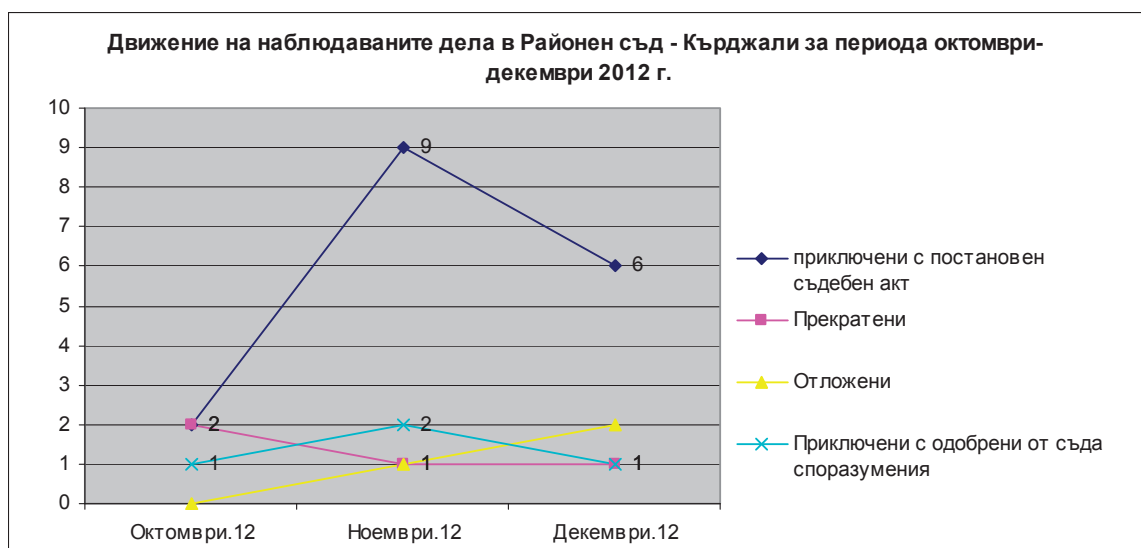
От тримесечния период на наблюдението в Районен съд - Хасково, се наблюдава непроменяем брой на наблюдаваните съдебни дела по СК, ЗЗДет и ЗЗДН, които са приключили с постановен съдебен акт. През първият и вторият месец с почти един и същ брой са били са прекратените и отложените съдебни дела. Приключилите с одобрени от съда споразумения съдебни дела са били констатирано само през третият месец.

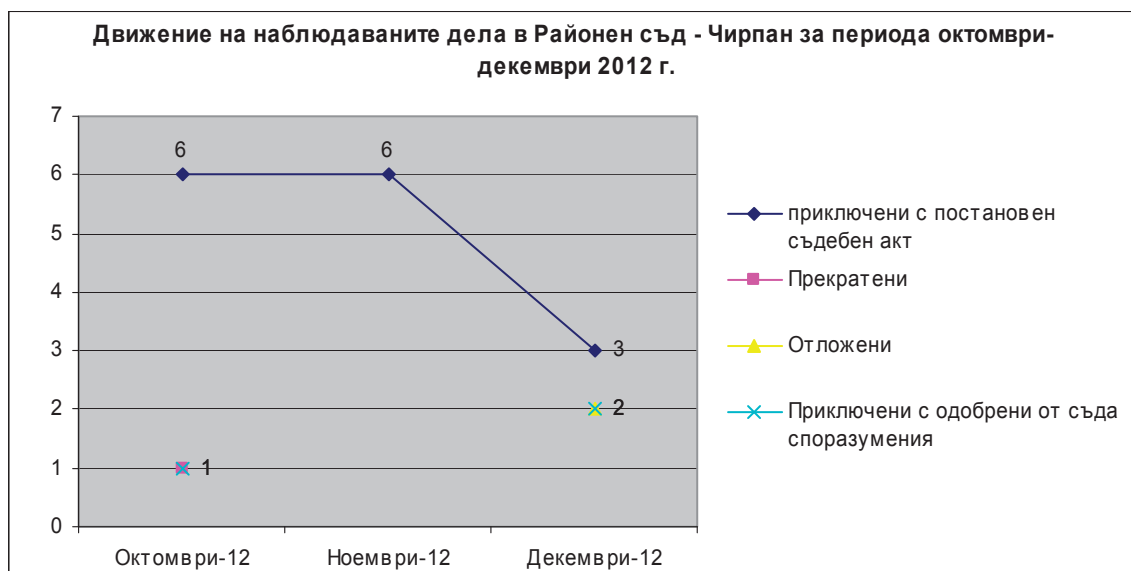
В Районен съд – Стара Загора главно са били наблюдавани съдебни дела през първият и вторият месец на тримесечието. Приключилите съдебни дела с постановен съдебен акт се увеличава през вторият месец. Делът на отложените дела е с пости еднакъв брой през трите месеци на наблюдение.

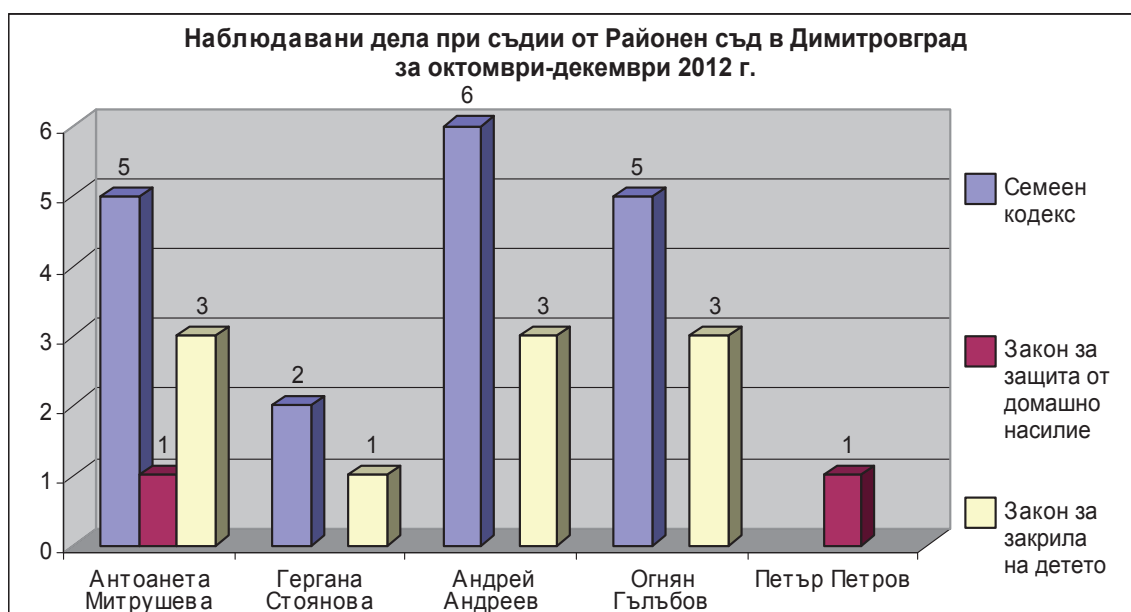
В Районен съд – Свиленград през тримесечието са били наблюдавани еднакъв брой съдебни дела през всеки един от трите месеца. Броят на съдебните дела приключили със съдебен акт през периода е почти еднакъв, като всеки месец делата са с едно по – малко, докато наблюдаваните съдебни дела приключили с одобрено от съда споразумение се увеличават всеки месец.

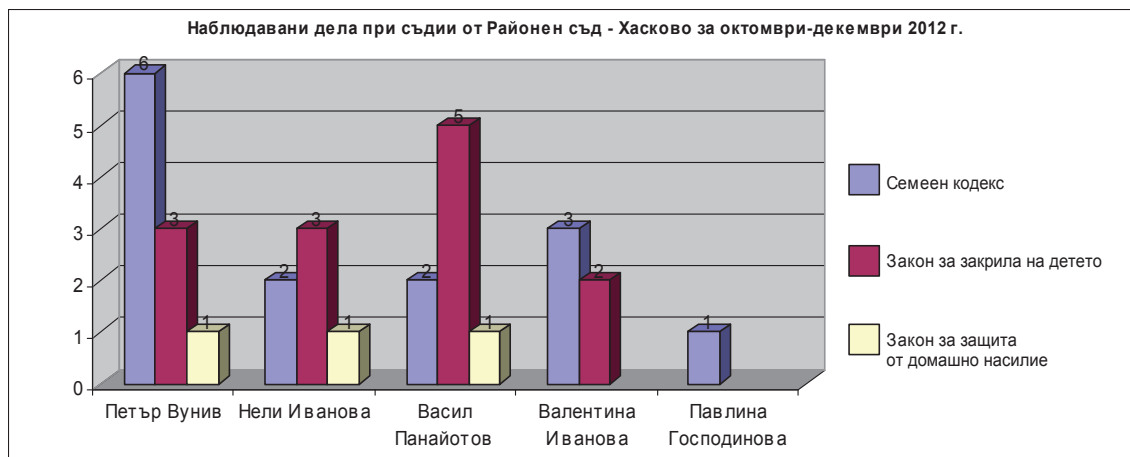
В Районен съд – Кърджали делът на наблюдаваните съдебни дела приключили с постановен съдебен акт, рязко се увеличава през вторият месец на наблюдението, а през третият месец – спадат. Броят на делата приключили с одобрено от съда споразумение. Дяловете на прекратените и отложени съдебни дела са били почти еднакви през трите месеца.

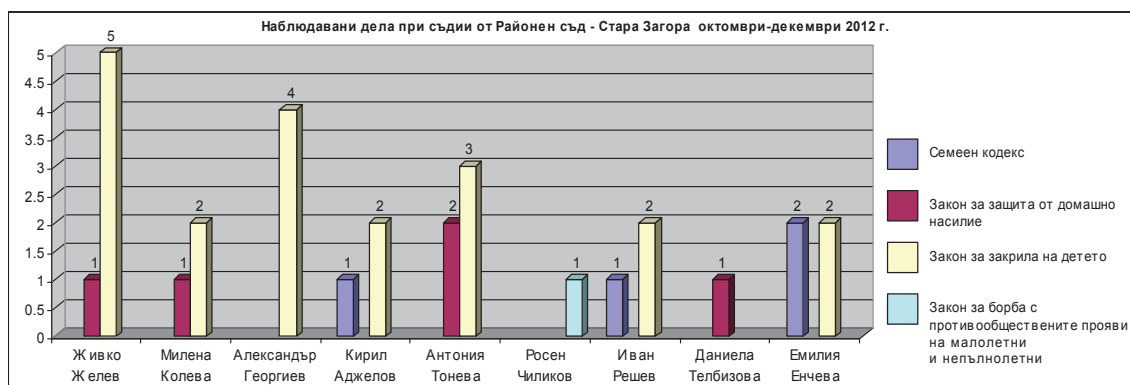
В Районен съд – Чирпан са били наблюдавани главно съдебни дела приключили с постановен съдебен акт или с одобрено от съда споразумение. Делата приключили със съдебен акт намаляват значително в последният месец на тримесечието, докато броят на делата приключили със споразумение са наблюдавани само през първият и третият месец от наблюдението.

В Районен съд – Димитровград най-много съдебни дела по Семейния кодекс, както и по ЗЗДН са били наблюдавани при съдиите: Антоанета Митрушев, Андрей Андреев и Огнян Гълъбов. По ЗЗДН са били наблюдавани съдебни дела при Антоанета Митрушева и Петър Петров. При съдия Гергана Стоянова са разглеждани съдебни дела по Семейния кодекс и Закона за закрила на детето.

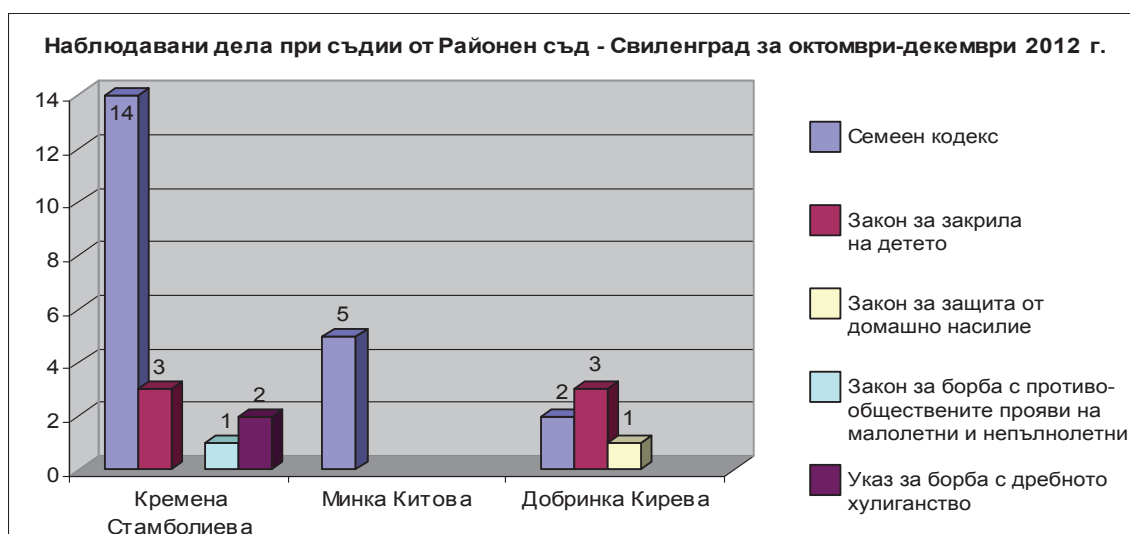

В Районен съд – Хасково най – много съдебни дела по Семейния кодекс са били наблюдавани при съдия Петър Вунов. По ЗЗДет най много съдебни дела са били наблюдавани при съдия Васил Панайотов. По ЗЗДН е било наблюдавано по едно съдебно дело при съдиите: Петър Вунов, Нели Иванова и Васил Панайотов.

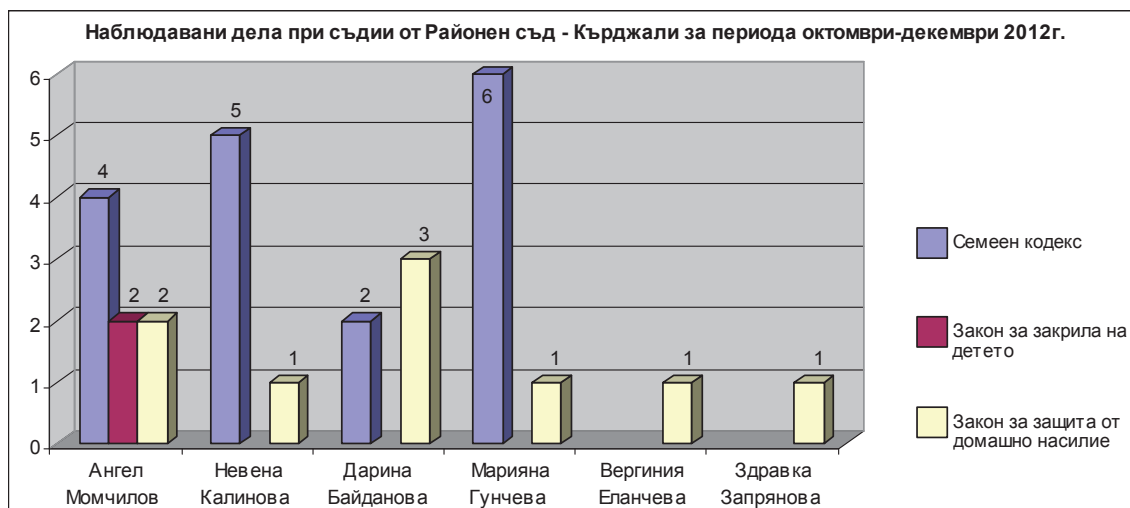

В Районен съд – Стара Загора най-много съдебни дела по Закона за закрила на детето са наблюдавани съответно при съдиите Живко Желев, Александър Георгиев и Антония Тонева. По ЗЗДН почти еднакъв брой дела са наблюдавани при съдиите Живко Желев, Милена Колева, Антония Тонева и Даниела Телбизова. По Семейния кодекс са наблюдавани съдебни дела при съдиите Кирил Аджелов, Иван Решев и Емилия Енчева.

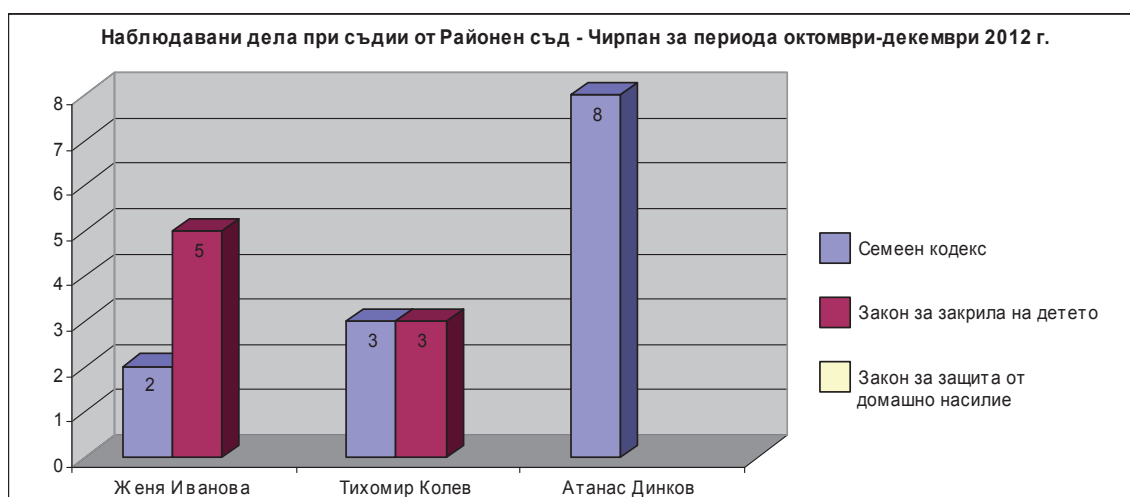
Едно съдебно дело по ЗБППМН е разглеждано при съдия Росен Чиликов.

В Районен съд – Свиленград най много дела по Семейния кодекс са наблюдавани при съдия Кремена Стамболиева. При същата е наблюдавано единственото дело по ЗБППМН и съдебни дела по Указ за борба с дребното хулиганство. Единственото дело по Закона за защита от домашно насилие е наблюдавано при съдия Добринка Кирева.

В Районен съд – Кърджали всички наблюдавани дела по Закона за закрила на детето са били наблюдавани при съдия Ангел Момчилов. По закона за Семейният кодекс са били наблюдавани най-много дела при съдия Марияна Гунчева.

В Районен съд – Чирпан при трима съдии са наблюдавани дела по Семейният кодекс, като най-много са наблюдавани при съдия Атанас Динков. Делата по Закона за закрила на детето са наблюдавани почти еквивалентно при съдиите Женя Иванова и Тихомир Колев.

V. ИНТЕРЕСНИ МАТЕРИАЛИ ПО ТЕМИТЕ

ДЕТСКО ПРАВОСЪДИЕ

1. 29.10.2012 г. Министър Диана Ковачева откри дискусия за Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето¹

На 29.10.2012 г. в сградата на Националния институт по правосъдие стартира общественото обсъждане на План за действие за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето (2012 – 2020). Мероприятието беше открито от правосъдния министър Диана Ковачева и с участието на зам.-министър Велина Тодорова. Сред участниците в обсъждането бяха омбудсман на Р България Константин Пенчев, зам.-главния прокурор Галина Тонева, зам.-министъра на труда и социалната политика Валентина Симеонова, представителят на УНИЦЕФ за България Таня Радочай, магистрати, експерти, представители на неправителствения сектор.

Планът за действие очертава организационните и законодателните мерки, които трябва да бъдат предприети за да се извърши реформата. Предлагат се следните групи мерки:

- промяна в правната и регулаторната рамка, основана на възстановителния подход и в съответствие с международните и европейски стандарти, включително и въвеждане на специализация на магистрати в системата на наказателното правосъдие;

- извършване на административна реформа, която да осигури координирана и едновременна реакция на системите на противодействие на престъпността и на закрилата на детето;

- развиване на мерки и услуги, насочени към превенция, ранна интервенция и подкрепа;

- програми за повишаване на капацитета на всички ангажирани професионалисти.

Планът предвижда срокове и ресурси за изпълнението си. Предвидените реформи са част и от Националната програма България 2020. За реализирането на дейностите през първите 5 години са осигурени средства от различни източници, включително по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество в размер на 1 млн. швейцарски франка, както и средства от европейските програми (Оперативна програма Развитие на човешките ресурси, Оперативна програма Административен капацитет, Оперативна програма Регионално развитие) и от УНИЦЕФ. Сроктът за изпълнение на Плана е 2020 г.

2. Председателят на ДАЗД: Необходими са пилотни алтернативни мерки за превенция и подкрепа в областта на правосъдието за детето²

Всички ангажирани институции трябва да бъдат активни и да работят координирано за постигане на положителни резултати, при които децата, извършили или пострадали от престъпления, да получат специално внимание и да бъдат спазени правата им по време на съдебните дела. Трябва да бъдат създадени и алтернативни мерки, да бъде развита мрежата от услуги на местно ниво, към които да бъдат насочвани малолетните, непълнолетните и техните семейства за

¹ <http://www.justice.government.bg/new/Pages/News/Default.aspx?evntid=R6lmPE5wMg8%3d>

² <http://sacp.government.bg/novini/2012/10/30/predsdatelat-na-dazd-neobhodimi-sa-pilotni-alter/>

превенция, консултиране и подкрепа, а лишаването от свобода да е крайна мярка. Това заяви председателят на Държавната агенция за закрила на детето /ДАЗД/ Калин Каменов по време на общественото обсъждане на Плана за действие за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето (2012 – 2020).

Затова през миналата година е приета Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето. Планът за изпълнението ѝ е резултат от съвместната работа на министерствата на правосъдието, образованието, младежта и науката, труда и социалната политика и Държавната агенция за закрила на детето, както и неправителствени организации. В него се очертават организационните и законодателните мерки, които трябва да бъдат предприети:

- промяна в правната и регулаторната рамка, основана на възстановителния подход и в съответствие с международните и европейски стандарти, включително и въвеждане на специализация на магистрати в системата на наказателното правосъдие;
- извършване на административна реформа, която да осигури координирана и едновременна реакция на системите на противодействие на престъпността и на закрилата на детето;
- развиване на мерки и услуги, насочени към превенция, ранна интервенция и подкрепа;
- програми за повишаване на капацитета на всички ангажирани професионалисти.

3. България все още няма Омбудсман по правата на детето¹

ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРИНЦИПА НА СЛУЧАЙНИЯ ПОДБОР ПРИ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА СЪДЕБНИ ДЕЛА

1. Прокуратурата се усъмни в случайното разпределение на делата²

Съдия Мариян Марков от Софийския градски съд (СГС) си направи в понеделник отвод по делото срещу бившия шеф на държавното дружество «Информационно обслужване» Иво Николов.

Причина за решението му станаха съмнения, че системата за случайно разпределение в СГС е била манипулирана при избора на съдия-докладчик по казуса. За тях съобщи наблюдаващият прокурор Иван Аврамов, като подобно изявление на обвинител по общественозначим процес е без прецедент досега.

По думите на обвинителя такива данни е имало още при определянето на първия съдебен състав, който да гледа делото. Неговият председател Христинка Колева обаче веднага си е направила самоотвод, посочвайки като мотив именно нарушаването на случайния принцип на разпределение на делата в съда.

Като доказателство прокурор Аврамов посочи протоколите, които са съставени след като системата в СГС посочила Колева, а след това и Марков за съдиите, които да разгледат процеса срещу Иво Николов. Според обвинителя в двата документа били отразени само имената на двамата магистрати, вместо да

¹ <http://nmd.bg/newsabc/bg/51/#a1>

² <http://www.media.pool.bg/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D1%81%D0%B5-%D1%83%D1%81%D1%8A%D0%BC%D0%BD%D0%B8-%D0%B2-%D1%81%D0%BB%D1%83%D1%87%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B0-news198939.html>

фигурират и останалите им колеги, измежду които на случаен принцип те са били избрани.

«Нарушение на случайния принцип на разпределение на делата в СГС не е имало. Мотивите за отвод на съдебен състав се преценяват от съдията, чиито отвод е бил поискан», реагираха лаконично от ръководството на съда веднага след края на заседанието.

От пресслужбата на съда цитираха и мотивите за отвод на съдия Марков, според които той заявява, че «не е заинтересован от изхода на делото по какъвто и да е начин, но за да не останат каквито и да било съмнения от страна на прокуратурата за безпристрастността на състава, той си е направил отвод».

По повод твърденията на прокурор Аврамов, че изборът на първия съдия-докладчик по делото също е бил манипулиран и това личи от решението му да се самоотведе, от СГС не предоставиха становище.

Системата за случайно разпределение на делата навлезе в съдебната система преди 7 години, като гаранция за безпристрастно, обективно и бързо правораздаване. Нейната основна функция е на случаен принцип и без външна намеса да разпределя производствата между магистратите в съда, прокуратурата и следствието, така че да се постига еднаква натовареност и тежките процеси да бъдат равномерно поверявани на различните хора, включени в системата.

2. ВСС изобщо не се интересува от системата за (не)случайно разпределение¹

Системата за случайно разпределение на делата започна да навлиза в българската магистратура още преди 7 години, като гаранция за безпристрастно, обективно и бързо правораздаване.

Нейната основна функция е на случаен принцип и без външна намеса да разпределя производствата между магистратите в съда, прокуратурата и следствието, така че да се постига еднаква натовареност и тежките процеси да бъдат равномерно поверявани на различните хора, включени в системата.

На практика обаче се оказва, че по официално неизвестни причини случайното разпределение лесно може да се превърне в неслучайно по отношение на някои казуси и, колкото по-медийно известни са те, толкова по-често програмата започва да ги праща при едни и същи съдии.

Особено отчетливо това се наблюдава в Софийския градски съд (СГС), който гледа най-шумните наказателни дела в страната – срещу депутати, високопоставени представители на изпълнителната власт и магистрати.

За това пръв преди няколко години сигнализира Висшия съдебен съвет (ВСС) съдия Иван Стойчев от СГС, според когото делата от особен обществен интерес се разпределят на едни и същи негови колеги, а други никога не получават подобни казуси. Сред странно предпочитаните от електронната система беше настоящият зам.-шеф на СГС Петя Крънчева. Съветът обаче така и не реагира.

А този проблем е особено опасен, тъй като влияе негативно на и без това критично ниското доверие на обществото в съдебната власт, поставяйки под сериозно съмнение основните принципи на правосъдието – независимостта, безпристрастността и обективността на магистратите.

Протоколите от разпределението в СГС - изтрити за 3 години назад

Странното е, че ВСС продължава от години тотално да negliжира темата, въпреки че освен сигнала на съдия Стойчев, пряко подчиненият на съдебните

1 <http://www.mediapool.bg/%D0%B2%D1%81%D1%81-%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%BE-%D0%BD%D0%B5-%D1%81%D0%B5-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0-%D0%BE%D1%82-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%28%D0%BD%D0%B5%29%D1%81%D0%BB%D1%83%D1%87%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%BE-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-news197503.html>

кадровици инспекторат също установи меко казано притеснителни обстоятелства около т. нар. случайно разпределение в съда.

В един от последните си доклади за дейността на съда от 2010 г., инспекторите отразиха, че за тях е невъзможно да проверят дали член 9 от Закона за съдебната власт е спазван (*„Разпределението на делата и преписките в органите на съдебната власт се извършва на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение съобразно поредността на постъпването им“* – бел. ред.) през първите няколко години от въвеждането на софтуера в СГС.

Причината е, че *„за периода от 16.03.2007 г. до 02.07.2010 г. протоколите за случайното разпределение на делата в СГС на електронен носител в компютърната програма на съда липсват“*. Какво е обяснението за тази мистериозна липса, от заключенията на инспектората не става ясно. Не става ясно и защо ВСС изобщо не реагира на тази констатация, вместо да назначи детайлна проверка на електронната система.

Може би именно заради безхаберията на членовете на съвета по тази тема в доклад от наблюдение на системата за случайно разпределение към проекта *„Консултативен съвет на районните съдилища“* е записано, че *„за редуциране на съмнения към корупционни практики във взаимоотношенията между обществото и съда е необходим нов подход към администрирането на съдебната дейност, включващ и организацията на разпределение на делата по съдии и движението им“*.

Според работната група, изготвила документа *„дефинирането (или предефинирането) на проблемите, системното наблюдение и анализа ще доведат до създаването и утвърждаването на ясни, прозрачни и логични правила, които ще улеснят справедливото правораздаване и ще предотвратят възможностите за възникване на корупционни практики“*. Реакция от страна на ВСС няма обаче и до днес.

А проблемът очевидно засяга цялата система при положение, че най-разпространената програма (*„Law choise“* – бел. ред.) се използва от почти всички районни и окръжни съдилища в страната – без тези в Кърджали и Смолян, както и РС – Карнобат, РС – Берковица и частично РС – Ямбол.

Системата разпределя неравномерно, натоварвайки едни, за сметка на други

Сред останалите заключения на съдебните инспектори, добре известни на ВСС още от миналата година, когато инспекторатът провери дейността на цялата Наказателна колегия в СГС, присъстват и директни съмнения за манипулации в програмата от страна на ръководството на съда.

Проверяващите са отбелязали, че въпреки че делата се разпределят между всичките 35-ма наказателни съдии, прави впечатление, че председателят Владимира Янева и заместничката ѝ Крънчева са сериозно разтоварени от работа *„с оглед на административните функции които изпълняват“*.

„Но изрични заповеди, с които се определят по-нисък процент за натовареност или се изключват от системата за случаен подбор за разглеждане на отделни видове дела бяха представени само за съдия Владимира Янева (заповеди № 1113/07.06.11 г. и № 2006/17.06.2011 г.) на зам. председателя на СГС“, уточняват обаче инспекторите.

По информация на Mediapool липсата на документ, удостоверяващ намаляването на натовареността на Крънчева, е била коригирана от Янева след встъпването на колегката ѝ в длъжност като шеф на Наказателната колегия. Въпреки това е притеснителна нейната практика да преразпределя конкретни дела, когато например командирован от друг съд съдия бъде върнат на старото си работно място.

Магистрати коментираха пред Mediapool, че в такива случаи Крънчева едноточно решава на кого да повери делата, които трябва да започнат отново. По

същия начин тя възложи на самата себе си и повторното разглеждане на делото, известно като „Батко“ срещу бившия шеф на пътния фонд Веселин Георгиев, което се наблюдава с особен интерес от ЕК.

Инспекторите забелязват и друга трудно обяснима нередност в дейността на програмата в СГС – въпреки че със заповеди са въведени критерии за уеднаквяване на натовареността между съдиите и равномерното натоварване с всички видове дела, разлика в заетостта на отделните състави има, при това значителна.

„Прави впечатление, че съдии които са били изключвани от системата за електронно разпределение, с оглед разглеждането на дела с повишена сложност, се оказват с по-висока натовареност от други, на които не са разпределяни дела с повишена сложност. Състави с най-високо постъпление на дела за 2010 г. – с. Б. Цанева (34 състав) - 289 бр.; с. А. Атанасов (28 състав) – 269 бр.; с. К. Тодорова (12 състав) - 264 бр.; с. Е. Колева (18 състав) - 248 бр.; с. П. Колева (15 състав) 228 дела.

Състави с най-ниско постъпление на дела за 2010 г.: с. П. Крънчева (4 състав) – 152 бр., с. Р. Ченалова (29 състав) – 153 бр., с. И. Коев (24 състав) – 169 бр., с. В. Чочкова (3 състав) - 175 бр., с. Д. Росенова (16 състав) - 177 бр.“, отчитат инспекторите с уточнението, че от ръководството на съда така и не са предоставили данни за причините, довели до този резултат.

Подобен проблем съществува и в Националната следствена служба (НСлС) и той бе засегнат преди само два дни и от двамата кандидат-членове на ВСС от следователската квота – Койчо Трухчев и Румен Георгиев.

Първият директно обясни пред колегите си, че системата за случайно разпределение „разпознава някои като свои приятели“, а други оставяла почти без работа. И той, и Георгиев, отделиха внимание в изказванията си за нуждата от разработване на нов, по-прецизен софтуер.

3. Прокуратурата установи злоупотреби със системата в 3 съдилища

Общия фон на необясними манипулации в системата за случайно разпределение се допълва от три разследвания на Софийската градска прокуратура, по които недвусмислено бе установено, че съдебни началници от страната са разпределили конкретни дела на себе си, чрез намеса в програмата, за да изградят корупционна схема.

Става въпрос за условно осъдената за взимане на подкуп от 10 000 лева бивша шефка на Административния съд във Варна Анелия Цветкова, за отстранения т. г. председател на Административния съд в Бургас Атанас Вълков и за шефката на Районния съд в Белградчик Ирена Иванов, също отстранена, заради точещото се вече 5 години разследване срещу нея.

Общото между тримата е, че според доказателствата събрани от прокуратурата, Цветкова, Вълков и Иванова са манипулирали системата за случайно разпределение на дела, за да могат, използвайки факта, че конкретни дела са падат на самите тях, да влязат в престъпни схеми – Цветкова изнудва бившия си приятел, а Вълков и Иванова организират имотни измами.

И за трите случая ВСС е надлежно информиран, тъй като така или иначе трябва да вземе формално решение за отстраняването на съдебните шефове от постовете им, поне докато делата срещу тях приключат. Членовете на съвета обаче отново не смятат за нужно да се занимаят по-обстойно с възможностите за манипулиране на програмата и не възлагат проверки на системата поне в тези три съдилища, ако не в цялата страна.

4. Архивите се унищожават, председателят наблюдава редовите съдии

По неофициална информация на Mediarpool от разследващи случая с Атанас Вълков, по това производство дори са събрани доказателства за далеч по-сериозни злоупотреби със софтуера, от това, че конкретни дела се разпределят еднолично на конкретни магистрати. Свидетел по делото срещу Вълков разказал, че по

нареждане на обвиняемия целият архив от разпределението на делата в Бургаския административен съд през годината се изтривал в началото на всяка следваща.

Още по-фрапиращ е фактът, че отново по желание на Вълков, на служебния му компютър била инсталирана програма, чрез която той в реално време можел да наблюдава компютрите на редовите съдии, без те изобщо да могат да разберат за това, тъй като софтуерът не оставял следи от наблюдението, разказват разследващи.

Въпросната програма „VNC Viewer“, инсталирана на компютъра на Вълков, е свободно и безплатно достъпна в интернет. Освен наблюдение в реално време на останалите компютри, вързани в локална мрежа, тя позволява и директна манипулация на документи, създавани от останалите потребители на мрежата. Според неофициалната информация на Mediapool обаче, Атанас Вълков не пожелал тази функция да бъде активирана, тъй като използването ѝ оставяло следи в софтуера и манипулациите ставали лесно откриваеми.

Въпреки наличието на всички тези съмнения, констатации на компетентни органи и дори безспорни доказателства по наказателни дела, ВСС все още остава „глух“ за проблемите в (не)случайното разпределяне на делата в родната правосъдна система. Меко казано е учудващ и фактът, че като член на съвета по право главният прокурор Борис Велчев също не е сметнал за нужно да обърне внимание на колегите си, предвид факта, че със сигурност е информиран за хода на разследванията срещу тримата съдебни шефове от Варна, Бургас и Белоградчик.

Именно тази незаинтересованост на висшия кадрови орган в съдебната власт става причина за следното заключение в доклада „Мониторинг на принципа за случайно разпределяне на делата“ по проекта „Консултативен форум на районните съдилища“: „Забелязва се и недостатъчен пряк контакт на ръководния орган на съдебната власт със съдилищата, което лишава ВСС от възможността да използва експертното мнение и опит. В резултат на това ВСС взема управленски решения при липса на информация за ежедневните проблеми при организацията на съдебната дейност, които често пъти са идентични за всички районни съдилища.“

5. Висшият съдебен съвет (ВСС) да направи детайлна проверка на дейността на Върховния административен съд (ВАС) по отношение на прилагането на задължителния принцип за случайно разпределение на делата, на начина на формиране на 5-членните съдебни състави, както и на принципите, по които се определя компетентността на отделенията в съда.¹

Висшият съдебен съвет (ВСС) да направи детайлна проверка на дейността на Върховния административен съд (ВАС) по отношение на прилагането на задължителния принцип за случайно разпределение на делата, на начина на формиране на 5-членните съдебни състави, както и на принципите, по които се определя компетентността на отделенията в съда.

За това настоява Съюзът на съдиите в България (ССБ) в свое писмо, изпратено в четвъртък до съвета, правосъдния министър Диана Ковачева и представителството на Европейската комисия (ЕК) в София.

Освен това магистратите искат проверка в прокуратурата по повод изненадващата поява на разследване срещу неизвестен извършител за корупция и търговия с влияние във ВАС, което изигра решаваща роля за решението на президента Росен Плевнелиев да бламира встъпването в длъжност на Венета Марковска като конституционен съдия.

¹ <http://www.mediapool.bg/%D1%81%D1%8A%D1%8E%D0%B7%D1%8A%D1%82-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%B2%D1%81%D1%81-%D0%B4%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B8-%D0%B2%D0%B0%D1%81-%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0-news199834.html>

От ССБ посочват, че ако кадровиците в съдебната власт не изяснят всички причини за близо 2-годишното бавене на дело, по което протичат съмнения за сериозна корупционна афера с високопоставен съдебен ръководител (Марковска бе зам.-председател на ВАС – бел.ред.), обществото ще остане с впечатлението, че в случая прокуратурата просто е използвана за политически цели.

„След като на 15.11.2012 г. г-жа Венета Марковска не встъпи като конституционен съдия, нейният служебен статус в съдебната власт и отношението на гражданите към изнесената информация във връзка с избора ѝ изискват от вас като висш кадрови орган на съдебната власт да внесете държавнически разум и в изпълнение на суверенните ви правомощия да проверите тревожните факти, които надхвърлят конкретния повод за ескалиралата криза на недоверие към независимостта на съдебната власт“, обръщат се в началото на писмото съдиите към членовете на съвета.

Припомняйки някои от изнесените информации в медиите покрай скандала – за възможно манипулиране на формирането на 5-членни състави и разпределението на делата във ВАС и за еднолично определената от председателя Георги Колев компетентност на отделенията в съда, магистратите искат от ВСС да събере и оповести всички данни по тези въпроси.

В писмото са цитирани и изявления на депутати, както и на вътрешния министър Цветан Цветанов. Например емблематичното изказване на анонимен социалист, който заяви пред „Дневник“, че *„няма министър, който да не се е докоснал до нея (Марковска – бел.ред.) и тя като административен съдия да не му е решавала проблемите“*.

Или разсъждението на МВР шефа пред БНТ, че *„Марковска е зам.-председател на ВАС и ако погледнем, обемът на работа и компетентността ѝ като зам.-председател на ВАС е много по-голяма и много повече вреди могат да настъпят след нейни решения от дейността ѝ там, отколкото като конституционен съдия.“* Цитиран е и коментар на Янаки Стоилов пред Mediapool: *„Хората в съдебната система могат да бъдат издигнати само когато извършват услуги на политиците.“*

„Убедени сме, че случилото се с осуетеното встъпване на зам.-председателя на ВАС като конституционен съдия е основание за ВСС да направи необходимото, за да защити авторитета на съда и върховенството на закона, като извърши проверка във ВАС за верността на следните обстоятелства: Как се разпределят правораздавателните функции и специализацията по материя в отделенията на ВАС? Вярно ли е, че компетентността на всяко отделение от двете колегии на ВАС се определя и променя със заповед на председателя на ВАС?“, питат директно от ССБ.

Съдиите напомнят още, че практиката шефът на ВАС еднолично да определя компетентността на отделенията в съда противоречи на стандартите Европейската конвенция за защита на човешките права.

„На вас като на върховен административен орган на съдебната власт принадлежи компетентността да установите дали законоустановеността на съдебните състави е принцип, който се защитава еднакво от двете върховни съдилища на Република България, и то така, че не допуска основателно съмнение в независимостта и безпристрастността на съда“, обръщат се магистратите към ВСС.

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ И ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

1. ВАС отхвърли жалбата на Росен Димов срещу отказа на ВСС да го повиши¹

Тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) отхвърли жалбата на Росен Димов срещу решението на Висшия съдебен съвет (ВСС), с което съветът

¹ <http://www.legalworld.bg/show.php?storyid=27961>

отказва да го повиши на длъжност прокурор във ВКП. Решението е окончателно. Независимо, че Димов е издържал отлично конкурса за повишаване в длъжност, ВСС отказа да го назначи заради съмненията на някои от членовете на съвета в неговите нравствени качества. Вельо Велев припомни случай от преди повече от 10 години, когато Димов изнесъл от страната над 100 000 долара, но не ги декларирал. Затова в Гърция е имало образувано дело срещу него, което обаче е прекратено.

В жалбата си пред ВАС Росен Димов изтъква, че има становище на Етичната комисия, според което той притежава необходимите нравствени качества. *„Изискването кандидатът да притежава необходимите нравствени и професионални качества, съответстващи на Кодекса за етично поведение на българските магистрати е предвидено в чл. 164, т. 3 от ЗСВ. Тази регламентация на правомощията на ВСС несъмнено означава, че ВСС не е безусловно задължен да приеме решение за повишаване в длъжност на кандидата, който е класиран на първо място. Висшият съдебен съвет следва да приеме такова решение само ако установи, че кандидатът, класиран на първо място от конкурсната комисия, отговаря на изискванията за стаж и притежава необходимите професионални и нравствени качества. Съответно, ВСС има правомощието да не приеме решение за повишаване в длъжност на класирания на първо място кандидат само ако установи, че той не отговаря на изискванията за стаж и/или не притежава необходимите професионални и нравствени качества“*, мотивира се тричленният състав.

ВАС прави пълен преглед на случая от преди над десет години с износа на валута, но с уговорката, че е наказателен съд и не може да прави преценка на случая по същество. Добавя, че няма и влязла в сила присъда. «Липсата на влязла в сила присъда, означава липса на извършено от страна на Димов престъпление. Липсата на влязло в сила наказателно постановление, означава липса на извършено административно нарушение», мотивират се съдиите Ваня Анчева, Лозан Панов и Даниела Мавродиева. По делото не се спори, че валутата е изнесена, че не е декларирана, че е имало дело срещу Димов в Гърция, както и че то е прекратено.